

บทที่ 6

พฤติกรรม ความสนใจ และความต้องการในการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ

ผู้วิจัยทำการศึกษาพฤติกรรม ความสนใจ และความต้องการในการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ
ของคนตาบอดทั้งสิ้น 6 สื่อด้วยกัน ดังนี้

1. หนังสือเทป ให้บริการโดย 2 หน่วยงาน คือ ห้องสมุดคอลฟิลด์ และห้องสมุดแถบเสียง
2. นิตยสารมิตรสนิท จัดทำเนื้อหาโดยสมาคมฯ จัดพิมพ์โดยห้องสมุดคอลฟิลด์
3. หนังสือเบรลล์ ให้บริการโดยห้องสมุดคอลฟิลด์
4. รายการวิทยุ จัดโดยสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย 2 รายการ คือ รายการสังคมเดียวกัน และรายการสื่อสัมพันธ์ภาพ
5. วารสารแถบเสียง จัดทำโดยสมาคมสตรีตาบอดแห่งประเทศไทย
6. นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ จัดทำโดยสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะรายงานผลการวิจัยเรียงตามลำดับความนิยมในการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภทดังข้างต้น โดยการรายงานผลสื่อแต่ละประเภทนั้น ผู้วิจัยจะให้รายละเอียดทั้งที่เกี่ยวกับพฤติกรรม ความสนใจ และความต้องการในการเปิดรับสื่อประเภทนั้นๆ ตลอดจนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อดังกล่าวด้วย

สถานภาพการเป็นสมาชิกหน่วยงานคนตาบอด

สถานภาพการเป็นสมาชิกหน่วยงานคนตาบอดของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะดังต่อไปนี้

ตาราง จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพการเป็นสมาชิกหน่วยงานคนตาบอด

สถานภาพการเป็นสมาชิก	จำนวน (60)	ร้อยละ (100)
สมาคมคนตาบอด	48	80.0
ห้องสมุดคอลฟิลด์	46	76.7
ห้องสมุดแถบเสียง	34	56.7

จากตาราง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สมัครเป็นสมาชิกสมาคมคนตาบอดเพียงร้อยละ 80.0 เนื่องจากกลุ่มเด็กนักเรียนจะยังไม่สมัครเข้าเป็นสมาชิกจนกว่าจะเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และเหตุที่สมัครเป็นสมาชิกห้องสมุดแถบเสียงของสมาคมฯเพียงร้อยละ 56.7 สาเหตุหนึ่งเนื่องจากไม่ทราบว่าสมาคมฯมีห้องสมุด หลายคนที่เคยไปสมาคมฯหลายครั้งแต่ก็ไม่ทราบว่าห้องสมุด เพราะไม่เห็นห้องสมุดตั้งอยู่ตรงนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่คนตาบอดจะต้องได้รับข้อมูลต่างๆโดยผ่านการบอกเล่าให้ทราบ หรือมีสาเหตุอีกหลายประการที่คนตาบอดว่ามีแต่ก็ไม่ได้ใช้บริการ หรือมีการใช้บริการของห้องสมุดคอลฟิลด์น้อยกว่า

หน่วยงานที่ให้บริการสื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภท

กลุ่มตัวอย่างที่ทราบเกี่ยวกับหน่วยงานที่ให้บริการสื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภท มีลักษณะดังต่อไปนี้

ตาราง จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ทราบเกี่ยวกับหน่วยงานที่ให้บริการสื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภท

หน่วยงาน / บริการสื่อ	จำนวน (60)	ร้อยละ (100.0)
ห้องสมุดคอลฟิลด์ - หนังสือเทพ	58	96.7
ห้องสมุดคอลฟิลด์ - หนังสือเบรลล์	55	91.7
ห้องสมุดคอลฟิลด์ - นิตยสารมิตรสนิท	48	80.0
ห้องสมุดแถบเสียง - หนังสือเทพ	49	81.7
ห้องสมุดแถบเสียง - นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ	14	23.3
สมาคมสตรีตาบอดฯ - วารสารแถบเสียง	7	11.7
สมาคมคนตาบอดฯ - รายการวิทยุ	53	88.3

จากตาราง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะทราบเกี่ยวกับการให้บริการสื่อเฉพาะกิจประเภทหนังสือเทพ หนังสือเบรลล์ นิตยสารเบรลล์ และรายการวิทยุของหน่วยงานต่างๆ โดยทราบเกี่ยวกับการให้บริการหนังสือเทพของห้องสมุดคอลฟิลด์เป็นจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 96.7 ส่วนสื่อเฉพาะกิจที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีการให้บริการ คือ สื่อประเภทนิตยสารและวารสารเทพ คิดเป็นร้อยละ 23.3 และ 11.7 ตามลำดับ

สื่อเฉพาะกิจที่เคยเปิดรับ

กลุ่มตัวอย่างเคยเปิดรับสื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภทจากหน่วยงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตาราง จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเปิดรับสื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภทจากหน่วยงานต่างๆ

สื่อเฉพาะกิจที่เคยเปิดรับ	จำนวน (60)	ร้อยละ (100)
ห้องสมุดคอลฟิลด์ - หนังสือเทพ	44	73.3
ห้องสมุดคอลฟิลด์ - หนังสือเบอร์ลส์	34	56.7
ห้องสมุดคอลฟิลด์ - นิตยสารมิตรสนิท	40	66.7
ห้องสมุดแถบเสียง - หนังสือเทพ	34	56.7
ห้องสมุดแถบเสียง - นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ	7	11.7
สมาคมสตรีตาบอดฯ - วารสารแถบเสียง	7	11.7
สมาคมคนตาบอดฯ - รายการวิทยุ	42	70.0

หน่วยงานที่เคยใช้บริการหนังสือเทพ	จำนวน (60)	ร้อยละ (100.0)
เคยใช้ห้องสมุดคอลฟิลด์อย่างเดียว	16	30.0
เคยใช้ห้องสมุดแถบเสียงอย่างเดียว	8	13.3
เคยใช้ทั้งสองห้องสมุด	26	43.3
รวม	52	86.7

จากตาราง จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เคยเปิดรับสื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภท อาจจะเคยเปิดรับเป็นประจำหรือเพียงบางครั้งบางคราว แต่กลุ่มตัวอย่างได้รู้จักสื่อเหล่านั้นแล้ว ไม่ใช่เพียงทราบว่ามีเท่านั้น

สื่อเฉพาะกิจที่กลุ่มตัวอย่างเคยเปิดรับหรือใช้บริการมากที่สุด คือ หนังสือเทพ ร้อยละ 86.7 รองลงมาคือ รายการวิทยุ และนิตยสารมิตรสนิท ซึ่งมีเคยมีการเปิดรับในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 70.0 และ 66.7 ตามลำดับ

การเปิดรับสื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภท

ในปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภทจากหน่วยงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตาราง จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภทจากหน่วยงานต่างๆ

สื่อเฉพาะกิจที่เปิดรับ	จำนวน (60)	ร้อยละ (100.0)
ห้องสมุดคอลฟิลด์ - หนังสือเทพ	24	40.0
ห้องสมุดคอลฟิลด์ - หนังสือเบรลล์	14	23.3
ห้องสมุดคอลฟิลด์ - นิตยสารมิตรสนิท	29	48.3
ห้องสมุดแถบเสียง - หนังสือเทพ	19	31.7
ห้องสมุดแถบเสียง - นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ	3	5.0
สมาคมสตรีตาบอดฯ - วารสารแถบเสียง	6	10.0
สมาคมคนตาบอดฯ - รายการวิทยุ	7	11.7

การใช้บริการหนังสือเทพ	จำนวน (60)	ร้อยละ (100.0)
ใช้ห้องสมุดคอลฟิลด์อย่างเดียว	13	21.7
ใช้ห้องสมุดแถบเสียงอย่างเดียว	8	13.3
ใช้ทั้งสองห้องสมุด	11	18.3
รวม	32	53.3

จากตาราง จะเห็นว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภทในปัจจุบัน มีจำนวนค่อนข้างจะน้อยมากในสื่อเฉพาะกิจแทบทุกประเภท คือมีไม่ถึงร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ยกเว้นสื่อหนังสือเทพจากห้องสมุดทั้งสองแห่งเท่านั้นที่มีปริมาณผู้เปิดรับร้อยละ 53.3 และรองลงมาคือนิตยสารมิตรสนิทที่มีปริมาณผู้เปิดรับร้อยละ 48.3

หนังสือเทพ

ข้อมูลการใช้บริการหนังสือของห้องสมุดคอลฟิลด์

(เก็บข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่)

- จำนวนสมาชิกของห้องสมุดคอลฟิลด์ 1,500 คน (พฤศจิกายน 2541)
- จำนวนหนังสือเบรลล์ 800 เรื่อง (พฤศจิกายน 2541)
- จำนวนหนังสือเทพ 1,700 เรื่อง (พฤศจิกายน 2541)
- สมาชิกที่ใช้บริการอยู่ประจำประมาณ 500 คน เพศชายพอกๆกับเพศหญิง
- สมาชิกเพศชายมักจะมาใช้บริการยืม-คืนด้วยตนเอง ในขณะที่เพศหญิงมักยืมทางโทรศัพท์และส่งคืนทางไปรษณีย์
- ประเภทหนังสือเรียน มีตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถม มัธยมต้น มัธยมปลาย อุดมศึกษาบางวิชาของบางสถาบัน เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นต้น
- ระยะเวลาการยืม หนังสือทั่วไป 1 เดือน ตำราเรียน 1 ปี
- อัตราการผลิตโดยประมาณ หนังสือเบรลล์ 5 เรื่อง / เดือน หนังสือเทพ 12 เรื่อง / เดือน
- ในแต่ละเดือนผลิตหนังสือเทพประเภทนวนิยายบันเทิงพอกๆกับประเภทสารคดี ส่วนหนังสือเบรลล์ผลิตประเภทตำราเรียนมากที่สุด
- การปรับคุณภาพของหนังสือเทพที่อาสาสมัครอ่าน
 - อ่านเร็วไป อ่านช้าไป อ่านไม่รู้เรื่อง ปรับแต่งไม่ได้
 - อ่านมีเสียงรบกวน ปรับแต่งได้
 - อ่านช้ากับเรื่องที่มีอยู่แล้ว จะเทียบกับของเก่าว่าชุดไหนดีกว่าก็เก็บไว้เป็นชุดต้นฉบับ
- เจ้าหน้าที่จะเก็บข้อมูลรายชื่อหนังสือที่ออกใหม่รายเดือนรายสัปดาห์จากสื่อต่างๆ เพื่อนำมาบอกอาสาสมัครให้อ่านให้
- หนังสือที่ชำรุด
 - สมาชิกแจ้งมาที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ส่งให้กับช่างเทคนิค
 - ช่างเทคนิคใช้เวลาหลักๆผลิตหนังสือใหม่
 - จะยังไม่ซ่อมเทพที่ชำรุดจนกว่าจะมีสมาชิกต้องการอ่านเรื่องนั้นๆ
- หนังสือประเภทธรรมะและนิทาน ห้องสมุดไม่ค่อยสนับสนุนให้อาสาสมัครอ่าน เพราะสมาชิกยืมหนังสือประเภทนี้น้อย
- หนังสือที่สมาชิคนิยมอ่านทั้งที่เป็นเทพและเบรลล์ จะเป็นหนังสือประเภทนิยายไทยหรือเรื่องแปลประมาณ 70% ของหนังสือที่ถูกยืมทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่-เพศหญิง
- หนังสือประเภทสารคดี คนยืมประมาณ 30 % ส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่-เพศชาย

- หนังสือประเภทตำราเรียน คนยืมส่วนใหญ่เป็นเด็กนักเรียนและนักศึกษา
- กลุ่มสมาชิกที่ใช้บริการประจำอย่างต่อเนื่องมักจะเป็นคนทำงานอายุประมาณ 30 ปีขึ้นไป
- มีสมาชิกอยู่กลุ่มหนึ่งซึ่งใช้บริการห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอติดต่อกันมานานเป็นเวลาหลายปี ส่วนใหญ่อายุประมาณ 40 ปีขึ้นไป ค่อนข้างฟังเร็ว และจะส่งกลับคืนมา ทางบรรณารักษ์จะจำได้ว่าสมาชิกแต่ละคนชอบฟังหนังสือแนวใด บรรณารักษ์ก็จะจัดส่งเรื่องใหม่ไปให้อีกอย่างต่อเนื่องโดยที่สมาชิกแต่ละคนเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องโทรศัพท์มาขยืมเลย แต่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นวัยหนุ่มสาว มักจะเลือกเรื่องเอง และกลุ่มตัวอย่างที่อ่านประจำเหล่านี้ เมื่ออ่านเรื่องใดจบมักจะโทรศัพท์มาบอกให้บรรณารักษ์ทราบว่ามีเนื้อเรื่องรายละเอียดเป็นอย่างไร ดีหรือไม่ เสียงคนที่อ่านเป็นอย่างไร เพื่อบรรณารักษ์จะจำไว้บอกแก่สมาชิกท่านอื่นได้ต่อไป เพราะบรรณารักษ์ก็ไม่สามารถจะอ่านเองได้ทุกเรื่อง
- แหล่งที่มาของหนังสือในห้องสมุดคอลฟิลด์ - วิทยุศึกษา 5% อาสาสมัครอ่านที่บ้าน 60 % อาสาสมัครอ่านที่ห้องสมุด 35 % โดยมากเอาเรื่องมาเอง
- สถานีวิทยุศึกษา มีนิยายดี ๆ ละครวิทยุ 40-50 เรื่อง เสียงดี เรื่องดี เคยอัดสำเนาให้ห้องสมุด แต่หลังๆไม่ค่อยทำให้ ทางห้องสมุดส่งเทปเปล่าไปให้ขอให้อัดสำเนาให้ บางครั้งเจ้าหน้าที่ต้องอัดจากวิทยุเองทุกวัน ตั้งใจอัด แต่จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอตลอดเวลา หลากๆ เด็ดกันได้สักเรื่องหนึ่ง
- อาสาสมัครลงทะเบียนไว้ประมาณ 1,600 กว่าคน แต่ที่อ่านให้ประจำมีประมาณ 30 กว่าคน อาสาสมัครที่มาอ่านที่นี่ จะโทรศัพท์มาก่อนเพื่อจองห้องบันทึกเสียง และแจ้งชื่อหนังสือที่จะนำมาอ่าน มาใช้เทปเปล่าที่นี่ ปัจจุบันมีอาสาสมัครมาอ่านที่นี่มากขึ้นกว่าเดิม
- หนังสือที่ถูกยืมในแต่ละเดือน ประมาณ 50 % ยืมโดยสมาชิกที่อยู่ในกรุงเทพฯ และอีก 50% ยืมโดยสมาชิกที่อยู่ต่างจังหวัด
- หากสมาชิกให้ทางห้องสมุดจัดส่งหนังสือให้ทางไปรษณีย์ จะสามารถยืมได้ครั้งละไม่เกิน 5 เรื่อง แต่หากมายืมเองสามารถยืมได้ไม่จำกัด

- ตารางแสดงจำนวนเรื่องและจำนวนผู้ยืมหนังสือจากห้องสมุดคอลฟิลด์ในแต่ละเดือนตลอดระยะเวลา 1 ปี

เดือน (พ.ศ.2541)	จำนวนเรื่องที่ยืม	จำนวนคนยืม
มกราคม	175	77
กุมภาพันธ์	181	74
มีนาคม	192	90
เมษายน	186	100
พฤษภาคม	152	72
มิถุนายน	220	93
กรกฎาคม	273	127
สิงหาคม	294	128
กันยายน	228	111
ตุลาคม	271	122
พฤศจิกายน	279	130
ธันวาคม	223	102
รวม 12 เดือน (1 ปี)	2,674 (เฉลี่ย 223 เรื่อง/เดือน)	1,226 (เฉลี่ยคนละ 2-3 เรื่อง/เดือน)

ข้อมูลการใช้บริการหนังสือของห้องสมุดแถบเสียง สมาคมฯ

(เก็บข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่)

- จำนวนสมาชิกห้องสมุดแถบเสียง 790 คน (พฤศจิกายน 2541)
- จำนวนหนังสือเทป 1,548 เรื่อง (พฤศจิกายน 2541)
- จำนวนสมาชิกที่ใช้บริการอยู่ประจำประมาณ 100 คน อยู่ในกรุงเทพประมาณ 90-95 % ที่เหลือเป็นต่างจังหวัด
- อัตราการผลิตหนังสือเทปประมาณ 12 เรื่อง / เดือน
- บริการอื่นๆของห้องสมุดแถบเสียง – จำหน่ายเทปคาสเซ็ท ถ่ายสำเนาเทป และหาอาสาสมัครช่วยอ่านหนังสือที่สมาชิกต้องการเป็นพิเศษ เช่น ตำราเรียนบางวิชาของบางสถาบัน
- อาสาสมัครลงทะเบียนไว้ทั้งสิ้น 36 คน แต่ที่อ่านให้ประจำประมาณเดือนละ 15-20 คน
- โดยเฉลี่ยในแต่ละเดือนห้องสมุดจะผลิตหนังสือเทปประเภทสาระความรู้สารคดีต่างๆมากกว่าหนังสือประเภทนวนิยายบันเทิง โดยมีอัตราส่วนประมาณ 3 : 2
- ระยะเวลาการยืม 3 เรื่อง/คน/เดือน
- ประเภทหนังสือที่สมาชิกยืมมากที่สุดในแต่ละเดือนคือ นวนิยาย
- ตารางแสดงจำนวนเรื่องและจำนวนผู้ยืมหนังสือจากห้องสมุดแถบเสียงในแต่ละเดือนตลอดระยะเวลา 1 ปี

เดือน (พ.ศ.2541)	จำนวนเรื่องที่ยืม	จำนวนคนยืม
มกราคม	82	37
กุมภาพันธ์	170	71
มีนาคม	148	54
เมษายน	147	64
พฤษภาคม	171	63
มิถุนายน	190	61
กรกฎาคม	147	57
สิงหาคม	243	62
กันยายน	105	44
ตุลาคม	126	54
พฤศจิกายน	174	74
ธันวาคม	80	31
รวม 12 เดือน (1 ปี)	1,783 (เฉลี่ย 149 เรื่อง/เดือน)	672 (เฉลี่ยคนละ 2-3 เรื่อง/เดือน)

- ท่านทราบหรือไม่ว่ามีหน่วยงานดังต่อไปนี้ให้บริการหนังสือเทป

หน่วยงาน	จำนวน (60)	ร้อยละ
ห้องสมุดคอลฟิลด์	58	96.7
ห้องสมุดแถบเสียง	49	81.7

จากตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดรู้จักห้องสมุดคอลฟิลด์และรู้ว่าห้องสมุดดังกล่าวมีให้บริการหนังสือเทป ถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเคยไปที่ห้องสมุดนี้บ่อยมากหรือบางคนแทบจะไม่เคยไปเลยก็ตาม แต่เป็นเพราะว่าห้องสมุดคอลฟิลด์ก่อตั้งมานานมากตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 จึงเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ในขณะที่ห้องสมุดแถบเสียงซึ่งตั้งอยู่ที่เดียวกับสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นศูนย์กลางกิจกรรมของคนตาบอดและมีคนตาบอดไปติดต่อธุระมากมาย โดยเฉพาะมารับโควต้าสลากกินแบ่งของตน แต่กลับมีกลุ่มตัวอย่างรู้จักน้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุบางประการ อาทิ

1. ห้องสมุดแถบเสียงก่อตั้งหลังจากห้องสมุดคอลฟิลด์เกือบ 10 ปี คือเมื่อพ.ศ. 2529 จึงมีคนรู้จักน้อยกว่า
2. คนตาบอดที่ไม่เคยเข้าไปหรือเคยเข้าไปติดต่อธุระที่สมาคมบ่อยครั้งมากก็อาจไม่รู้ว่ามีห้องสมุดตั้งอยู่ที่นั่นด้วย เช่น กลุ่มนักเรียน กลุ่มคนทำงานตามสำนักงานทั่วไป หรืออาชีพส่วนตัวอิสระอื่นๆ
3. กลุ่มคนตาบอดที่เข้ามาติดต่อธุระที่สมาคม แต่อยู่เฉพาะแผนกที่ตนติดต่อ อาทิ ที่บริเวณชั้น 1 ซึ่งเป็นบริเวณรับสลากฯ หรือบางคนมาฝึกเรียนนวด หรือกิจกรรมอื่นๆที่ชั้นอื่น ไม่ได้มาที่สำนักงานสมาคมชั้น 2 ซึ่งห้องสมุดตั้งอยู่ และถึงแม้หลายๆคนจะมาติดต่อธุระที่ชั้นนั้นแต่ก็ไม่ทราบว่าห้องสมุดอยู่ เพราะมองไม่เห็นและบางคนไม่ค่อยได้สนใจเสียงตามสายที่บางครั้งจะมีประกาศเรื่องเกี่ยวกับห้องสมุด ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บางคนไม่ทราบว่าห้องสมุดแถบเสียงแห่งนี้ให้บริการหนังสือสำหรับคนตาบอด
4. ห้องสมุดทั้งสองแห่งให้บริการหนังสือที่ต่างกันบางประเภท คือ ห้องสมุดคอลฟิลด์จะมีให้บริการหนังสือแบบเรียนของทุกระดับชั้น โดยเฉพาะในระดับประถมและมัธยม ซึ่งเป็นการให้บริการหนังสือซึ่งเป็นความจำเป็นพื้นฐานทางการศึกษา ต่างจากห้องสมุดแถบเสียงซึ่งให้บริการหนังสือทั่วไปเป็นหลักมากกว่า หรือในระดับอุดมศึกษามากกว่า ดังนั้นเด็กตาบอดในกรุงเทพฯส่วนใหญ่จะรู้จักและใช้บริการจากห้องสมุดคอลฟิลด์ก่อน ซึ่งอาจทำให้ไม่สนใจหรือไม่จำเป็นต้องใช้บริการจากห้องสมุดแห่งอื่นอีกก็เป็นได้

● ท่านเป็นสมาชิกหน่วยงานห้องสมุดใดบ้าง

สถานภาพการเป็นสมาชิก	จำนวน (60)	ร้อยละ (100)
ห้องสมุดคอลฟิลด์	46	76.7
ห้องสมุดแถบเสียง	34	56.7

จากตารางข้างต้นนี้จะเห็นว่าสถานภาพการเป็นสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างมีความสอดคล้องกับหน่วยงานที่รู้จัก กล่าวคือ ห้องสมุดคอลฟิลด์เป็นที่รู้จักมากกว่าห้องสมุดแถบเสียง ดังนั้นจึงมีคนสมัครสมาชิกมากกว่า แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าจำนวนผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกของห้องสมุดทั้งสองแห่ง ลดน้อยลงจากจำนวนผู้ที่รู้จักห้องสมุดทั้งสองถึงประมาณ 25 % กล่าวคือจากคนที่รู้จักห้องสมุดทั้งสองแห่งมีเพียงประมาณ 75 % เท่านั้นที่สนใจสมัครเป็นสมาชิกของห้องสมุด

เหตุผลในการสมัครเป็นสมาชิกห้องสมุดคอลฟิลด์

1. พักอยู่ใกล้กับห้องสมุดคอลฟิลด์
 - “ เมื่อก่อนอยู่ศูนย์ฝึกอาชีพที่ปากเกร็ดใกล้ห้องสมุดก็เอานิยามมาฟังบ้าง ”
 - “ เป็นสมาชิกของห้องสมุดคอลฟิลด์ ปี 2531 ใช้บริการ อยู่ปากเกร็ดใกล้ก็เลยสมัคร ”
2. ห้องสมุดคอลฟิลด์มีบริการหนังสือเบรลล์
 - “ ที่คอลฟิลด์สมัครเมื่อ 5-6 ปีแล้ว ไปเอง เพราะสนใจอยากเรียนเบรลล์ รู้ว่าเขา มีบริการเบรลล์และหนังสือเทป ”
3. ห้องสมุดคอลฟิลด์มีบริการตำราเรียน
 - “ คอลฟิลด์ ยืมหนังสือเทป ตอนเรียนม.ต้น ม.ปลาย อยู่แพร่ ยืมเดือนละ 2 ครั้ง ต้องใช้เทปเพื่อเรียนหนังสือศูนย์กศน. สอบเทียบ บางวิชาเป็นเบรลล์ ”
 - “ เป็นสมาชิกที่ห้องสมุดคอลฟิลด์ตั้งแต่สมัยเป็นนักเรียน สมัครที่คอลฟิลด์ เพื่อเอาไว้มยืมหนังสือเรียนได้ ”
4. ห้องสมุดคอลฟิลด์มีหนังสือมากกว่า
 - “ ไม่ได้เป็นสมาชิกห้องสมุดสมาคม แต่เป็นสมาชิกคอลฟิลด์ ใหญ่กว่า หนังสือเยอะ หลากหลาย ”

“ ที่อยากสมัครเพราะคิดว่าที่คอลฟิลด์หนังสือจะเยอะกว่า แต่ไม่แน่ใจว่ามีบริการอะไรให้บ้าง ”

5. ห้องสมุดคอลฟิลด์มีบริการยืม-คืนทางไปรษณีย์

“ คิดว่าต้องใช้บริการของห้องสมุดคอลฟิลด์บ้าง เพราะส่งคืนทางไปรษณีย์ได้ ”

6. ห้องสมุดคอลฟิลด์ก่อตั้งก่อน จึงใช้บริการมาก่อนจนคุ้นเคย

“ เป็นสมาชิกของห้องสมุดคอลฟิลด์ปากเกร็ด คุ้นเคย เพราะมีมานานแล้ว ที่สมาคมอาศัยยืมต่อจากเพื่อนอีกที่ ”

7. สมัครตามเพื่อน, คนรู้จักที่ใช้บริการของห้องสมุดคอลฟิลด์อยู่ก่อน

“ เป็นสมาชิกคอลฟิลด์ไม่กี่เดือนมานี้เองเห็นเพื่อนยืมหนังสือละครมาฟังก็สนใจ ”

เหตุผลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกห้องสมุดแถบเสียง

1. ไม่รู้จักห้องสมุดแถบเสียงของสมาคมฯ

“ พวกเราไม่เคยติดต่อกับสมาคมเลยนอกจากเรื่องเรียน บางคนเคยได้ยินแต่ไม่เคยติดต่อเลย ห้องสมุดที่โรงเรียนมีหนังสือมากพอสมควร ให้ความรู้ได้มาก แต่ยังไม่มากพอ ยังไม่มีใครสมัครเป็นสมาชิกของสมาคมเลย เพราะไม่รู้จัก อาจจะจำกัดอายุ ”

“ ไม่ได้เป็นสมาชิกห้องสมุดแถบเสียง เพราะตอนไปสมัครสมาคมไม่ทราบว่ามีเพิ่งมาทราบเดี๋ยวนี้ ก็อยากสมัครจะได้ใช้บริการด้วย ”

2. มีความตั้งใจว่าจะสมัคร

“ เป็นสมาชิกสมาคม 2533 ต้องต่อทุกปี ไม่ได้เป็นสมาชิกห้องสมุดแถบเสียง ยังไม่ได้สมัคร แต่คิดจะสมัคร เพราะจะได้มีทางเลือกยืมเทปหนังสือได้อีกที่หนึ่ง ”

3. ไม่มีเวลาและไม่สนใจใช้บริการ

“ เป็นสมาชิกห้องสมุดที่สมาคม เพราะวันๆไม่มีเวลา และไม่มีความจำเป็นต้องไปใช้บริการ ”

เหตุผลที่ไม่เป็นสมาชิกทั้งสองแห่ง

1. ไม่สนใจจะใช้บริการ

“ ไม่เคยเป็นสมาชิกห้องสมุดแถบเสียงและห้องสมุดคอลฟิลด์ ไม่สมัครเพราะไม่สนใจจะใช้บริการอะไรจากทั้งสองที่ ถึงจะเคยได้ฟังเทปแล้วก็ตาม รู้ว่ามีหนังสือให้ยืมเยอะ แต่เฉยๆและเคยไปที่สมาคมครั้งเดียวไม่รู้ว่ามีห้องสมุดแถบเสียง ส่วนใหญ่ตอนหลังจะไปยืมที่ห้องสมุดราม จะยืมเทปเรียนนม.รามค่าแห่งไปฟัง ”

“ ไม่ได้เป็นสมาชิกห้องสมุดทั้งสองแห่ง เฉยๆ ยืมต่อจากเพื่อนที่ทำงานที่ไปยืมจากห้องสมุดมาอีกที่ ”

2. มีความตั้งใจว่าจะสมัคร

“ ไม่ได้เป็นสมาชิกห้องสมุดแถบเสียงและคอลฟิลด์ รู้ว่าให้บริการหนังสือให้ยืม อ่าน สนใจอยู่ แต่อ่านเบรลล์ไม่คล่อง อยากยืมเทปมาฟัง จะสมัครที่คอลฟิลด์ เพราะรู้จักอยู่ที่เดียวรู้จักคอลฟิลด์เพราะซิสเตอร์ที่โรงเรียนบอกที่ศูนย์ฝึกอาชีพสามพราน รู้ว่าหนังสือเทปที่คอลฟิลด์มีนิทาน มีภาษาอังกฤษ อยากยืมมาฝึก ”

3. ไม่มีเวลา

“ ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคมและห้องสมุดใดๆ ไม่เคยฟังหนังสือเทปจากห้องสมุดเลย สนใจอยากยืมเหมือนกัน แต่ไม่มีเวลา ต้องทำงานในโรงงาน ต้องเดินในขณะทำงานไปทั่วเลย ”

4. ไม่รู้จักห้องสมุดทั้งสองแห่ง

“ คิดว่าคนตาบอดต่างจังหวัดที่ไม่เคยเข้ามากรุงเทพมหานครเลยจะไม่รู้จักห้องสมุดเลย ยกเว้นคนตาบอดที่เคยผ่านสถาบันการศึกษามาแล้ว ”

- ท่านเคยเปิดรับสื่อหนังสือเทปจากหน่วยงานใดบ้าง

สื่อเฉพาะกิจที่เคยเปิดรับ	จำนวน (60)	ร้อยละ (100)
ห้องสมุดคอลฟิลด์ - หนังสือเทป	44	73.3
ห้องสมุดแถบเสียง - หนังสือเทป	34	56.7

- แจกแจงรายละเอียดการใช้บริการหนังสือเทปของแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงานที่เคยใช้บริการหนังสือเทป	จำนวน (60)	ร้อยละ (100.0)
เคยใช้ห้องสมุดคอลฟิลด์อย่างเดียว	18	30.0
เคยใช้ห้องสมุดแถบเสียงอย่างเดียว	8	13.3
เคยใช้ทั้งสองห้องสมุด	26	43.3
รวม	52	86.7

- ในปัจจุบันท่านเปิดรับสื่อหนังสือเทปจากหน่วยงานใดบ้าง

สื่อเฉพาะกิจที่เปิดรับ	จำนวน (60)	ร้อยละ (100.0)
ห้องสมุดคอลฟิลด์ - หนังสือเทป	24	40.0
ห้องสมุดแถบเสียง - หนังสือเทป	19	31.7

จากตารางทั้งสามข้างต้น จะเห็นว่าจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อหนังสือเทปจากทั้งสองห้องสมุดลดจำนวนลงอย่างมากเมื่อเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เคยเปิดรับสื่อประเภทนี้มาก่อน จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบจะพบสาเหตุที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเลิกเปิดรับสื่อหนังสือเทปจากห้องสมุดทั้งสองแห่ง ดังนี้

1. ไม่มีเวลา

“ ไม่สนใจอยากจะมีหนังสือทั่วไปเท่าไร เคยฟังที่เพื่อนยืมมาเปิด มสธ., นิยาย เสียงชัดเจบดี แต่โอกาสและเวลาที่จะฟังมีน้อย จึงต้องเลือกฟังที่มีประโยชน์กับเรามากที่สุด ”

“ ตอนยังไม่ได้ทำงาน อ่านนิยายเยอะมาก เดี่ยวนี้ไม่มีเวลา เหนื่อย รถติด กลับถึงบ้าน 1-2 ทุ่ม เดี่ยวนี้ไม่ได้อ่านหนังสือเลย เลิกมาตั้งแต่มีลูก ยืมปีละไม่กี่เรื่อง เกือบไม่ได้ฟัง เพราะงานเยอะ ไม่มีเวลาฟัง กลับมาฟังพวกข่าวสารจากวิทยุก็หมดเวลาแล้ว ทำงานทั้งวันเหนื่อยแล้วก็นอน ”

“ เดี่ยวนี้ไม่ได้ยืมมา 3 ปีครึ่งแล้วตั้งแต่เรียนราม ไม่มีเวลา เอาเวลาไปฟังเทปหนังสือเรียนมากกว่า ”

2. เสียเวลาส่งไป-กลับ

“ อดีตใช้ทั้งสองห้องสมุด แต่ปัจจุบันไม่ใช่ เพราะมันช้า วิทยุมีคนอ่านข่าวให้ฟัง วันต่อวัน เร็วกว่า แถบเสียงกว่าจะมาช้า เดี่ยวนี้ก็ฟังนิตยสารในวิทยุและฟังข่าว ”

3. ไม่ชอบอ่านหนังสือ

“ ห้องสมุดสมาคม และที่คอลฟิลด์ สมัยก่อนไม่มีหลักเกณฑ์ สมัครทั้งไว้ แต่ไม่ได้ให้บริการ ที่สมาคมก็ไม่ค่อยได้ใช้ ใช้เฉพาะที่เป็นธุระ กิจกรรม ไม่ค่อยยืมหนังสือจากห้องสมุดได้เลย ไม่ชอบอ่านหนังสือ ”

4. ไม่มีเรื่องที่ตรงกับความสนใจ

“ หนังสือเทพที่มีอยู่ก็ไม่ได้ยืมมาฟังเหมือนกัน เพราะมันค่อนข้างไม่ใช่เรื่องที่ผมสนใจ ส่วนใหญ่จะเป็นนวนิยายซึ่งผมไม่ค่อยสนใจตรงนั้น ผมสนใจพวกเทคโนโลยี แต่ยังไม่มียืมเท่าไร ทุกวันนี้เลยไม่ค่อยได้อ่าน ผมสนใจในเรื่องคอมพิวเตอร์ที่ผมได้มันก็อยู่ในอินเทอร์เน็ตมีข้อมูลให้ผมอยู่แล้ว ก็เลยค่อนข้างจะเพียงพอ ”

“ เป็นสมาชิกห้องสมุดสมาคมและที่คอลฟิลด์ ตั้งแต่สมัยเรียน สมัยก่อนเคยยืมบ้าง 3-4ปีไม่ได้ยืมเลย เพราะที่นั่นไม่ค่อยมีเรื่องที่ผมชอบ ผมชอบแนวสืบสวนสอบสวน สายลับ นักเขียนโรเบิร์ต ลัดลัม เขียนเกี่ยวกับพวกทหาร ใช้อาวุธใหม่ๆ ผมชอบเกี่ยวกับเทคโนโลยี ”

“ ถ้าสนใจจะอ่านเล่มไหนจะไปซื้อๆมาแล้วให้คนเขาอัดให้ เช่น เรื่อง ฤกษ์ลึนยุค ก็บอกเพื่อน เพื่อนร่วมงาน ญาติ อาสาสมัคร หรือจ้างใครอ่านลงเทปให้ ส่วนใหญ่จะใช้บริการเป็นไฉเร็กมากกว่าเพราะตรงเป้าหมายที่เราต้องการจะอ่านคือหาคนอ่านให้เราเอง ”

5. ไม่ชอบรูปแบบหนังสือเทพของห้องสมุด

“ ไม่สนใจนิยายหรือหนังสืออื่น เพราะไม่มีเพลงประกอบ ไม่ชอบคนอ่านแบบนั้น อ่านอย่างเดียว ชอบบรรยายเป็นเรื่องๆมากกว่า มีชาวด์ประกอบ ที่คณะเทศกัพย์ มีเทพชาย ชอบให้มีชาวด์ อยากให้ห้องสมุดทำ ”

“ บางทีเพื่อนๆเอาละครมาฟังกัน ฟังผ่านหู ไม่ชอบ มันเกินความจริง และคนอ่านไม่ค่อยได้อารมณ์เท่าไร หนังสือเทพไม่ค่อยมีสาระ มีแต่ละคร ไม่ชอบนิยาย ไม่สนใจหนังสือเทพ รู้สึกว่าเครียด ปวดหัว หาที่ฟังสบายๆมากกว่า ”

6. คุณภาพเทพไม่ดี

“ หนังสือเทพ ไม่ค่อยยืม ไม่ชอบฟังเทพ คุณภาพไม่ดี คนที่ยืมไปทำเสีย น่า

เมื่อ ทำให้เราไม่อยากจะฟัง เป็นทั้งสองที่คอลฟิลและแถบเสียง ”

- ปัจจุบันท่านใช้บริการหนังสือเทปจากหน่วยงานใดบ้าง

การใช้บริการหนังสือเทป	จำนวน (60)	ร้อยละ (100.0)
ใช้ห้องสมุดคอลฟิลอย่างเดียว	13	21.7
ใช้ห้องสมุดแถบเสียงอย่างเดียว	8	13.3
ใช้ทั้งสองห้องสมุด	11	18.3
- ใช้ที่คอลฟิลด์มาก	(1)	
- ใช้ที่แถบเสียงมาก	(6)	
- ใช้พอๆกัน	(4)	
รวม	32	53.3

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการหนังสือเทปรวมทั้งสิ้น 32 คน จะมีจำนวนผู้ใช้บริการจากแต่ละห้องสมุดเฉลี่ยแล้วพอๆกัน คือ จำนวนผู้ใช้ห้องสมุดคอลฟิลด์อย่างเดียวเมื่อรวมกับผู้ใช้บริการที่คอลฟิลด์มาก (13+1 = 14) จะพอๆกับ จำนวนผู้ใช้ห้องสมุดแถบเสียงอย่างเดียวเมื่อรวมกับผู้ใช้บริการที่แถบเสียงมาก (8+6 = 14) แต่สำหรับปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการใช้บริการจากห้องสมุดใดมากกว่ากันนั้น สืบเนื่องจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

เหตุผลที่ใช้บริการหนังสือเทปที่ห้องสมุดคอลฟิลด์อย่างเดียว / ใช้มากกว่า

1. มีบริการตำราเรียน (ระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาเป็นหลัก)
 - “ เป็นสมาชิกที่ห้องสมุดคอลฟิลด์ ใช้บริการที่คอลฟิลด์บ่อย ยืมหนังสือเรียนเป็นส่วนใหญ่ บางที่ยืมเทปนิทานบ้างนิดหน่อย ”
2. มีบริการรับส่งคืนทางไปรษณีย์
 - “ ใช้ที่คอลฟิลด์มากกว่า บริการถึงบ้าน ไม่รู้ว่าที่แถบเสียงมีบริการถึงบ้าน เข้าไปยืมเอง ไปถ่ายเทปด้วย ปกติแวะไปอยู่แล้ว ”
 - “ ใช้บริการของห้องสมุดคอลฟิลด์บ้าง เพราะส่งคืนทางไปรษณีย์ได้ ”
3. ใช้บริการมานาน เกิดความคุ้นเคย
 - “ เมื่อก่อนยืมที่ห้องสมุดคอลฟิลด์ส่วนมาก ดังก่อน เรากียืมที่นั่น เลยเคยชิน ”

“ ที่คอลฟิลด์เยี่ยมโดยตรง เป็นมานาน 15-16 ปีแล้ว ผูกพันเยี่ยมหนังสือมาฟังแล้ว ทำเทปให้ด้วย ”

“ สมาชิกห้องสมุด 12 ปี นานๆครั้งเยี่ยม คอลฟิลด์หลายปี ใช้มากกว่า ใช้ที่นี่ ก่อน ใช้บริการ ยืมเทปและเบรลล์ เทปทุกประเภท ”

4. รู้จักห้องสมุดคอลฟิลด์แห่งนี้

“ ใช้ที่คอลฟิลด์มาก เพราะไม่ทราบว่ามีสมาชิกห้องสมุดแถบเสียง ”

5. พักอยู่ใกล้ห้องสมุด

“ ใช้บริการห้องสมุดคอลฟิลด์มาตลอด หนังสือเทปเป็นหลัก เพราะอยู่แถวปากเกร็ดที่ศูนย์ไรท์เฮ้าส์ ใกล้บ้านกว่า ”

6. เปิดให้บริการก่อน มีหนังสือปริมาณมากและหลากหลาย

“ ใช้บริการของทั้งสองที่ ใช้คอลฟิลด์มากกว่า เพราะว่าคล้ายๆกับเค้าจัดงานห้องสมุดมานาน เราอยากได้ข้อมูลตรงไหนปรึกษาเค้า เค้าจะมีบรรณารักษ์ที่บอกเราได้ว่าหนังสือชนิดนี้มี และทุกสามเดือนจะมีรายชื่อหนังสือเบรลล์มาให้เลือก ถ้าอยากรู้ละเอียดตามเค้าก็สามารถจะชี้แนะได้ หนังสือน่าจะมากกว่าที่แถบเสียง ตั้งสองตึก ”

เหตุผลที่ไม่ใช้บริการห้องสมุดคอลฟิลด์ / ใช้น้อยกว่า

1. ไม่สะดวกในการเดินทาง และการส่งคืน

“ ปัจจุบันไม่ได้ใช้บริการของห้องสมุดคอลฟิลด์มาประมาณ 7-8 ปี เพราะการยืมคืนลำบาก ที่บ้านกับคอลฟิลด์ก็ไกลกัน ไปเองลำบาก การส่งไปส่งกลับเสียเวลาและซ้ำด้วย โทรไปกว่าจะส่งมา ไม่รู้เมื่อไหร่ คนอื่นก็รอฟัง ส่งคืนทางไปรษณีย์ก็เป็นเรื่องยุ่งยากต้องหิ้ว ไม่มีคนไปส่งคืนที่ไปรษณีย์ให้ ไม่อยากวามแมสเซนเจอร์ยกเว้นเรื่องไหนน่าสนใจก็เยี่ยมที่ห้องสมุดสมาคม ”

“ เป็นสมาชิกห้องสมุดคอลฟิลด์ แต่อยู่ไกลเดินทางลำบาก จึงใช้น้อยกว่า หลังจากออกจากไรท์เฮ้าส์มาแล้ว ไปยืมเองและไปคืนเอง หลายปีมานี้จึงใช้บริการแค่ 2 ครั้งเท่านั้น ”

2. ไม่มีหนังสือที่ต้องการยืม

“ เดี่ยวนี้ไม่ค่อยได้ฟัง เพราะต้องฟังหนังสือเรียน ซึ่งที่คอลฟิลด์ไม่ค่อยมีก็ต้องหาเอง ”

“ คอลฟิลด์ยืมเทปเรียน ไม่ได้ยืมเทปทั่วไป มีเวลาฟังเทปเรียนอย่างเดียว คุณภาพเสียงของเทปที่คอลฟิลด์ที่เป็นเทปเรียนก็พอใช้ได้ บางทีมีวนยัด โทรไปให้เค้าส่งมาให้ ยืมมาได้ 3 ปี แต่ตอนนี้ไม่ได้ยืมแล้ว ที่คอลฟิลด์ส่วนใหญ่วิชาที่ต้องการยืมจะไม่มีเลย ”

“ การผลิตสื่อของคอลฟิลด์ คิดว่าเขายังเน้นผลิตสื่อหนังสือเรียนอยู่ ไม่ผลิตอะไรรนอกเหนือจากนั้นเท่าไร พวกสื่อเทปส่วนใหญ่ก็เป็นนวนิยาย 50 % ได้ ”

“ คอลฟิลด์ไม่ได้ใช้นานแล้ว เพราะไม่มีหนังสือเบรลล์ที่เหมาะสมกับตัวผม แต่เหมาะกับนักเรียนมัธยม และเทปจะเป็นเชิงนวนิยายมากกว่า เหมาะกับคนอีกกลุ่มหนึ่ง ที่ไม่ต้องแสวงหาความรู้ไปคุยกับคนอื่น ๆ เป็นบันเทิงจินตนาการไม่เครียดไม่มีประเด็นกตัญญู ”

3. ไม่มีบริการรับอ่านหนังสือให้

“ ที่คอลฟิลด์ส่วนใหญ่วิชาที่ต้องการยืมจะไม่มีเลย ต้องหาคนอ่านเอง และที่คอลฟิลด์ไม่มีรับอ่าน ”

4. หนังสือไม่ค่อยทันสมัย

“ ที่คอลฟิลด์ไม่ค่อยยืม เพราะหนังสือจะค่อนข้างเก่าไม่ค่อยทันสมัย ”

5. ไม่มีเวลา

“ ระยะเวลาไม่ค่อยได้ยืมหนังสือจากห้องสมุดคอลฟิลด์เพราะว่าไม่ค่อยมีเวลา ”

เหตุผลที่ใช้บริการหนังสือเทปที่ห้องสมุดแถบเสียงอย่างเดียว / ใช้มากกว่า

1. ที่ตั้งใกล้ชุมชนตัวเมืองมากกว่า

“ ปกติยืมหนังสือที่ห้องสมุดสมาคม เพราะที่ใกล้ แต่ก็ไม่ได้ใช้บ่อย ”

“ ใช้ที่สมาคมสะดวกกว่าใกล้ ไปเอง ไปเลือกเอง รายชื่อยังไม่มีแบบแจกมากมายนัก ”

2. มีบริการตำราเรียนระดับอุดมศึกษา

“ ส่วนใหญ่ใช้บริการที่ห้องสมุดสมาคมใช้บริการเทปศึกษาวิชาต่างๆที่เรียนเป็นสาขาวิชาการตลาด บริหาร ซึ่งมีทำเตรียมไว้แล้ว นิยายด้วย ไม่ได้ยืมพวกสารคดี ขณะนี้เรียนอยู่ปี 1 ซึ่งตำราเรียนยังมีให้บริการเพียงพอ ”

3. ไปทำธุระที่สมาคมฯ บ่อย
 - “ ยืมหนังสือทั้งสองที่ แต่แถบเสียงมากกว่าเพราะมาที่สมาคมบ่อย เกี่ยวโยงกันเยอะกว่า มาทำงานที่สมาคม ยืมคืนด้วยตัวเอง ”
 - “ เป็นสมาชิกสมาคม มา 1 ปี ใช้บริการห้องสมุดแถบเสียงเป็นประจำ ประมาณ 1 ปีได้ เมื่อก่อนพอทราบก็เลยมาใช้ที่นี่ มาที่นี้บ่อยมาทำธุระ เลยมายืม ”
4. หนังสือน่าสนใจกว่า
 - “ จะเลือกใช้ที่สมาคม ซึ่งหนังสือจะมีที่น่าสนใจประมาณ 140 เรื่องในห้องสมุดสมาคมที่ดูชื่อเรื่องไว้ทั้งหมดแล้ว เกี่ยวกับเรื่องการวางแผน อาหารเพื่อสุขภาพ การบริหารงาน จิตวิทยา ประวัติศาสตร์ บุคคลสำคัญ เป็นต้น ”
5. สะดวกกว่า ถ่ายสำเนาแทบได้
 - “ ช่วงหลังๆไม่ค่อยได้ยืม ส่วนใหญ่จะมาตีฟจากห้องสมุดไปเลย ”

เหตุผลที่ไม่ใช้ห้องสมุดแถบเสียง / ใช้น้อยกว่า

1. ใช้บริการของห้องสมุดคอลฟิลด์อยู่ก่อนแล้ว
 - “ ยืมน้อยกว่าที่คอลฟิลด์ ไม่มีเวลายืมสองที่ ส่วนใหญ่คอลฟิลด์ ”
 - “ ใช้บริการคอลฟิลด์บ่อย ที่สมาคมไม่ค่อยได้ใช้ เพราะเพิ่งเปิดหลังคอลฟิลด์ ”
2. เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยอำนวยความสะดวก
 - “ เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยอำนวยความสะดวกให้ เนื่องจากเปลี่ยนบ่อย เลยจำไม่ค่อยได้ ตัวเองไม่เคยเจอการชักชวนจากเจ้าหน้าที่ให้เอาหนังสือเทพไปฟัง แต่เพื่อนเจอชวน แก้วไม่ประชาสัมพันธ์ เราก็เลยไม่ยืม ”
3. ไม่ทราบว่าที่สมาคมฯ มีห้องสมุดแถบเสียง

- ท่านใช้บริการยืม-คืนที่ห้องสมุดโดยวิธีใด

วิธีใช้บริการยืม-คืน	จำนวน
ห้องสมุดคอลฟิลด์	
■ ไปเอง	6
■ โทรไป	9
■ ยืมต่อจากเพื่อน	2
ห้องสมุดแถบเสียง	
■ ไปเอง	16
■ โทรไป	1
■ ผากคนอื่นไป	2
■ ยืมต่อจากเพื่อน	1

การใช้บริการยืม-คืน

ห้องสมุดคอลฟิลด์

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการห้องสมุดคอลฟิลด์ส่วนใหญ่จะใช้บริการทางไปรษณีย์ อาทิ " โทรไปยืม ให้ส่งมาทางไปรษณีย์ และจะส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ ทางห้องสมุดมี ใบส่งเทปแนบมาให้ " " ที่คอลฟิลด์ถ้ายืมน้อยพวกเทปก็ให้ส่งทางไปรษณีย์ โดยจะโทรไปยืมที่คอลฟิลด์ ดูจากรายการซื้อหนังสือ สรุปเนื้อหาและเลือกยืม "
- กลุ่มตัวอย่างบางคนจะไปยืม-คืนด้วยตนเอง โดยมีเหตุผลบางประการ อาทิ " อยู่ที่ศูนย์ไรท์เฮาส์ใกล้ๆที่คอลฟิลด์ วันเสาร์-อาทิตย์ก็จะไปยืมเอง ไม่ได้โทรไป จะได้เลือกเรื่องที่ดูใจ และมาคืนด้วยตัวเอง ไม่เคยใช้บริการไปรษณีย์ ยืมทีละอะๆ นาน 6 เดือน แล้วค่อยๆทยอยส่งกลับแล้วเอาเรื่องใหม่มาด้วย " " ส่วนใหญ่โทรไปก่อนแล้วก็ไปรับเองช่วงปิดเทอมจะได้ยืมทีละหลายๆเรื่อง "

ห้องสมุดแถบเสียง

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการห้องสมุดแถบเสียงส่วนใหญ่จะใช้ไปยืม-คืนด้วยตนเอง อาทิ “ จะไปยืมเองคืนเอง รู้ว่าทางไปรษณีย์ได้ แต่ไปเองก็สะดวก เพราะอยู่ใกล้ มีสรุปเรื่องเป็นเบรลล์ให้ดู ”
- กลุ่มตัวอย่างบางคนไม่สะดวกไปด้วยตนเอง บางครั้งก็จะให้คนอื่นเลือกเรื่องให้ ยืมให้ หรือส่งคืนหนังสือให้ อาทิ “ ไปยืมเองที่สมาคม คืนเองหรือฝากเด็กไปคืน ” “ ที่สมาคมกลัวว่าจะไม่ได้ กลัวว่าเค้าจะเขียยนๆแล้วก็ลืมไปไม่ส่งให้เรา และถ้าเราเอามาแล้วส่งคืนเองอาจเสียหายหรือชำรุด ก็เลยฝากเพื่อนไปยืมไปส่งดีกว่า ” “ ส่วนสมาคมไม่ได้ไปยืมเอง ส่วนใหญ่แฟนเป็นคนไปเอาให้ บางครั้งเพื่อนยืมให้เพื่อนแนะนำเรื่องว่าดี และเจอกันบ่อย ”
- ท่านเลือกเรื่องที่จะอ่านอย่างไร

วิธีการเลือกเรื่อง	จำนวน
ดูตามรายชื่อหนังสือ	9
เลือกตามประเภทหนังสือที่ชอบ	12
สอบถามเจ้าหน้าที่	4
เพื่อนแนะนำ	4
ยืมต่อจากเพื่อน	3

การเลือกเรื่อง

เลือกตามประเภทหนังสือที่ชอบ

“ ส่วนของสมาคมยืมนิยายมากกว่า โทรถามว่าช่วงนี้มีอะไรบ้าง แล้วก็เลือกเรื่อง ”

“ การจัดแบ่งหมวดหมู่หนังสือ มีรายชื่อหนังสือให้ดู ทำวางไว้ที่ห้องสมุด ให้หยิบดู ผมเลือกเรื่องโดยทางเจ้าหน้าที่จะอ่านให้ฟัง เราต้องบอกเรื่องที่เราสงใจว่าหมวดไหน แล้วเขาจะอ่านหมวดที่เราสนใจให้ฟัง ”

“ การเลือกเรื่องก็จะถามเจ้าหน้าที่ ว่ามีเรื่องสั้นอะไรที่น่าสนใจมั๊ย เขาก็จะไล่ให้ฟัง เรื่องที่ต้องการจะยืมส่วนใหญ่จะได้เลยไม่ต้องต่อคิวรอ อาจเป็นเพราะผมยืมพวกนิยายวิทยาศาสตร์ ”

สอบถามเจ้าหน้าที่

“ ในส่วนการเลือกเรื่อง ที่ห้องสมุดจะมีเทปก๊ับอักษรเบรลล์ บอกเรื่องว่าเป็นหนังสือประเภทแนวไหน น่าสนใจยังไง เรื่องย่อแอปสแต็คบอกไว้ แต่ผมอ่านช้า ไปถามเจ้าหน้าที่เค้าเลย ไปนั่งคุยกับเจ้าหน้าที่ชัดเจนกว่า ”

“ ที่คอลฟิลจะถามเจ้าหน้าที่ว่าปัจจุบันมีหนังสืออะไรบ้าง บางครั้งเลือกเรื่องไปก่อน ก็มักจะมีคนยืมไปแล้ว ก็จะถามว่าปัจจุบันมีอะไรบ้าง แล้วเลือกที่สนใจ ”

ดูตามรายชื่อหนังสือ

ที่ห้องสมุดแถบเสียง จะมีรายชื่อหนังสือเป็นเทปก๊ับอักษรเบรลล์บอกเรื่องว่ามีหนังสือประเภทแนวไหน น่าสนใจยังไง เรื่องย่อแอปสแต็คบอกไว้ ที่ห้องสมุดคอลฟิลด์ก็เช่นกันจะมีรายชื่อหนังสือตามพ.ศ. พ.ศ.นี้ - พ.ศ.นี้ เป็นเทปก๊ับและเป็นเบรลล์ให้อ่าน และมีรายชื่อหนังสือแจกแก่สมาชิก แต่ต้องไปขอรับ ที่คอลฟิลด์พิมพ์เป็นเบรลล์แจก แต่สมาคมวัดเป็นม้วนเทปก๊ับแจก

“ รับผิดชอบสารมิตรสนิทประจำ มีรายการชื่อหนังสือเทปก๊ับและเบรลล์ใหม่ๆแบบมาด้วย ก็จะอ่านเลือกดู มีที่น่าสนใจก็โทรไปยืม ”

“ บางทีเจ้าหน้าที่จะเอารายชื่อที่เป็นอักษรเบรลล์มาให้อ่าน เราสนใจเรื่องไหนก็บอกเลย เลือกจากสารบัญของห้องสมุด สารบัญก็มีเป็นเทปก๊ับด้วย ไปถ่ายสำเนามาได้ หรือให้เจ้าหน้าที่อ่านเรื่องให้ฟัง ”

เพื่อนแนะนำ

“ มีชื่อหนังสือที่เพื่อนบอกมา ก็โทรไปถามว่ามีมั๊ยที่คอลฟิลด์ ”

“ อาศัยปากต่อปากว่าเรื่องไหนสนุก ”

- ท่านมักจะฟังหนังสือเทปที่ใดเป็นประจำ

สถานที่	จำนวน
ที่พัก	29
ที่ทำงาน	3
ระหว่างเดินทาง	2
ทุกที่	1

กลุ่มตัวอย่างทุกคนจะฟังหนังสือเทปในที่พักอาศัยเป็นประจำ และส่วนใหญ่จะฟังในช่วงที่มีเวลาว่าง อาทิ ในวันธรรมดาจะฟังช่วงเช้าก่อนไปทำงาน หรือช่วงค่ำก่อนนอน โดยบางคนจะฟังเฉพาะช่วงกลางคืน แต่บางคนจะฟังทั้งช่วงเช้าและกลางคืนด้วย หรือแม้บ้านจะฟังหลังจากทำงานบ้านเสร็จ เป็นต้น

“ ปกตินำเทปมาฟังที่บ้าน ใช้เวลาตอนตี 3-4 ตื่นมาฟัง ฟังแต่ที่บ้าน ไม่ได้เอาติดตัวไปฟังที่อื่น ที่ทำงานจะฟังเพลง ”

“ วันธรรมดาฟังช่วงกลางคืนก่อนนอน เพราะกลางวันไปเรียน ไม่ทำอย่างอื่นไปด้วย จะฟังไปจนหลับ ”

“ ปกติฟังช่วงตอนกลางคืน และตอนเช้า 8 หรือ 9 โมง กลางวันไม่มีเวลา ”

“ จะฟังตอนเย็น กลางคืนก่อนนอน และวันหยุด หลังจากทำงานบ้านเสร็จก็ฟัง ”

จากตารางจะเห็นว่ามียุทธศาสตร์ตัวอย่างบางคนที่จะนำเทปไปฟังที่อื่นด้วย ในสถานที่ต่าง ๆ อาทิ ที่ทำงาน ระหว่างเดินทาง เป็นต้น

“ วันทำงานฟังตอนเที่ยง วันไหนอยู่เวรตี 17.00-19.00 งานน้อยก็ฟัง ขึ้นรถเมล์ก็ฟังอีก รถติด พกชาวเบา ฟังเป็นช่วงๆ ทั้งวันทั้งที่ทำงาน บนรถ และที่บ้านฟังต่อจนกว่าจะหลับ ”

- วันที่ฟังมาก

วันที่ฟัง	จำนวน
วันธรรมดา	5
วันหยุด	11
พอๆกัน	16
รวม	32

จากตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลากับการฟังหนังสือเทปในวันธรรมดาและวันหยุดไม่แตกต่างกันมากนัก จะมีส่วนน้อยที่ฟังมากเป็นพิเศษบางวัน

- กลุ่มตัวอย่างที่ฟังวันหยุดมากกว่า อาทิจิ
 - “ เรื่องที่สนใจจริงๆเสิร์หาที่ดีย์ฟัง 3 ชั่วโมง บางเรื่อง 4 ม้วนฟังวันเดียวก็จบแล้ว ส่วนวันธรรมดามีเวลาฟังแต่น้อยกลับถึงบ้านก็ดึกแล้ว ทำงานเหนื่อยไม่ฟัง”
 - “ ยืมมาบับฟังทุกวัน แต่ละวันฟังนานๆ ช่วงเสิร์หาที่ดีย์ว่างฟังทั้งวัน ”
- กลุ่มตัวอย่างที่ฟังวันธรรมดามากกว่า อาทิจิ
 - “ วันหยุดไม่ว่างฟังต้องทำงานบ้าน ทำให้ฟังไม่รู้เรื่อง จะฟังวันธรรมดา ”

- ท่านมักจะฟังกับผู้ใด

ผู้ร่วมฟัง	จำนวน
คนเดียว	22
ครอบครัว	7
เพื่อน	3
รวม	32

ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในการฟังหนังสือเทปร่วมกับผู้อื่น

- “ ยืมมาแล้วก็มาฟังร่วมกับคนในบ้าน ทั้งดาดีตาบอด ฟังกันทั้งครอบครัว”
- “ ฟังคนเดียว บางทีก็ฟังกับภรรยา เขาชอบฟังนิทานเด็กๆ ”

● จำนวนครั้งที่ฟัง

จำนวนครั้งที่ฟัง / เรื่อง	จำนวน
ฟังครั้งเดียวเสมอ	23
บางเรื่องฟังหลายครั้ง	9
รวม	32

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะฟังหนังสือเทปครั้งเดียว อาจสืบเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะฟังหนังสือเทปประเภทบันเทิง อาทิ นวนิยาย เรื่องแปล เรื่องสั้น นิทาน เป็นต้น ดังนั้นจึงไม่ต้องอาศัยความตั้งใจ จดจำเนื้อหาแต่อย่างใด

“ ส่วนใหญ่สนใจบันเทิงมากกว่าสารคดี ฟังนิยาย แต่ละเรื่องฟังรอบเดียวก็พอ ไม่ค่อยได้อะไรเท่าไร ไม่ฟังซ้ำ ฟังไปเรื่อยๆ ผ่านๆไป ทำอย่างอื่นไปด้วย”

“ ฟังครั้งเดียว ฟังนานเป็นเดือน มีเวลาฟังน้อย ”

อย่างไรก็ตาม การฟังหนังสือเทปประเภทบันเทิง หากฟังเรื่องใดที่สนุก ชวนติดตาม กลุ่มตัวอย่างบางคนก็ชอบที่จะฟังซ้ำ และจะมีกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่ม ประเภทนักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์ ที่จะฟังหนังสือเทปประเภทสาระความรู้วิชาการต่างๆอยู่เป็นประจำด้วย ซึ่งหนังสือเหล่านี้จำเป็นต้องฟังด้วยความตั้งใจ และเก็บเนื้อหาสาระสำคัญต่างๆ จึงจำเป็นต้องฟังซ้ำบ้าง

“ ชอบฟังซ้ำ พวกการเมืองการปกครอง ฟังแล้วศึกษา ไม่ใช่ฟังผ่านๆ ฟังซ้ำเป็นส่วนใหญ่ ใช้เวลา ตอนไหนสนใจย้อนกลับไปฟัง ต้องหาเวลาว่าง ตั้งใจฟังเลย ”

“ เรื่องนี้ฟังหนึ่งเดียว หลายหนบางเรื่องเช่น ของพนมเทียนเพชรพระอุมา เรื่องที่ประทับใจก็ฟังหลายครั้ง เรื่องไหนนั้นก็ครั้งเดียวพอ ”

- ลักษณะการฟัง

ลักษณะการฟัง	จำนวน
ฟังอย่างตั้งใจ	23
ฟังบ้างไม่ได้ฟังบ้าง	9
รวม	32

- กิจกรรมที่ทำในระหว่างฟังหนังสือเทป

กิจกรรม	จำนวน
ทำงาน	4
งานบ้าน	2
เดินทาง	1
กิจกรรมส่วนตัว	2
ไม่ได้ทำอะไร	23
รวม	32

จากตารางทั้งสองข้างต้น จะเห็นว่าข้อมูลที่ได้สอดคล้องกัน คือกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเปิดรับฟังหนังสือเทปในลักษณะที่ตั้งใจฟังมากกว่าการฟังผ่านๆ และลักษณะการฟังอย่างตั้งใจก็แสดงออกผ่านทางพฤติกรรมในขณะที่เปิดรับคือ ฟังอย่างเดียวเป็นส่วนใหญ่ ไม่ได้ทำอย่างอื่นไปด้วย

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าเหตุผลหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างเลือกฟังหนังสือเทป เพราะสามารถทำกิจกรรมอย่างอื่นไปในขณะที่ฟังเทปได้ แต่ตามความเป็นจริงแล้ว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็มักจะฟังหนังสือเทปอย่างเดียว ไม่ได้ทำอะไรอย่างอื่นร่วมไปด้วยเลย เพราะส่วนใหญ่จะฟังในเวลาว่างๆมากกว่าเวลาที่มีอะไรทำ หรือหาเวลาเพื่อจะตั้งใจฟังอย่างเดียว อาทิ

“ พวกการเมืองการปกครอง ฟังแล้วศึกษา ไม่ใช่ฟังผ่านๆ ฟังซ้ำเป็นส่วนใหญ่ ใช้เวลา ดอนไหนสนใจย้อนกลับไปฟัง ต้องหาเวลาว่างฟัง ตั้งใจฟังเลย ”

“ เวลาฟังจะไม่ทำกิจกรรมอื่น จะหยุดไม่ฟังวิทยุไปเลย ฟังเทปอย่างเดียว เพราะเทปนี้ต้องตั้งใจฟัง ถ้าทำอย่างอื่นไปด้วยจะไม่ได้รรถรสในการฟัง ”

“ เทปจะฟังที่บ้าน นอนฟังในห้อง ฟังคนเดียว ถ้าฟังเทปก็ไม่ฟังวิทยุ ถ้าเรื่องสนุกก็ฟังรวดเดียวติดต่อกัน ตั้งใจฟัง ไม่ทำอะไรไปด้วย ถ้าเรื่องเฉยๆ ก็ฟังไปเรื่อยๆ ไม่สนุกก็ปิดก่อนได้”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยประมาณ 1 ใน 4 จะชอบทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วยในขณะที่ฟังหนังสือเทป อาทิ

“ โดยเวลาฟังจะทำกิจกรรมอื่นด้วย นอกจากอยากได้ความรู้สาระสำคัญ จะฟังอย่างเดียวและจดบันทึกไปด้วย เก็บสาระสำคัญให้มากที่สุด เวลาที่ต้องการทบทวนก็ไม่ต้องไปฟังทั้งม้วนอีก แค่อ่าน ถ้าฟังนิยาย ก็ฟังไปเรื่อยๆ ผ่านๆไป ทำอย่างอื่นไปด้วย ฟังไปด้วยทำงานไปด้วย ตรวจปรูฟหนังสือ”

“ ตอนนอนก็ฟังได้ เปิดจากเทปเลย ฟังเบาๆ สบายๆ เวลาไปขายสลาก ไม่เอาไป มั่นหนัก ”

“ ยิ้มสารคดี ฟังช่วงว่าง ฟังเทปทำอย่างอื่นได้ด้วย ฟังไปทำงานบ้านไป รีดผ้า ถูบ้าน ไม่ฟังตอนนอน เวลาทำงาน ”

- ท่านใช้บริการหนังสือเทพประเภทใดบ้าง มากน้อยเพียงใด (3 มาก, 2 ปานกลาง, 1 น้อย)

ประเภทหนังสือเทพ	จำนวน (คน)	ปริมาณการยืม (3-1)
เรื่องแปล	15	2.53
ความรู้ทั่วไป	14	2.34
วรรณกรรม นิยายไทย	14	2.25
วิชาการ ตำราเรียน	13	2.31
เรื่องลึกลับ พงศมย สืบสวน	13	2.21
เรื่องสั้น	13	2.06
ประวัติศาสตร์	11	1.96
ภูมิศาสตร์ และการท่องเที่ยว	11	1.84
ชีวประวัติบุคคล	10	1.62
การศึกษา	9	1.53
กฎหมาย	8	1.62
วิทยาศาสตร์	8	1.71
การดูแลรักษาสุขภาพอนามัย	8	1.68
การปฏิบัติตนในครอบครัวและสังคม	8	1.65
เรื่องราว วิทยาการเกี่ยวกับคนตาบอด	8	1.62
ศาสนา	8	1.59
พยากรณ์ดวงชะตา	7	1.53
เศรษฐกิจ ธุรกิจ การประกอบอาชีพ	7	1.43
วรรณคดีไทย	7	1.43
การเมืองการปกครอง	5	1.43
ภาษาไทย	5	1.43
ดนตรี	5	1.40
ปรัชญา แนวคิดต่างๆ	6	1.40
วรรณกรรมเยาวชน นิทาน	6	1.40
ภาษาต่างประเทศ	6	1.37
ละครวิทยุ	6	1.37
ชนบทประเพณี ศิลปวัฒนธรรม	5	1.37
เรื่องตลก เบาสมอง	5	1.37
กีฬา	5	1.31
การดูแลบ้าน การเลี้ยงลูก ตำราอาหาร	4	1.21
เพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว	3	1.15

จากตารางข้างต้น พอจะแบ่งประเภทหนังสือที่กลุ่มตัวอย่างใช้บริการได้เป็น 3 กลุ่มตามปริมาณการเปิดรับ ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ประเภทหนังสือที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับในปริมาณสูง (ตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป)
ได้แก่ เรื่องแปล, ความรู้ทั่วไป, วิชาการตำราเรียน, นวนิยายไทย, เรื่องลึกลับ
สืบสวน, และเรื่องสั้น
- กลุ่มที่ 2 ประเภทหนังสือที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับในปริมาณปานกลาง (1.50-1.99)
ได้แก่ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว ชีวประวัติบุคคล การศึกษา
กฎหมาย วิทยาศาสตร์ การดูแลรักษาสุขภาพอนามัย การปฏิบัติตนใน
ครอบครัวและสังคม เรื่องราว วิทยาการเกี่ยวกับคนตาบอด ศาสนา
พยากรณ์ดวงชะตา
- กลุ่มที่ 3 ประเภทหนังสือที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับในปริมาณต่ำ (1.00-1.49)
ได้แก่ เศรษฐกิจ ธุรกิจ การประกอบอาชีพ วรรณคดีไทย การเมืองการปก
ครอง ภาษาไทย ดนตรี ปรัชญา แนวคิดต่างๆ วรรณกรรมเยาวชน
นิทาน ภาษาต่างประเทศ ละครวิทยุ ขบเบประเพณี ศิลปวัฒนธรรม
เรื่องตลก เบาสมอง กีฬา การดูแลบ้าน การเลี้ยงลูก ตำราอาหาร เพศ
ศึกษาและการวางแผนครอบครัว

ปริมาณและความหลากหลายของหนังสือ

ห้องสมุดแถบเสียง

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ในปัจจุบันห้องสมุดแถบเสียงมีปริมาณหนังสือในห้องสมุด
ค่อนข้างมากพอสมควร สามารถเลือกอ่านได้มาก อาทิ

“ ที่สมาคมปริมาณหนังสือแต่ละหมวดเพียงพอแล้ว ”

“ ใช้บริการของแถบเสียงมากกว่า ก็มีรายการเยอะ เลือกฟังได้เยอะ ”

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ในปัจจุบันห้องสมุดแถบเสียงมีการผลิตหนังสือที่หลากหลาย
หลายมากขึ้นกว่าแต่ก่อนที่ผลิตหนังสือในหมวดนวนิยายออกมามาก แต่ปัจจุบันจะมีการผลิตใน
หมวดสาระความรู้เพิ่มมากขึ้น อาทิ

“ ความหลากหลายของหนังสือ เท่าที่สำรวจประมาณ 2-3 เดือนที่ผ่านมา ที่
สมาคมจะมีความหลากหลายมากกว่าที่คอลฟิลด์ สมาคมดีขึ้น หนังสือที่ผลิต
ออกมาในแต่ละเดือนค่อนข้างตรงกับความต้องการของผู้ใช้ที่อยากจะให้มี และ

ทางสมาคมก็หาคนอ่าน แต่ก็ยังคงมีนวนิยายมากอยู่ สารคดีมีน้อยกว่านวนิยาย แต่ก็มิมีวิชาการมากขึ้น”

ห้องสมุดคอลฟิลด์

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ในปัจจุบันห้องสมุดคอลฟิลด์มีปริมาณหนังสือในห้องสมุดค่อนข้างมากพอสมควร สามารถเลือกอ่านได้มาก อาทิ

“ ปริมาณหนังสือที่คอลฟิลด์มากกว่าเพราะเปิดบริการนานกว่า ”

“ คอลฟิลด์มีหนังสือเยอะ โดยเฉพาะเทปมีเยอะที่คอลฟิลด์ ”

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับความหลากหลายของหนังสือในห้องสมุดคอลฟิลด์แบ่งเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน กลุ่มหนึ่งเห็นว่ามีหลากหลายพอสมควร แต่อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่ายังมีหนังสือไม่หลากหลาย ในหมวดนวนิยายมาก แต่ในหมวดอื่นๆยังไม่ค่อยมี อาทิ

“ ที่คอลฟิลด์มีหนังสือทุกอย่าง หนังสือเรียนด้วย เมื่อก่อนคอลฟิลด์มีประเภทไม่ค่อยเยอะ ไม่หลากหลาย เดี่ยวนี้เยอะ ”

“ มิตรสนิทจะมีรายชื่อหนังสือเบรลล์แนบมา ซึ่งน่าสนใจ โดยเฉพาะความรู้ด้านการใช้ภาษา ส่วนใหญ่เป็นหนังสือในเชิงสารคดี นวนิยาย แต่ที่เป็นการบริหารเชิงจิตวิทยามีน้อยมาก ”

ห้องสมุดทั้งสองแห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการหนังสือจากทั้งสองห้องสมุดมีความเห็นเกี่ยวกับปริมาณและความหลากหลายของหนังสือในห้องสมุดทั้งสอง ดังนี้

“ห้องสมุดที่มีอยู่ให้บริการมากพอ ปริมาณหนังสือพอสมควร ไม่มากไม่น้อย โดยเฉพาะเทปมีเยอะ คอลฟิลด์ เมื่อก่อนมีน้อยมาก ปัจจุบันสามารถเลือกได้ว่า จะฟังในแนวไหน มีเรื่องมากพอควร อยู่ที่คนจะชอบ ”

“ ปริมาณหนังสือแต่ละหมวดเพียงพอแล้ว หนังสือประเภทต่างๆพอสมควรวัดตามกำลังฝ่ายผลิต มีหนังสือคละๆกันไป แทบทุกอย่าง พอๆกัน นิยายพอกๆกับสารคดี ”

“ ปริมาณหนังสือหมวดนวนิยายมีมากทั้งสองแห่ง แต่หมวดอื่น ๆ มีน้อย พวกสารคดีปริมาณน่าจะยังไม่พอ น่าจะมีมากขึ้น เกร็ดความรู้ กฎหมาย อยากให้เพิ่มประเภทหนังสือให้มากขึ้น เบรลล์ค่อนข้างน้อย เพิ่มเบรลล์และเทป ”

การได้รับบริการหนังสือเทพที่ต้องการ

โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการมักจะไม่ได้นั่งรอที่ตบแต่งการทั้งหมด บางเรื่องได้ บางเรื่องไม่ได้ เนื่องจากหนังสือเทพ 1 เรื่องจะมีอัตราส่วนไว้ให้บริการสมาชิกเพียงสำเนาเดียวเท่านั้น ดังนั้นหากมีสมาชิกท่านใดใช้บริการหนังสือเรื่องดังกล่าวอยู่ สมาชิกที่ต้องการหนังสือเรื่องดังกล่าวก็จะต้องรอจนกว่าสมาชิกท่านก่อนหน้าจะคืนหนังสือเล่มดังกล่าวมา ดังนั้นหากหนังสือเรื่องใดเป็นที่นิยม หรือเป็นหนังสือใหม่เพิ่งจะผลิตเสร็จนำออกให้บริการ ก็จะเป็นที่สนใจของสมาชิก ต้องการยืมกันมาก ก็จะต้องรอคิวกันนานพอสมควร บางครั้งเป็นเดือนๆกว่าจะได้ฟัง อาทิ

“ คอลฟิลด์หนังสือความรู้ไม่ค่อยมี สารคดีได้ นิยายต้องรอ ถ้ามีคนยืมไป รอประมาณ 1 เดือน รอนาน แต่ทยอยได้ทุกเรื่อง บางครั้งไม่ถึง 1-2 อาทิตย์ บางทีก็ได้เลย ส่งมาประมาณ 2-3 วันก็ได้ ”

“ เรื่องที่เลือกแล้วไม่มีก็บอ ยคนอื่นยืมไปอยู่ บางทีรอจนซีก็จ๊วแล้ว ”

จากการไม่ได้รับบริการหนังสือเรื่องที่ต้องการ และจำเป็นต้องรอ กลุ่มตัวอย่างบางคนจึงหาทางออกด้วยวิธีการยืมเรื่องอื่นไปฟังก่อน เพื่อเป็นการชดเชยและสร้างความพึงพอใจให้กับตนเองได้บ้าง อาทิ

“ รอนาน โทรมมาก บางทีกินมาก ยกเลิก ขอเรื่องใหม่ ”

“ บางเรื่องไม่มี คนอื่นยืมไป เอาไปดอง คินช้า ต้องรอนาน ส่วนใหญ่ก็ต้องเปลี่ยนเรื่อง เอาเรื่องที่มียืมฟังไปก่อน ไม่เป็นไรอ่านได้ ไม่รอเทพที่มีคนยืมไป ”

“ ไม่มีปัญหาเรื่องการยืมเทพ เรื่องไหนไม่มี ก็เอาเรื่องอื่น เลือกเมื่อสำรองไว้เยอะๆ กันไว้กรณีที่มีคนยืมไป แล้วไปดูว่ามีมัย แต่จะยืมทีละเรื่อง บางทีก็เบื่อก็ก็นั่งรอแล้วไม่มี ”

“ ส่วนใหญ่จะได้เรื่องที่ต้องการ เพราะจะลงทุนซื้อดฟเลยให้ค่ามันเทพที่ห้องสมุดคอลฟิลด์ แล้วส่งมาให้เลย ดฟจากห้องสมุดมาประมาณเดือนละ 1 เรื่อง ”

“ การบริการดีแต่ส่งหนังสือเรียนมาให้ช้า คือส่งมาให้ช้าเกินกำหนด เรียนไปแล้ว ผลิตช้ามาก สต็อกเค้าไม่มีแล้ว ต้องผลิตเพิ่ม ต้องโทรตามหลายครั้งมาก ”

คุณภาพหนังสือเทพ

โดยทั่วไปกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเทพทั้งสองแห่งมีคุณภาพค่อนข้างดี โดยเฉพาะของห้องสมุดแถบเสียง คุณภาพเสียงชัด มีดนตรีประกอบ และเนื้อเทพมีคุณภาพดีพอสมควร ในขณะที่ของคอลฟิลด์คุณภาพอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างดี ทั้งนี้คุณภาพของหนังสือเทพของทั้งสองห้องสมุดที่นำออกให้บริการแก่สมาชิก จะมีปัจจัยหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้หนังสือเทพเมื่อออกไปสู่มือสมาชิกมีคุณภาพแตกต่างกันไป ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิ

เทปต้นฉบับ หากอาสาสมัครมาบันทึกเสียงที่ห้องสมุด เทปต้นฉบับจะมีคุณภาพเสียงที่ดี และคุณภาพการใช้งานของม้วนเทปก็ดีพอสมควร ถึงแม้ทั้งสองแห่งพยายามลดต้นทุนการผลิต แต่ก็ได้พยายามเลือกม้วนเทปที่มีคุณภาพดีที่สุดในราคาที่พอประมาณ แต่สาเหตุที่ทำให้ม้วนเทปต้นฉบับมีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจาก

1. อาสาสมัครไม่ได้มาลงเสียงที่ห้องบันทึกเสียงของห้องสมุด โดยเฉพาะอาสาสมัครของห้องสมุดคอลฟิลด์ส่วนใหญ่จะอ่านที่บ้าน เพราะห้องสมุดอยู่ไกล ดังนั้นจึงทำให้ได้ต้นฉบับที่เสียงไม่ชัด เพราะขึ้นกับคุณภาพของเครื่องบันทึกเสียงที่ใช้ และบางคนใช้ถ่านไฟฉาย เมื่อถ่านจะหมดก็ทำให้เสียงไม่ชัด เสียงยืดยาน และมีเสียงรบกวนจากรอบข้างแทรกเข้าไปบ้าง เสียงซ่าๆจากการบันทึกเทปเอง และเสียงขาดๆหายๆ บางครั้ง

“ บางเรื่องอาสาสมัครอ่าน น้ำเสียงพอใช้ได้ ไม่ชัดเจน อาจจะมีเสียงแทรกนิดหน่อย อย่างตำราเรียนที่เพื่อนอ่านให้ แล้วเอามาบริจาค คุณภาพเสียงไม่ค่อยดี ต้นฉบับไม่ดี มีเสียงแทรกที่เป็นเสียงไก่ เสียงสุนัข เสียงเด็กร้อง เสียง PAUSE จะเยอะมาก มาตัดไฟไปก็ไม่ดี ”

2. อาสาสมัครขาดทักษะความชำนาญ และไม่ทราบวิธีการอ่านที่ถูกต้อง ทำให้ผู้ฟังไม่ได้รับอรรถรสจากการฟังเรื่องดังกล่าว

“ คุณภาพเทปใช้ไม่ค่อยได้ ส่วนใหญ่เป็นที่คนอ่านที่เป็อาสาสมัคร อ่านไปหาไป ไม่มีแอคทีฟ ในการอ่าน อ่านแล้วไม่ได้รสชาติ เสียงไม่เข้ากับกับหนังสือเรื่องี่อ่าน ไม่แอคทีฟ ไม่ซักจูงใจให้ฟัง ไม่ตรงกับเรื่อง บางคนอ่านเข้าไป เร็วไป คุณภาพเสียงบางที่ติดขัดบ้าง คนอ่านบางที่อ่านชัดบ้างไม่ชัดบ้าง ”

“ บางเรื่องอ่านแต่เรื่องมาไม่มีคำนำ ขึ้นเรื่องเลย ผมชอบอ่านคำนำบอกสรุปรวมๆว่าเป็นอย่างนี้ ชักชวนชักนิตนึ่งก่อน อยากรู้ บางทีเนื้อหาข้อความขาดช่วงไป เพราะอาสาสมัครเปลี่ยนเทปขึ้นหน้าใหม่ ช่วงหัวเทปยังอัดไม่ได้ เพราะไม่มีเนื้อเทป ทำให้ข้อความขาดหายไป เจอหลายคน ทำให้ไม่สมบูรณ์ ถ้ามีคนอ่านที่มีศิลปะในการอ่านจะทำให้มีคุณค่ามาก ”

3. คุณภาพของม้วนเทป บางครั้งไม่ได้มาตรฐาน เพราะอาสาสมัครต้องออกม้วนเทปที่จะอ่านเอง ทางห้องสมุดไม่ได้ส่งไปให้ที่บ้านดังแต่ก่อน อาสาสมัครบางท่านจึงอาจใช้ม้วนเทปเก่ามาบันทึกเสียงทับ หรือซื้อม้วนเทปที่มีคุณภาพต่ำมาใช้ เทปต้นฉบับที่ได้จึงมีอายุการใช้งานต่ำ ฟังได้ไม่นานเทปก็จะยืด

เทปฉบับสำเนา เนื่องจากเทปที่นำมาให้บริการแก่สมาชิก จะเป็นเทปที่ถ่ายสำเนามาจากเทปต้นฉบับอีกที ดังนั้นสาเหตุที่ทำให้ม้วนเทปฉบับสำเนามีคุณภาพไม่ดี อาจสืบเนื่องจาก

1. ผ่านขั้นตอนการถ่ายสำเนา โดยปกติการถ่ายสำเนาเทป จะทำให้เทปที่ได้มีคุณภาพต่ำกว่าเทปต้นฉบับเล็กน้อย

“ ม้วนเทปสำเนาไม่ดี คุณภาพจะด้อยลงไป 10-20 % ของม้วนเทปมาสเตอร์ ”

2. เครื่องถ่ายสำเนามีคุณภาพไม่ดี โดยเฉพาะที่ห้องสมุดแถบเสียง หากใช้งานมาก เครื่องถ่ายสำเนาเทปจะเกิดอาการรวน ประสิทธิภาพลดต่ำลง

“ บางครั้งตัวมาสเตอร์ดี แต่พอไปอัดเครื่องก็อปปี้ออกมาติดบ้างไม่ติดบ้าง เจ้าหน้าที่ก็ไม่รู้บางทีขาดหาย กระท้อนกระแท่น บางทีสองหน้าติดหน้าเดียว ครึ่งหน้า หน้าครึ่งบ้าง คุณภาพเนื้อเทปสืบทว่าบาทไม่ค่อยดี ส่วนใหญ่เทปมีเสียงรบกวน ไม่ชัดเจน เกิดจากการดัดฟ เครื่องมือ การดัดฟหลายๆชุด เครื่องดัดฟใช้บ่อยๆจะมีปัญหา ”

3. เจ้าหน้าที่ถ่ายสำเนาผิดพลาด และไม่ได้ตรวจเช็ค

“ การอัดเสียงมาสเตอร์จะใช้ได้ แต่ก็อปปี้มาเสียงบางม้วนไม่สมบูรณ์ ถ้าแยะจะไม่มีเสียงออกมาเลย เป็นที่การก็อปปี้มากกว่า ต้องปรับปรุงการติดต่อเทป เช่น มีการซ้ำของเนื้อหา อัดซ้ำบางหน้า เนื้อหาหายไป ซึ่งจะมีบ้างบางม้วน ”

4. ผ่านการใช้งานบ่อยและนาน เทปสำเนาที่ให้บริการแก่สมาชิก บางเรื่องถูกยืมฟังบ่อย บางเรื่องผลิตออกมานานจนเนื้อเทปหมดอายุ เป็นต้น

“ เทปที่ยืมมาบางครั้งอาจมีปัญหาเรื่องเทปยึดเทปยับบ้าง เนื้อเทปเก่า อยู่ยี่ มีประเภทเทปชำรุดด้วย ฟังไม่ได้ ไม่ค่อยชัด ยืด เสียงไม่ใส ไม่ปะติดปะต่อ เพราะมีการใช้บ่อย คุณภาพของเทปไม่ค่อยดีทั้งสองแห่ง ส่วนมากจะยืมเรื่องที่เสร็จใหม่ๆ จะดีกว่า ไม่กินเนื้อเทป ซึ่งจะทำให้เทปเราเสียไปด้วย อ่านใช้ได้ แต่มีเทปบิดเสียงเสีย ถ้าฟังไม่ได้ เขาก็จะก็อปปี้ให้ใหม่ ”

5. เจ้าหน้าที่ไม่ได้ตรวจเช็ค หรือซ่อมแซมปรับปรุงม้วนเทปที่เสียก่อนส่งให้สมาชิก

“ เคยมีใส่สับเรื่อง บางทีเทปไม่ครบ บางทีฝาเทปตลับใสๆชำรุดหลุด แต่ตัวเทปยังดี ”

“ หนังสือเทปคอลฟิลด์ใช้ได้ คุณภาพดี ไม่ยืด แต่หายบางม้วน ”

“ หนังสือเทป ไม่ค่อยยืม ไม่ชอบฟังเทป คุณภาพไม่ดี คนที่ยืมไปทำเสีย น่าเบื่อ ทำให้เราไม่อยากจะฟัง เป็นทั้งสองที่ ฟังๆไปเสียอารมณ์ ”

“ คุณภาพของเทป บางทีคนฟังๆแล้วผลอดัดทับไป ก็ทำให้เทปนั้นเสีย กว่าจะเจอต้องมียกคนมาฟังถึงจะรู้ แล้วเจ้าหน้าที่ถึงหาทางแก้ไข เพราะไม่มีทางที่เจ้าหน้าที่จะสามารถตรวจสอบเทปได้ทุกม้วนหลังจากสมาชิกนำกลับมาคืน ”

การใช้บริการอื่น ๆ ของห้องสมุดแถบเสียง

นอกจากการยืมหนังสือตามปกติแล้ว สมาชิกของห้องสมุดแถบเสียงมักจะใช้บริการอื่นๆที่ทางห้องสมุดมีให้เป็นประจำ อาทิ การจำหน่ายเทปคาสเซ็ทในราคาถูก การถ่ายสำเนาเทป การหาอาสาสมัครอ่านหนังสือให้แก่สมาชิก เป็นต้น

“ ห้องสมุดสมาคม มีเทปเปล่าขาย บางที่จะซื้อเพราะถูกกว่าข้างนอก ”

“ จะไปซื้อม้วนเทปเปล่า ไม่ได้ใช้บริการอื่นเลย ซื้อทีละ 2 ชุดๆละ 10 ม้วน นำมาอัด
 ธรรมะจากทางวิทยุ ไปธุระก็ไปซื้อเองเลย ”

ถ่ายสำเนาเทป

ในแต่ละเดือนสมาชิกจะมาใช้บริการถ่ายสำเนาเทปในลักษณะต่างๆกัน ตัวอย่างเช่น ใน
 เดือนกรกฎาคม 2541 ห้องสมุดถ่ายสำเนาแถบเสียงรวม 977 ม้วนแยกได้เป็น บริการถ่าย
 สำเนาจากต้นฉบับของสมาชิก 492 ม้วน บริการถ่ายสำเนาจากหนังสือห้องสมุด 33 ม้วน บริ
 การกศน. 51 ม้วน บริการศูนย์ประสานงานภาคใต้ 301 ม้วน และบริการถ่ายสำเนาอื่นๆ 100
 ม้วน เป็นต้น

“ ที่แถบเสียงจะใช้เมื่อต้องการดีฟรายงานการประชุมหรือดีฟเทปของสมาคมสตรีของพี่
 เยอะๆ เอาเรื่องของเราไปให้เค้าดีฟ จ่ายเงินม้วนละ 2 บาท วารสารแถบเสียงของสมาคมสตรี
 ออกทุก 3 เดือน ”

“ ยืมไม่ถึงทุกเดือน ขอดีฟเป็นส่วนใหญ่ นิยายจะยืม ตำราจะดีฟ ที่ผ่านมามีส่วนใหญ่จะ
 มาถ่ายสำเนาเทปเรียน ผมเอาเทปใหม่มาถ่ายสำเนาเลย ”

“ ตำรายืมจากแถบเสียงมากกว่า นิยายจากคอลฟิลด์ เวลายืม จะขอดีฟเลย ไม่ต้องรอ
 ซื้อม้วนเทปที่นั่น แล้วให้ถ่ายเลย คิดค่าถ่าย ต้นฉบับของสมาคม หรือของตัวเองก็แล้วแต่ ”

หาอาสาสมัครอ่านหนังสือให้

โดยปกติอาสาสมัครส่วนใหญ่จะมาอ่านหนังสือที่ห้องบันทึกเสียงของห้องสมุด ตัวอย่าง
 เช่น ในเดือนกรกฎาคม 2541 มีอาสาสมัครมาช่วยอ่านหนังสือให้ที่ห้องสมุด 17 คน และมีอ่าน
 จากที่บ้านส่งมาให้อีก 1 คน ดังนั้นเมื่ออาสาสมัครมาที่ห้องสมุด หากมีสมาชิกนำหนังสือมาฝาก
 ไว้ให้อ่าน เจ้าหน้าที่ก็จะขอให้อาสาสมัครอ่านหนังสือเล่มดังกล่าวให้ เมื่ออ่านจบ ทางห้องสมุด
 จะเก็บต้นฉบับไว้ และถ่ายสำเนาให้สมาชิกที่ต้องการไป 1 ชุด อาทิ

“ ให้อาสาสมัครอ่านให้ แล้วห้องสมุดก็เก็บไว้ชุดหนึ่ง ให้เราถ่ายไปชุดหนึ่ง ใช้ที่นี้สะดวก
 กว่า จะมาซื้อเทปเปล่า ให้คนอ่านให้ หรือให้อาสาสมัครที่นี้อ่านด้วย ที่นี้อาสาสมัครก็ไม่ค่อยมี
 เอามาเล่ม 2 เล่มได้ แต่เยอะไม่ได้ ที่นี้อาสาสมัครอ่านฟรี แต่ถ้าจ้างอ่านชุดละ 500-600 บาท
 หนังสือ 2 เล่มหลายๆ รอนานบางทีสอบเสร็จแล้วคนอ่านก็ยังอ่านไม่จบเลย อาสาสมัครส่วนมาก
 อ่านสารคดี แต่หนังสือเรียนเค้าไม่ค่อยมีเวลาอ่านทุกวันมันเยอะ จ้างคนอ่านมาประมาณ 4-5
 ชุดแล้ว หากคนอ่านยาก 500-600 บาทนี้ไม่คุ้ม ถ้าไม่ตั้งใจอ่านให้ก็ไม่ได้อ่าน เป็นพันๆหน้าเลย ส่วน
 ใหญ่อาสาสมัครที่มามีอ่านให้ ส่วนมากเข้าใจ เทปที่นี้ชัด ไม่มีเสียงรบกวน แต่ที่จ้างเค้าอ่านจะไม่
 ค่อยดี ฟังเทปเรียนมา 4 ปีกว่า ฟังทุกวิชา แต่ฟังไม่หมด ”

“ ที่ห้องสมุดแถบเสียง คงลงชื่อหนูเป็นสมาชิกแล้วมั้งคะ เพราะหนูไปที่ห้องสมุดบอกเจ้าหน้าที่ว่าหนูอยากหาอาสาสมัครช่วยอ่าน ก็ทั้งหนังสือเรียนไว้ที่นั่น แต่ไม่ได้ใช้บริการอื่นเลย เพราะใช้ที่คอลฟิลด์แล้ว รู้ว่าที่นี่มีหนังสือให้ยืมแต่รู้สึกว่าจะน้อยกว่า ”

การให้บริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

ตามความเห็นของผู้วิจัย ระบบการให้บริการของห้องสมุดคนตาบอดทั้งสองแห่งยังไม่ได้ถูกวางอย่างถูกต้องสมบูรณ์ ผู้มาใช้บริการยังไม่ได้ได้รับความสะดวกในการเลือกหนังสือที่ต้องการจากรายชื่อหนังสือที่เป็นเทปหรือเบรลล์ หรือไม่สามารถจะเลือกหยิบหนังสือที่ต้องการมาฟังหรืออ่านดูก่อนได้ด้วยตนเอง ซึ่งต่างไปจากการบริการในห้องสมุดทั่วไป ดังนั้นการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในห้องสมุดคนตาบอดจึงมีลักษณะแตกต่างจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในห้องสมุดทั่วไป ผู้มาใช้บริการยังต้องอาศัยการให้บริการจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุดอย่างมากในทุกขั้นตอนของการใช้บริการก็ว่าได้ ซึ่งหากเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอหรือมีงานมากในบางครั้ง ก็จะทำให้ไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง หรือสะดวกรวดเร็ว

แต่โดยรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าห้องสมุดทั้งสองแห่ง เจ้าหน้าที่ที่มีการให้บริการที่ดี เอาใจใส่ และมีความคุ้นเคยเป็นกันเองกับสมาชิก

“ ไม่เคยใช้บริการห้องสมุดแถบเสียงเลย เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยอำนวยความสะดวกให้ เนื่องจากเปลี่ยนบ่อย เลยจำไม่ค่อยได้ ตัวเองไม่เคยเจอการชักชวนจากเจ้าหน้าที่ให้เอาหนังสือเทปไปฟัง แต่เพื่อนเจอการชวน เจ้าไม่ประชาสัมพันธ์ เราก็เลยไม่ยืม ”

“ ห้องสมุดสมาคมผู้ให้บริการค่อนข้างจะมีความรู้ เป็นกลุ่มคนที่พยายามจะพัฒนางานในหลายๆส่วน มีการจัดเก็บเป็นหมวดหมู่ สามารถหยิบมาใช้ได้เลย มีการบันทึกความถี่หรือประวัติการใช้งานในสมุดบันทึก มีการสรุปผลต่อเดือนว่าหนังสือเล่มนี้มีการใช้กี่ครั้ง ใครยืมไปใช้ มีการใช้เมื่อไหร่ ”

“ การบริการของเจ้าหน้าที่ที่ดีทั้งสองแห่ง ค่อนข้างจะเข้ากับคนตาบอดได้ดี เพราะคลุกคลีกับคนตาบอดมานาน อย่างการให้บริการที่ห้องสมุดสมาคมเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือดี บริการดี คุ้นเคยกัน ห้องสมุดคอลฟิลด์ก็บริการดีใช้ได้ เจ้าหน้าที่ดี เทปส่งไม่ช้ามาก ไม่เกิน 2 อาทิตย์ ”

การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด

ห้องสมุดแถบเสียง

กลุ่มตัวอย่างจะได้รับข่าวสารเกี่ยวกับห้องสมุดแถบเสียงได้หลักๆ 3 ทางคือ การเข้าไปติดต่อเจ้าหน้าที่ห้องสมุดหรือที่สมาคมฯ การรับฟังทางเสียงตามสายในบริเวณที่รับสลาทของสมาคมฯ การรับฟังทางรายการวิทยุของสมาคมฯ

“ ประชาสัมพันธ์เรื่องห้องสมุด เวลาสมาคมประชุม รับรู้ได้เร็ว ไปที่แถบเสียงบ่อย เลยรู้สึกว่าการประชาสัมพันธ์มากกว่า ว่ามีเรื่องใหม่อะไรบ้าง ถามเจ้าหน้าที่เค้า ”

“ ประชาสัมพันธ์ที่สมาคมใช้ได้ ปานกลาง ไม่ดีมาก บางครั้งออกทางเสียงตามสาย ในวันรับสลาก แต่ถ้าคนไม่มารับสลากก็จะไม่รู้ ”

“ แถบเสียงจะมีการประชาสัมพันธ์ออกมาทางรายการวิทยุของสมาคม เป็นข่าวกิจกรรมของสมาคม มีเกี่ยวกับห้องสมุดบ้าง แต่ผ่านแค่รายการของทางสมาคมอย่างเดียว ซึ่งก็แคบไป น่าจะฝากประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุรายการอื่นบ้าง ที่คาดว่าจะมีคนตามอดฟัง เช่น รายการดูย มีข่าวบริการประกาศให้ เราก็จะรู้ ”

“ เรื่องการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดนี้คิดว่าเพียงพอครับ กับจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ที่มีการติดต่อกับสมาคมน่าจะหลายร้อยคน ทุกคนก็จะรู้อยู่แล้วว่ามีห้องสมุดบริการอยู่ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์มากกว่านี้ก็คงไม่จำเป็นแล้ว ตัวเองก็ไม่แน่ใจว่าห้องสมุดให้ยืมหนังสือออกไปนอกกรุงเทพมหานครรีปแล้ว คนตามอดต่างจังหวัดอาจจะได้ทราบการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง แต่ปัจจุบันก็มีการขยายงานออกไปยังส่วนภูมิภาค ก็น่าจะช่วยตรงนี้ได้เยอะ สมาชิกก็อาจจะรู้ได้มากขึ้น เพราะมีการวางนโยบายว่าห้องสมุดต้องมีการให้บริการกับทุกภาค ”

ห้องสมุดคอลฟิลด์

ตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ห้องสมุดคอลฟิลด์มีการประชาสัมพันธ์ผ่านนิตยสารมิตรสนิทเป็นหลักเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งมีสมาชิคนิตยสารอยู่ประมาณ 300 คนทั่วประเทศ นอกจากนั้นก็รู้จักกันในกลุ่มผู้ที่เข้ามาเรียนหนังสือหรือฝึกอาชีพที่ศูนย์แถวปากเกร็ด และที่สำคัญคือ การประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อบุคคลเป็นสำคัญที่สุด

“ คอลฟิลด์ไม่แน่ใจว่าได้ประชาสัมพันธ์หรือเปล่า ไม่ค่อยเห็นการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดคอลฟิลด์ คนที่เคยมาเรียนจะรู้ว่า มี ประชาสัมพันธ์ของคอลฟิลด์ไม่ค่อยดี จะรู้จักปากต่อปากมากกว่า ”

“ ห้องสมุดไม่มีประชาสัมพันธ์ใดๆ นอกจากแนบมากับมิตรสนิทเท่านั้น การประชาสัมพันธ์ มีคอลัมน์เฉพาะ เช่น จะแจกหนังสือฟรี ใครสนใจขยได้ ”

“ คอลฟิลด์ไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์มากนัก ส่งรายชื่อหนังสือเทปหนังสือเบรลล์พร้อมรายละเอียดเป็นเบรลล์ไปให้สมาชิก พร้อมนิตยสารมิตรสนิททางไปรษณีย์ ”

ห้องสมุดทั้งสองแห่ง

คนตามอดในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่จะรู้ว่า มีห้องสมุดทั้งสองแห่งนี้ หรืออย่างน้อยก็รู้จักห้องสมุดคอลฟิลด์เกือบทุกคน แต่คนตามอดในต่างจังหวัด หรือที่เพิ่งจะเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยรู้ว่า มีบริการห้องสมุดทั้งสองแห่งนี้อยู่

“ ความรู้สึกของผมหน่วยงานที่บริการสื่อ มีที่ห้องสมุดสองแห่งเนี่ย ไม่เพียงพออยู่แล้วน้อยมาก การประชาสัมพันธ์ให้รู้จักบริการของห้องสมุดเนี่ย ถ้าต่างจังหวัดเน้นกับองค์กรมากกว่า เพราะเป็นไปไม่ได้ว่าคนตามอดจะมาติดต่อโดยตรง หมายถึงอย่างมีร.สอนคนตามอดที่เชียงใหม่ ก็คือเชียงใหม่ก็ติดต่อมาจะเอาหนังสืออะไรเขาก็ส่งมา หรือมาเองไม่ใช่เป็นตัวต่อตัว

ถ้าไม่ได้อยู่ในหน่วยงานร. จริงในหลักวิธีการคือ ติดต่อมา ถ้าเขาเป็นสมาชิกอยู่แล้วก็ติดต่อมา ให้ที่อยู่แล้วก็ส่งกลับไปกลับมาได้ คนที่ไม่เป็นสมาชิกก็ต้องติดต่อกลับมาเพื่อเป็นสมาชิกก่อน หมายความว่าเขารู้ก่อนว่ามี ส่วนใหญ่คิดว่าคนต่างจังหวัดคงไม่รู้ คิดว่ายังขาดการประชาสัมพันธ์ทั้งสองแห่ง คนตาบอดในกรุงเทพมหานครแม้บางที่รู้จักไม่ใช่ บางที่เป็นหนังสือเสียส่วนใหญ่ ไม่ใหม่ บางที่เขาก็สนใจอย่างอื่น เพราะคนตาบอดชอบฟังชอบคุยมากกว่า "

ความต้องการและความคิดเห็นในการเปิดรับสื่อหนังสือ

1. ต้องการให้มีการพัฒนาอาสาสมัคร

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการพัฒนาอาสาสมัครที่อ่านหนังสือเพป อาทิ มีการฝึกอบรม สัมมนาอาสาสมัครให้มีทักษะการอ่านที่ถูกต้อง หรือการเลือกหนังสือที่จะอ่านให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟัง เป็นต้น

" คนที่มีเมตตาเป็นอาสาสมัครอ่านมีไม่กี่คน ต้องใช้แรงใช้พลังมาก การอ่านหนังสือ ส่วนหนึ่งเป็นความต้องการของผู้อ่านที่อยากจะอ่านหนังสืออะไรสักเล่ม และอยากให้คนอื่นรู้ด้วย ก็จะออกมาเป็นหนังสือทางศาสนา นวนิยาย แต่ประโยชน์จากการได้รับหนังสือ ยังมีคนตาบอดอีกมากมายที่ต้องการประโยชน์ในเชิงวิชาการ ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้ผู้ที่มิจิดกรุณาต้องการบริจาคเสียง ให้ความสำคัญกับการอ่านหนังสือวิชาการ หนังสือสารคดี หรือหนังสือวิชาการเต็มตัวมากขึ้น "

" ดำเนินการที่อาสาสมัครอ่าน อ่านด้วยความเคยชิน และง่วง เข้าใจกลาดเคลื่อน ควรปรับปรุง อ่านด้วยความเข้าใจ คอบกล้ำให้ชัดเจน หนังสือแต่ละเล่มให้อ่านให้จบ ไม่ต้องตัดย่อ "

" ถ้าจะให้ฟังหนังสือจากห้องสมุด ก็จะต้องมีการอ่านที่ถูกต้อง อีกขระ การออกเสียง การเว้นจังหวะ การแยกวรรคตอน "

2. ต้องการให้มีบริการสื่อสำหรับคนตาบอดในส่วนภูมิภาค

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการขยายบริการสื่อสำหรับคนตาบอดออกไปในส่วนภูมิภาค ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศมากที่สุด โดยให้บริการร่วมอยู่ในห้องสมุดประชาชนหรือห้องสมุดในแต่ละท้องถิ่น

" อยากให้มีทุกภูมิภาค อยากให้มีทั่วๆ ไม่ต้องยืมไกล ต้องให้ตาบอดทำ เข้าใจมากกว่า ส่วนราชการไม่เข้าใจเพียงพอ อยากให้เป็นหน่วยงานเฉพาะ ร่วมกับห้องสมุดประชาชนทั่วไป แต่แยกแผนก "

" อยากให้ห้องสมุดคอลฟิลด์ขยายสาขาออกไปต่างจังหวัดละแห่งหรือ 2-3 จังหวัดต่อ 1 แห่งก็ได้ อาจขอยืมสถานที่จากห้องสมุดของศูนย์ศน.ก็ได้ ให้มีมากกว่าภาคละ 1 แห่ง เพราะมีหนังสือมากกว่าห้องสมุดแถบเสียง หรือควรจะประสานงานกันจัดตรงนี้ขึ้นมาไม่ต้องแยกกัน "

“ ห้องสมุดที่มีอยู่ 2 แห่ง ไม่เพียงพอ ที่ญี่ปุ่นมี 19 ห้องสมุด ควรมีห้องสมุดแห่งชาติ สำหรับคนตาบอด โดยรวมกันกับห้องสมุดในแต่ละท้องถิ่น และถือปฎิบัติเรื่องต่างๆไปให้กับคนต่างจังหวัดด้วย และคนต่างจังหวัดก็มีสิทธิ์ที่จะเข้าไปยืม ไม่ใช่ต้องส่งจากส่วนกลางไปแล้วตัวเองก็ไม่ค่อยมีสิทธิ์เลือกซักรเท่าไร ควรมีหลากหลาย ในต่างจังหวัดอยากให้ไปรวมกับห้องสมุดต่างๆไป แต่แยกเป็นเทป ไม่จำเป็นต้องเป็นอักษรเบรลล์ เพราะดูแลยาก และเทปไม่จำเป็นต้องเป็นคนตาบอดที่ยืม อาจเป็นคนแก่หรือคนที่อ่านหนังสือไม่ออก คนที่ยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้ -

“ ต่อไปถ้ามีตามห้องสมุดประชาชนทุกแห่งได้ก็จะดี ทางสมาคมเคยไปทำตามภาคต่างๆ ดัฟจากสมาคมไปให้ตามห้องสมุดประชาชน ที่เป็นสาขาที่เราติดต่อไว้ มีเทป และเครื่องเทปไว้บริการ แต่ขาดการสนใจ ไม่ค่อยมีคนมาใช้ คนตาบอดในกรุงกับในชนบทมีสภาพผิดกัน เราขอร้องไปตามอำเภอ หรือเวลากำหนดผู้ใหญ่บ้านเวลาไปประชุมที่อำเภอเดือนละครั้ง เราก็กส่งกรรมการของเราไปชี้แจงบ้าง ถ้าลูกบ้านของคนตาบอด ขากลับจากที่ประชุมก็ให้อาเทปเครื่องเทปไปให้คนตาบอดฟังบ้างก็ไม่ค่อยได้ผล เดียวนี้ก็ถอยๆไปเพราะไม่คุ้มกับที่เราลงทุนไป ขาดการสนใจ และหาความรู้ได้จากสื่ออื่นเช่นวิทยุซึ่งมีอยู่ทั่วไปหมด ดังนั้นวิทยุน่าจะมีการจัดให้มีรายการดีๆสำหรับคนตาบอด ”

3. ต้องการให้รัฐสนับสนุนงบประมาณสำหรับขยายงานห้องสมุด

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้รัฐสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อตำราเรียนให้มากขึ้นเพื่อให้บริการแก่คนตาบอดทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้ทั่วถึงกับความต้องการ หรือสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งห้องสมุดคนตาบอดในส่วนภูมิภาค

“ เดียวนี้คนตาบอดจำนวนมากขึ้นที่ต้องเรียนหนังสือ ไม่เหมือนแต่ก่อนที่อยู่ชนบท จึงจำเป็นต้องใช้หนังสือส่วนนี้ แต่มีไม่พอ รัฐบาลสนใจ แต่สนใจน้อย คิดว่าห้องสมุดควรทำหนังสือทั้งเทปและเบรลล์ให้มากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการควรยื่นมือเข้าช่วยมากขึ้น ใ้กับห้องสมุดผลิตให้มากขึ้น ตอนนีช่วยแค่ 30 % ของคนที่มีความต้องการ 100% ”

“ ห้องสมุดที่มีอยู่พอแล้วสำหรับส่วนกลาง สำหรับทั่วประเทศควรมีภาคหนึ่งน่าจะมียัก 1 แห่ง หน่วยงานของรัฐ ไม่ค่อยดูแล เอกชนทำเป็นส่วนใหญ่ รัฐบาลจะเข้ามาให้ความช่วยเหลือดูแลมากกว่านี้ งบประมาณรัฐควรสนับสนุน ตามมหาลัยต่างๆน่าจะให้มีบริการหนังสือแก่คนตาบอด ”

4. ต้องการให้มีบริการรับผลิตสื่อในรูปแบบของเทปและเบรลล์

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ห้องสมุดมีบริการรับผลิตสื่อทั้งในรูปแบบเทปและเบรลล์ โดยเสียค่าใช้จ่ายไม่สูงนัก เพื่อให้สมาชิกได้อ่านสิ่งพิมพ์ที่ตนต้องการมากขึ้น

“ คอลฟิลด์อยากให้มื่ออาสาสมัครช่วยอ่านลงเทป อาจคิดค่าบริการเล็กๆน้อยก็ได้ หรือให้มีบริการพิมพ์งานดาดี เป็นอักษรเบรลล์ให้ก็ดี สำหรับหนังสือหรือเอกสารที่เราสนใจเป็น

พิเศษซึ่งไม่ได้มีไว้บริการที่ห้องสมุดอยู่ เช่น ตำราสูตรยาสมุนไพร ฯลฯ อยากให้มีอาสาสมัครอ่านหนังสือดีๆให้ ”

5. ต้องการให้ห้องสมุดติดต่อขอถ่ายสำเนาเทปรายการโทรทัศน์และวิทยุที่ดีๆ

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ห้องสมุดติดต่อขอถ่ายสำเนาเทปรายการโทรทัศน์และวิทยุที่ดีๆ และต้องการให้รายการโทรทัศน์และวิทยุดังกล่าวให้ความอนุเคราะห์ในส่วนนี้ด้วย

“ รายการทีวีและวิทยุที่ดีๆที่เป็นความรู้สารคดี ไม่ได้มีการให้เทปรายการมา นอกจากจะขอมมา อยากจะให้ขอมมา คิดว่าเป็นประโยชน์มากกว่า ดีกว่าอาสาสมัครมาอ่าน เพราะมีคุณภาพในการผลิต เช่น ดินดำน้ำชุ่ม ไทยพาณิชย์พวกนี้จะมีสารคดีดีๆ ห้องสมุดน่าจะไปขอลิขสิทธิ์เค้ามา ”

“ รายการทีวีและวิทยุที่น่าสนใจสาระความรู้ น่าจะมีการรวบรวมอัดไว้ แล้วส่งให้ห้องสมุด ทำรายการไว้เพื่อให้สมาชิกที่สนใจยืม ”

6. ต้องการให้มีการซ่อมแซมหนังสือของห้องสมุดที่ชำรุด

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการซ่อมแซมหนังสือของห้องสมุดในส่วนที่ชำรุด เนื่องจากหนังสือที่ให้บริการมีเพียงเรื่องละคร หากชำรุดก็จะฟังไม่ได้ และไม่มีชุดสำรองไว้บริการ ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการซ่อมแซมหนังสือที่ชำรุดให้มากขึ้น

“ อยากให้ปรับปรุงเรื่องการซ่อมบำรุง ม้วนไหนเสียฟังไม่ได้ เทปยืด เทปหลุด ก็ถ่ายสำเนาใหม่ ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ก่อนส่งมาให้สมาชิกบางทีก็มีสิ่งบกพร่องเหล่านี้ ”

“ คุณภาพเทปถ้าเรื่องเก่าๆก็ไม่ค่อยดี ถ้าใหม่ๆก็ดี ตอนนี้มี 2-3 พันกว่าเรื่องได้ แต่ขาดการซ่อมบำรุง ขาดบ้าง เสียบ้าง กำลังฟังสนุก แล้วก็เจอม้วนเสีย แต่เจ้าหน้าที่ก็ขอให้บอกเอาอย่างรัดทำเครื่องหมายให้รู้ แต่ไม่มีแผนกซ่อมโดยตรง มีแต่บอกๆไปแล้วเค้าก็รับไว้ เหมือนกับห้องสมุดมุ่งทำเทปใหม่ๆเรื่อยๆ เค้าที่สำรวจจากม้วนเทปที่ยืมมา รู้สึกไม่มีคนรับผิดชอบซ่อมบำรุงเห็นว่างานใหม่ๆ พิมพ์โน่นนี่เยอะแยะกันไปหมด ”

7. ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดผ่านสื่อมวลชน

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดมากขึ้น โดยเฉพาะผ่านทางสื่อมวลชน เพื่อให้คนตาบอดทั่วประเทศได้รู้จัก และหากเกิดความสนใจจะได้ทราบแหล่งที่จะใช้บริการได้

“ ห้องสมุดน่าจะประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ มีการทำสปอตออกวิทยุ ขอกรมประชาสัมพันธ์ ในช่วงเวลาถ่ายทอดข่าวภาคบังคับ 7 โมง - 7 โมงครึ่งเช้า หรือทุ่ม-ทุ่มครึ่งตอนเย็นทั่วประเทศ สปอตค้นรายการช่วงนี้ น่าจะคุยกับทำนอชิตติกรมได้ คนตาบอดในชนบทต่างจังหวัด อ่านเบรลล์ไม่ออก หรือห่างจากการอ่านเบรลล์ไปนาน ได้ฟังสปอต จะได้มีโอกาสใช้ห้องสมุดให้เป็นประโยชน์มากขึ้น ”

“ ความรู้สึกของผมหน่วยงานที่บริการสื่อ มีที่ห้องสมุดสองแห่งเนี่ย ไม่เพียงพออยู่แล้ว น้อยมาก การประชาสัมพันธ์ให้รู้จักบริการของห้องสมุดเนี่ย ถ้าต่างจังหวัดเน้นกับองค์กรมากกว่า เพราะเป็นไปไม่ได้ว่าคนตาบอดจะมาติดต่อโดยตรง หมายถึงอย่างมีร.สอนคนตาบอดที่เชียงใหม่ ก็คือเชียงใหม่ก็ติดต่อมาจะเอาหนังสืออะไรเข้าก็ส่งมา หรือมาเองไม่ใช่เป็นตัวต่อตัว ถ้าไม่ได้อยู่ในหน่วยงานร. จริงในหลักวิธีการคือ ติดต่อมา ถ้าเขาเป็นสมาชิกอยู่แล้วก็ติดต่อมาให้ที่อยู่แล้วก็ส่งกลับไปกลับมาได้ คนที่ไม่เป็นสมาชิกก็ต้องติดต่อกลับมาเพื่อเป็นสมาชิกก่อน หมายความว่าเราต้องรู้ก่อนว่ามี ส่วนใหญ่คิดว่าคนต่างจังหวัดคงไม่รู้ ”

8. ต้องการให้มีการผลิตหนังสือเทปในรูปแบบใหม่บ้าง

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการผลิตหนังสือเทปในรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจผู้ฟังมากขึ้น โดยให้มีการบันทึกเสียงประกอบต่างๆ ดนตรีประกอบ เพื่อเพิ่มรรถรสในการฟัง

“ ชอบให้มีชาวด์ อยากให้ห้องสมุดทำ แบบที่คณะเกศทิพย์ มีเทปขาย บรรยายเป็น เรื่องๆ มีชาวด์ประกอบ สงครามโลกครั้งที่ 1-2 ประวัติยิว เจงกิสข่าน คนดังๆมีหลายคน ขายตามแผงเทปทั่วไป ชื่อเดือนละ 1 เรื่อง (1-2 ม้วนต่อเรื่อง) ม้วนละ 50 บาท ถูกกว่าเพลง ฟังหลายหน้าชอบ เทปคณะเกศทิพย์ ที่ชื่อมาฟังเป็นพวกสารคดี ประวัติบุคคล สถานที่ เพื่อนจะซื้อ เป่าบันจิ้น เจ้าแม่กวนอิม สามก๊ก ก็ฟังกับเพื่อนบ้าง ”

9. ต้องการให้มีการประสานงานด้านการผลิตหนังสือระหว่างห้องสมุดทั้งสองแห่ง

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการประสานงานด้านการผลิตหนังสือระหว่างห้องสมุดทั้งสองแห่ง เพื่อไม่ให้มีการผลิตหนังสือซ้ำกัน ซึ่งเป็นเการสิ้นเบิ้ลื่องเวลาและทรัพยากรบุคคล ทั้งเจ้าหน้าที่เทคนิคของห้องสมุด และโดยเฉพาะอาสาสมัครที่มาอ่านหนังสือให้ แต่อาจมีการถ่ายสำเนาให้ระหว่างห้องสมุดเพื่อไว้ให้บริการสมาชิกมากขึ้น

“ หนังสือของสองแห่งบางเรื่องซ้ำกัน พยายามไม่ให้ซ้ำ จะได้กว้าง เพราะสมาชิกเป็นบุคคลคนเดียวกัน กลุ่มเดียวกันส่วนกลาง เมื่อก่อนเคยตกลงกันว่าที่สมาคมจะผลิตบันทึก ส่วนคอลฟิลด์จะผลิตเรื่องของการศึกษา แต่เดี๋ยวนี้อาจก็ผลิตเรื่องเดียวกันซ้ำซ้อน ซึ่งไม่น่าเป็น อย่างนั้น คนอ่านคนละคน แต่เรื่องเดียวกัน มันก็เกิดการเปรียบเทียบในเรื่องของคุณภาพ มาวิพากย์วิจารณ์ ควรมีการประสานงานแจ้งว่าแต่ละแห่งมีผลิตเรื่องอะไรไปบ้างแล้ว เพื่อจะได้ไม่ผลิตซ้ำ ถ้าจะเอาก็เอามาสเตอร์มาอัดแลกกัน เรื่องนี้ควรหาทางแก้ไขเพราะต่อไปอาจจะมีห้องสมุดมากกว่านี้อีก ทุกวันนี้ต่างคนต่างผลิตต่างคนต่างทำ ”

10. ต้องการให้มีการเพิ่มบริการชาวด์แล็บ

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการจัดสถานที่ให้สมาชิกสามารถใช้บริการอ่านหนังสือที่ห้องสมุดได้เลยเหมือนที่ห้องสมุดทั่วไป โดยมีเครื่องเล่นเทป หูฟัง และมีตัวอย่างหนังสือให้ฟังด้วย

“ ข้อเสนอแนะการให้บริการ คืออยากให้มีการให้ฟังที่ห้องสมุดได้เลย บริการชาวดี แล็บ แบบในห้างที่มีเสียบหูฟัง เป็นตัวอย่าง อาจจะเป็น ABSTRACT ของแต่ละเรื่องไว้ อาจจะเป็นม้วนแรกที่มีคำนำ มีแสดนบายไว้ให้สมาชิกที่สนใจฟัง เค้ามักอักษรเบรลล์ให้อ่านอยู่ แต่ว่าไม่ค่อยจะอัปเดตเท่าไร มีชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง แต่ไม่มีเรื่องย่อ น่าจะมีสัก 3 บรรทัด เป็นอย่างน้อย ห้องสมุดน่าจะเจียบๆ ที่นั่นไม่ได้แยกชั้นไหน ใครทำอะไรก็อยู่ในนั้น ก่อนข้างมีเสียงถ้ามีคน ”

11. ต้องการให้มีการผลิตหนังสือเบรลล์เพิ่มขึ้น

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการผลิตหนังสือในรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาของหนังสือว่าประเภทใดควรผลิตเป็นเทป หรือเป็นเบรลล์ ผู้อ่านจึงจะเข้าใจเนื้อหาได้อย่างสมบูรณ์ ถูกต้อง

“ ถ้าเป็นพวกเทคโนโลยียากๆ อย่างการเขียนโปรแกรมควรจะผลิตสื่อออกมาเป็นเบรลล์มากกว่า เพราะอ่านไปเราจะจินตนาการออก เป็นเครื่องหมายอะไรเยอะมาก ผิดเครื่องหมายหนึ่งก็ COMPILER ทำงานไม่ได้ ถ้าเป็นเทคโนโลยีเบาๆ ให้ความรู้ อ่านก็ได้ อ่านลงเทป ควรจะมีหลายรูปแบบให้เลือกเพราะแต่ละคนจะชอบไม่เหมือนกัน ”

12. ต้องการให้มีการออกกฎระเบียบการยืมคืนและควบคุมให้เป็นไปอย่างเคร่งครัด

กลุ่มตัวอย่างมักประสบกับปัญหาการรื้อหนังสือที่ต้องการจะอ่าน นอกจากสาเหตุเพราะมีสำเนาให้ยืมเพียงชุดเดียวแล้ว ส่วนใหญ่จะเนื่องจากสมาชิกมักจะยืมนานเกินกว่ากำหนด จึงอยากให้มีการระเบียบการยืมคืนที่ชัดเจน และควบคุมให้สมาชิกปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

“ ถ้ามีหนังสือให้ยืมหลายชุดแต่บางคนเอาไปดอง คนที่รื้อก็ต้องรื้อไปเรื่อยๆ ที่คอลฟิลด์อาจจะไม่มีมาตรการกำหนดระยะเวลายืม หรือมีแต่ไม่บังคับใช้กันเต็มที่ บางคนไม่รับผิดชอบยืมไป 3 เดือนยังไม่คืนก็มี บางทีก็เบื่อกับการรอคอย ถึงทำให้ไม่ค่อยอยากยืม บางทียืมแล้วก็ไม่มี ยังไม่มา ยังไม่ได้มัด แล้วถามว่าเมื่อไหร่ ก็ไม่สามารถให้คำตอบระยะเวลาได้แน่นอน อยากให้ห้องสมุดทำฉบับยืม 2 ฉบับ เพื่อทันต่อการให้บริการ และกำหนดมาตรการผู้ที่ยืมแล้วส่งช้าหรือไม่ส่งคืน ”

13. ต้องการให้มีระบบการจัดเก็บหนังสืออย่างเป็นหมวดหมู่และมีระบบฐานข้อมูลต่างๆ

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีระบบการจัดเก็บหนังสืออย่างเป็นหมวดหมู่ รวมถึงระบบการยืมคืน ข้อมูลสถิติการผลิตหนังสือประเภทต่างๆ การใช้บริการของสมาชิก และอื่นๆ เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงการให้บริการสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้สูงสุด

“ วิธีการเก็บที่คอลฟิลเก็บตามบัญชีลำดับที่เรียงลำดับตามการผลิต ไม่ได้จัดตามระบบแอลซีหรือดิวอี้ อยากให้เป็นหมวดหมู่ ระบบการหยิบยืมการจัดเก็บ อาจจะเรียงตามตัวอักษรหรือตามระบบใดระบบหนึ่งก็แล้วแต่ ให้เป็นระบบมากขึ้น ทางห้องสมุดสมาคมแบ่งตามระบบดิวอี้ แต่ไม่มีข้อมูลว่าแต่ละหมวดมีกี่เล่ม มีหนังสือเอกสารที่ทำเผยแพร่ไว้ รวบรวมรายชื่อ

หนังสือเทปในห้องสมุดสมาคม ถ้าอยากจะรู้ว่าแต่ละหมวดมีอะไรเท่าไรเราต้องมาจัดเอง ห้องสมุดนี้ใช้ทรัพยากรบุคคลคุ้มเกินคุ้ม ต้องไปช่วยงานด้านอื่นๆด้วย "

14. ต้องการให้ปรับปรุงวัสดุภัณฑ์ต่างๆ

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการปรับปรุงวัสดุภัณฑ์ต่างๆ เพื่อคนตาบอดจะได้สามารถจัดการได้ด้วยตนเอง อาทิ การบรรจุหีบห่อ การนำส่งคืนทางไปรษณีย์ โดยไม่ต้องอาศัยคนรอบข้างให้ช่วยเหลือ

" อยากให้ปรับปรุงที่กล่องกระดาษใส่เทปควรถัดอักษรเบรลล์ด้วยจะได้รู้ว่ากล่องไหนเป็นเรื่องอะไร ที่ตัวเทปโดยทั่วไปมีอักษรเบรลล์บอกเลขเทปอยู่แล้ว ว่าเป็นม้วนที่ 1 ที่ 2 "

" อยากให้ที่คอลฟิลปรับปรุงใบส่งกลับ ควรมีเครื่องหมายบอกให้คนตาบอดรู้ว่าเป็นด้านหน้าหรือด้านหลัง เพื่อคนตาบอดจะได้ติดใบส่งกลับเองได้ ตัวอักษรเป็นตัวอักษรปกติ ถ้าเป็นรุ่นเก่าตัวอักษรจะนูนออกมา รู้ว่าเป็นด้านหน้าหรือด้านหลัง "

15. ต้องการให้มีบริการหนังสือในรูปของซีดี

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีบริการหนังสือในรูปแบบของซีดีบ้าง เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการใช้บริการ และได้คุณภาพที่ดีกว่าหนังสือในรูปแบบเทปด้วย

" อยากให้มีบริการเพิ่มคือซีดี โดยเฉพาะคอลฟิลด์เป็นมูลนิธิขอการสนับสนุนจากที่ต่างๆได้ นำซีดีที่ดีๆเป็นสาระมาให้บริการโดยบรรจุเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ ติดต่อขอความสนับสนุนจากหน่วยงาน เช่น พระมหาชนก ชีวประวัติบุคคลสำคัญ หรือเพลง บันเทิง และอยากให้มีวิดิทัศน์เป็นม้วนเกี่ยวกับคนตาบอดหรือคนปกติหรือสังคม และการติดตั้งอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะที่คอลฟิลด์ "

" เป็นสมาชิกห้องสมุดคอลฟิลด์ และที่สมาคมด้วย ทำงานที่สมาคมเป็นงาน PART TIME ในส่วนของคอมฯ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับ AUDIO พวก AUDIO STREAMING เช่น AUDIO BOOKตอนนี้จะทำหนังสือจากเทปลงซีดี ช่วยเค้าในด้านเทคโนโลยี เริ่มทำหนังสือทั่วไปได้ประมาณ 2-3 ชุดแล้ว ถ้าใช้คอมเพรสแบบ เอ็มพี 3 ซีดี 1 แผ่น บรรจุเทปได้ประมาณ 100 ม้วน แต่ถ้าเป็นเวฟธรรมดาก็เท่ากัน ซีดี 1 ต่อเทป 1 ม้วน 1 ชม. แล้วแต่การคอมเพรสที่เราจะใช้ แต่เสียงจะไม่ค่อยดี เพราะเรามีต้นฉบับอยู่แล้ว จะให้คนมาอ่านใหม่คงไม่ได้ เสียง DROP ลงเพราะทำจากอนาล็อกเป็นดิจิตอล ไม่ใช่จากดิจิตอลเป็นอนาล็อก เทปเก็บต้นฉบับได้ไม่เกิน 5 ปีก็ยัด แต่ซีดีเก็บไว้ได้นานกว่านั้น แต่ก็ต้องทำเพื่อคนตาบอดและยังประหยัดเนื้อที่ เก็บรักษาง่าย มีโครงการที่จะทำขึ้นบน SERVER หนังสือ 1 เล่มมี 5 บทบทละไฟล์ ก็ทำการ UP LOAD ขึ้นบนอินเทอร์เน็ต คนอยากฟังก็คลิกเข้ามาฟังผ่านอินเทอร์เน็ตได้เลย บริการสำหรับคนตาบอด ที่นี้ราชสุดาก็มีการเปิดอบรม อินเทอร์เน็ต สำหรับคนพิการคนตาบอดด้วย ปีละ 2-3 รุ่น "

16. ต้องการให้ปรับปรุงระบบการยืมให้สมาชิกได้หนังสือที่ต้องการ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกว่าการมีหนังสือที่ให้บริการยืมเพียงเรื่องละหนึ่งชุดนั้นน้อยเกินไป โดยเฉพาะเรื่องที่สมาชิคนิยมอ่านกันมากๆ ห้องสมุดควรจะมีระบบการให้บริการที่สนองความต้องการของสมาชิกได้มากขึ้น เพื่อที่ทุกคนจะได้อ่านหนังสือที่ต้องการอ่าน ไม่ต้องรอ อาทิ โดยการจัดทำหลายสำเนามากขึ้น หรือมีเทพหมุนเวียนไว้สำหรับถ่ายสำเนาเรื่องที่สมาชิกต้องการยืมให้ได้เลย เป็นต้น

“ ที่คอลฟิลด์ ควรปรับปรุง ถ้ายืมควรจะให้ได้ เวียนกันไม่ทัน เรื่องแปลคนชอบฟังเยอะ ชอบ สนุก เราต้องรอคนอื่นอ่านอยู่ บางเรื่องรอนาน ที่มีอยู่ก็อปปีเดียว ควรมีมากขึ้น ผมว่าน่าจะมียังน้อย 3 ชุดต่อเรื่อง บางเรื่อง อยากให้ทำเรื่องที่ชอบ แต่ยังไม่ได้ทำก็มีเยอะแยะ ”

“ อยากให้การผลิตสื่อตำราเรียนออกมาให้เพียงพอและทันเวลาที่ต้องการใช้ ส่งมาช้าไปจะเรียนแล้วไม่มี โกลัสบอดูไม่ทัน บางทีก็มีอยู่แล้ว บางทีไม่พอ ตามคิว ปัจจุบันต้องสั่งไว้ล่วงหน้า 2 เดือนจึงจะได้รับยืม สั่งก่อนปิดเทอม พอเปิดมาจะได้ๆเลย ”

“ หนังสือเทพบางเรื่องอยู่ในห้องสมุดบางที 3-4 เดือนก็ไม่มีใครยืม แต่บางเรื่องมีคนมา ยืมเข้าคิวกันเลยทีเดียวแต่ก็มีชุดเดียว สมมติเรื่องนั้นมีอยู่ 20 ม้วน บางทีฟังครึ่งเดือนเอามาคืน คนที่จะฟังต่อก็ต้องรอไปอีกครึ่งเดือน ทำหลายก็อปปีก็ไม่มีที่เก็บ ทางแก้ก็น่าจะมีการตีพิมพ์ไปเลย ถ้าใครสนใจเรื่องนี้ ถ้าไม่มีเรามีมาสเตอร์อยู่ยืมไปเลย พอเสร็จ ก็เอามาไว้ ถ้าไม่มีใครใช้ ลบไปทำเรื่องอื่น เทปใช้ได้ไม่กี่ครั้งก็เสื่อม ต้นทุนก็สูง การผลิตเครื่องก็อปปีเทพมีน้อย ใช้มากเครื่องก็พัง ”

“ โดยส่วนตัวคิดว่าห้องสมุดทั้งสองที่บริหารไม่เป็น ก็เลยให้บริการไม่ดี มีเทพที่ตั้งอยู่เฉยๆมากมาย ผมคิดว่าทำไมไม่เอาเทพพวกนั้นมาทำให้เกิดการหมุนเวียน สมาชิกต้องการเรื่องไหนก็ก๊อปให้เขาเลย เพราะมีเครื่องก๊อปปีอยู่แล้ว และมีต้นฉบับอยู่ ตัวสำเนาบางเรื่องสมาชิกไม่ได้สนใจเลย ตั้งอยู่อย่างนั้นเป็นปีเป็นชาติ ไม่ได้ถูกเอามาใช้ ของพวกนี้มันมีอายุการใช้งาน สักวันหนึ่งก็ต้องเสื่อมค่าทิ้งไป เพราะฉะนั้นมีทรัพยากรเหล่านี้แล้วก็ต้องเอามาใช้เอามาหมุนเวียน ที่เมืองนอกจะยืมเรื่องไหนก็ได้เลยไม่ต้องรอ เจ้าจะก๊อปให้เลย เขาจะดูว่าเรื่องนี้มีคนยืมมากน้อยแค่ไหน ถ้ามีเยอะจะทำเตรียมไว้หลายชุดเลย แต่บ้านเราทำทุกเรื่องเตรียมไว้ชุดเดียว บางเรื่องจริงๆไม่จำเป็นต้องมีก๊อปปีไว้ด้วยซ้ำไป เราควรมีเทพไว้อาจจะพันม้วนสำหรับไว้หมุนเวียน สมาชิกต้องการเรื่องไหนก็ก๊อปให้เขาไปเลย ม้วนหนึ่งแค่ 3-5 นาที หนังสือเรื่องหนึ่งก็ 3-10 ม้วน สมาชิกมาก็รอไม่เกินชม.หนึ่งก็ได้สิ่งที่เค้าต้องการ และไม่น่าจะมีปัญหาเรื่องงบ ซึ่งได้จากการบริจาค และสมาคมก็มีรายได้พอสมควร จากสลากเดือนละหลายแสน น่าจะเจียดมาได้พอสมควร และพวกอาสาสมัครก็ไม่ใช่น้อย การบริการของเจ้าหน้าที่ก็งั้นๆ เจ้าหน้าที่ที่ใช้ได้ แต่ปัญหาคือเข้าไปยืมแล้วหนังสือมักจะไม่ยืม คิดว่าเป็นเพราะการบริหารมากกว่า ความผิดของเจ้าหน้าที่ ”

17. ต้องการให้เพิ่มปริมาณหนังสือในบางประเภท

หนังสือที่มีให้บริการในห้องสมุดทั้งสองแห่ง ประเภทหนังสือที่มีมากที่สุดคือ นวนิยาย ส่วนหนังสือประเภทตำราวิชาการ และสาระความรู้ต่างๆ จะยังมีในปริมาณที่ค่อนข้างน้อย และไม่หลากหลาย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงมีความต้องการให้เพิ่มหนังสือเหล่านั้นให้มากขึ้น

ตำราวิชาการ

“ ยืมหนังสือเรียนแต่บางอย่างมีไม่ครบต้องหาเองเมื่อเปลี่ยนหลักสูตรใหม่ หนังสือที่ขาดอยู่มากก็คงจะเป็นคู่มือเตรียมสอบต่างๆ หนังสือเรียนก็ยังผลิตไม่ทันเลย บ้านเราการผลิตสื่อสำหรับคนตาบอดยังมีน้อยมากเมื่อเทียบกับของประเทศอื่นๆ ”

“ ส่วนใหญ่มีหนังสือที่เราต้องการ แต่ทำน้อยมาก ต้องสลับกัน บางทีก็ไม่ได้เลย เพราะคนยืมเยอะ ต้องชวนขายหาเอง อย่างในหลักสูตรปวช.นี้จะไม่มียืมเลย ต้องฝึกอ่าน เบลล์ คิดว่าลงทุนน้อยกว่าการซื้อเทปและจ้างอาสาสมัครอ่าน โดยส่วนตัวอ่านเบลล์ไม่ค่อยคล่อง จึงใช้เทปมากกว่า ”

“ ห้องสมุดคอลฟิลด์หนังสือที่บันทึกเสียงน่าจะเป็นวิชาการมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคนตาบอดและคนที่มีความพิการทางการอ่านหนังสือ ที่เขาต้องการอ่านตำราที่เป็นความรู้ระดับอุดมศึกษา หรือระดับอื่นๆบ้าง การศึกษาการเรียนตำรามีน้อยมาก เรียนราม เจอปัญหาตลอด ไม่มีหนังสือฟัง เดาดตลอด ฝ่าฝืนหาความรู้รอบตัวก็พอสอบผ่านได้ แต่คะแนนไม่ดี ไม่รู้จักตำราเลย รู้จากประสบการณ์ ”

“ เทปที่ใช้สำหรับการเรียนมีน้อย ขาดอาสาสมัครที่จะมาอ่านเพื่อบันทึก ต้องลงทุนมากกว่า สื่อบุคคล ต้องเสียค่าจ้างแพง ถ้ามีเพียงพอจะดีมาก เพราะสะดวกในการฟัง ถ้าให้เลือกระหว่างหนังสือกับเทป ก็เลือกเทป ไม่สามารถจะอ่านได้หยุด ดึงใช้เทปด้วย ม้วนเทปวิชาพื้นฐานมักจะมีเป็นส่วนใหญ่ เรียนปีแรกๆไม่ค่อยมีปัญหา บางครั้งต้องไปยืมเพื่อนที่เรียนไปแล้ว ฟัง ดัดจากเค้าบ้าง ตอนนี่เรียนคณะมนุษยศาสตร์เอกภาษาไทยปี 1 ม.รามคำแหง อยากให้มีการให้บริการเทปหนังสือเรียนมากกว่านี้ ที่ห้องสมุดสมาคมนี้ ห้องสมุดทั้งสองแห่งควรให้บริการเพิ่มขึ้น ขึ้นชื่อว่าห้องสมุดสำหรับคนตาบอดควรจะมี ”

หนังสือสาระความรู้ต่างๆ

หนังสือเกี่ยวกับความรู้รอบตัว เกร็ดความรู้ สารคดี เรื่องน่ารู้ นิตยสารเกี่ยวกับสัตว์ โบราณคดี สารคดีไทยๆ แหล่งท่องเที่ยวในเมืองไทย ปรัชญา พยากรณ์ สุขภาพอนามัย วิทยาศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ธุรกิจ วิทยาการ ภาษาไทย ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เรื่องลึกลับตื้นเต้น นิยายวิทยาศาสตร์ เยาวชน การปฏิบัติตัวในสังคม การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น การศึกษา กฎหมาย นิตยสาร นิตาน วารสารคดีไทย ดลก ท่องเที่ยว วิทยาศาสตร์แบบทั่วไปไม่ใช่วิชาการ ตำราอาหาร ภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษที่ไม่ใช่แบบวิชาการ การศึกษา ธรรมะ ศาสนา อาชีพ เรื่องสั้น การเมืองการปกครอง หนังสือเกี่ยวกับการเดินสายรถเมล์ เส้นทางสายรถเมล์ เรื่องนวดเส้นการนวด หนังสือเกี่ยวกับคนตาบอดและคนพิการ

“ วิทยาการ เรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอด ชีวิตประวัติคนตาบอดเก่งๆ ที่สมาคมมีสองคนเอง หลุยส์เบรลล์ กับเฮเลนเทเลอร์ ห้องสมุดคอลฟิลด์ไม่ค่อยมีหนังสือเกี่ยวกับคนตาบอดคนพิการไม่ค่อยมี นิยายที่เกี่ยวกับคนตาบอดมีอยู่ 1-2 เล่ม ควรจะมีให้เยอะขึ้น สัมภาษณ์ผอ.มูลนิธิช่วยคนพิการ เปิดอินเตอร์เน็ตของเมืองนอก มีเป็นล้านๆรายการที่เกี่ยวกับคนพิการ แต่เมืองไทยไม่มีเลย ”

“ คิดว่าหนังสือมีความหลากหลายพอสมควร ปริมาณก็มาก แต่ยังไม่เพียงพอ ถ้าเทียบกันคนตาดีแล้วน้อยมาก ยังขาดหนังสือที่น่าสนใจอีกมาก ”

“ ที่สมาคมใช้ไม่บ่อย เพราะที่สมาคมไม่ค่อยมีสารคดี ส่วนใหญ่จะเป็นพวกเรื่องสั้นนวนิยาย มีบ้างแต่ไม่เยอะ ส่วนใหญ่จะยืมพวกเพื่อสุขภาพ แต่ชอบความรู้และสารคดี แต่ยังมีหมวดให้เลือกไม่เท่าไร ยังไม่หลากหลาย ”

“ หนังสือจากสองแห่งปริมาณหนังสือเยอะมาก แต่หนังสือที่เขาผลิตคนเขาไม่ค่อยสนใจเลยกองอยู่เยอะ เพราะหนังสือพวกแหล่งท่องเที่ยว และความรู้ทั่วไป เขาไม่ได้ผลิต ตำราเรียนก็เก่าๆ ใช้ไม่ค่อยได้ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงไปเยอะ เลยไปจ้างเขาอ่านหรือซื้อพวกซีดีข้อสอบชม.สุดท้ายมาทำ ดั้งนั้นจึงควรมีความรู้ทั่วไปเยอะๆ ”

“ ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุดทั้งสอง คือ ทำให้มันหลากหลายบ้าง ทำแบบสอบถามบ้าง สิ่งที่สมาชิกต้องการให้ทำกัน ทำเรื่องให้ทันสมัยหน่อย เรื่องไหนเป็นที่นิยม ดูจากสังคมคนทั่วไป ก็ควรจะทำมาได้ เบสเซลเลอร์ น่าจะมีไว้ ”

“ ประเภท ปริมาณและความหลากหลายของห้องสมุดนั้นก็ไม่ได้หลากหลายมีแต่พวกนิยาย ไม่คลุมทุกประเภท ถัดว่าอุปสรรคคือ การจัดการของเขา คือต้องสำรวจสอบถามสมาชิกก่อน เพราะจะได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ ที่ทำอยู่ทำตามความต้องการที่เขานึกไว้ว่าควรจะต้องเป็น ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะไม่ค่อยตรงกับความต้องการของสมาชิก นี่คือที่ถามจากเพื่อนๆ คนอื่นๆ ”

นิตยสารมิตรสนิท

- ท่านทราบว่าห้องสมุดคอลฟิลด์มีให้บริการนิตยสารมิตรสนิทแก่สมาชิกหรือไม่
- ท่านบอกรับนิตยสารมิตรสนิทหรือไม่ / ท่านเคยอ่านนิตยสารมิตรสนิทหรือไม่
- ปัจจุบันท่านบอกรับนิตยสารมิตรสนิทอยู่หรือไม่ / ท่านอ่านนิตยสารมิตรสนิทอยู่หรือไม่

นิตยสารมิตรสนิท	จำนวน (60)	ร้อยละ (100.0)
ทราบว่านิตยสารมิตรสนิท	48	80.0
ไม่ทราบว่านิตยสารมิตรสนิท	12	20.0
ในอดีตเคยเปิดรับ (เคยเป็นสมาชิกหรือเคยอ่าน)	40	66.7
ในอดีตไม่เคยเปิดรับ	20	33.3
ปัจจุบันเปิดรับอยู่ - เป็นสมาชิก 29 คน - เป็นสมาชิกแต่ไม่อ่าน 2 คน - ไม่เป็นสมาชิกแต่อ่าน 2 คน	29	48.3
ปัจจุบันไม่ได้เปิดรับ	31	51.7
รวม	60	100.0

จากตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามีกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งที่เคยเปิดรับสู่นิตยสารมิตรสนิทมาก่อน แต่ปัจจุบันไม่ได้เปิดรับแล้ว กล่าวคือ จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 60 คน มีผู้ที่ไม่ทราบว่านิตยสารมิตรสนิท 12 คน จำนวนคนที่ทราบมี 48 คน และในจำนวนคนที่ทราบนี้ก็ยังมีเพียง 40 คนที่เคยเปิดรับนิตยสารฉบับนี้ คือเคยเป็นสมาชิกบ้างหรือเคยอ่านมาบ้าง แต่ด้วยสาเหตุต่างๆ ในขณะนี้ก็มีกลุ่มตัวอย่างเหลือเพียง 29 คนที่เปิดรับสื่อประเภทนี้ คิดเป็นร้อยละ 48.3 คือประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั่นเอง อีก 31 คนไม่ได้เปิดรับนิตยสารมิตรสนิทนี้

โดยปกติคนตาบอดจะโทรหรือจดหมายมาสมัครเป็นสมาชิกของห้องสมุดคอลฟิลด์ แต่จะยังไม่ทราบทางห้องสมุดมีบริการนิตยสารมิตรสนิทด้วย หลังจากนั้นเมื่อทราบจากคนรู้จักหรือเพื่อนหรือได้มีโอกาสอ่านของผู้อื่นหรือใครอ่านให้ฟัง และมีความต้องการจะรับนิตยสารดังกล่าว ก็จะมีโทรมาที่ห้องสมุดอีกครั้งเพื่อขอรับเป็นสมาชิกนิตยสารมิตรสนิทด้วย ทางห้องสมุดก็จะใส่ชื่อเพิ่มเพื่อจัดส่งให้ในครั้งต่อไป ทั้งนี้การสมัครเป็นสมาชิกนิตยสารมิตรสนิทไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ เป็นนิตยสารแจกฟรีสำหรับสมาชิกที่สนใจ

ในปัจจุบัน นิตยสารมิตรสนิทผลิตครั้งละ 300 ฉบับ สำหรับสมาชิก 270 ฉบับ โดยส่งให้สมาชิกในกรุงเทพฯ 170 ฉบับ และต่างจังหวัด 100 ฉบับ และส่งไปตามศูนย์คนตาบอดอีก 30 ฉบับ อาทิ โรงเรียนสอนคนตาบอดต่างๆ ศูนย์ฝึกอาชีพต่างๆ เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ห้องสมุดได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกใหม่ๆว่า นานๆทีจึงจะมีคนตาบอดมาสมัครนิตยสารมิตรสนิทเพิ่ม เด็กรุ่นใหม่มักไม่ค่อยให้ความสนใจอ่านนิตยสารฉบับนี้เท่าใดนัก ถึงแม้ในแต่ละเดือนจะมีคนสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ของห้องสมุดประมาณ 3-10 คนก็ตาม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่เรียนจบใหม่ๆจากโรงเรียนสอนคนตาบอดต่างๆ

เมื่อทางห้องสมุดคอลฟิลด์ส่งนิตยสารมิตรสนิทไปให้สมาชิก แต่หากสมาชิกท่านใดย้ายที่อยู่ และไม่ได้แจ้งมายังห้องสมุด ไปรษณีย์จะตีกลับมา ทางเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะคัดชื่อสมาชิกท่านนั้นออก เพื่อไม่ต้องจัดส่งไปในครั้งต่อไป

● เหตุผลที่ท่านไม่บอกรับนิตยสารมิตรสนิทกับทางห้องสมุดคอลฟิลด์

สาเหตุที่ไม่เป็นสมาชิกนิตยสารมิตรสนิท	จำนวน
1. ไม่เคยทราบว่ามิตยสารมิตรสนิท	12
2. เคยอ่าน แต่เฉยๆไม่สนใจจะบอกรับเป็นสมาชิก	7
3. ไม่ได้แจ้งย้ายที่อยู่ให้ทางห้องสมุดทราบ	5
4. อ่านอักษรเบรลล์ไม่ได้ / ไม่คล่อง	3
5. ลืมสมัคร และเจ้าหน้าที่ไม่ได้สอบถามว่าต้องการบอกรับนิตยสารมิตรสนิทด้วยหรือไม่ ในขณะที่ไปสมัครเป็นสมาชิกห้องสมุด แต่มีความตั้งใจว่าจะสมัคร	2
6. สมาชิกในครอบครัวบอกรับเป็นสมาชิกอยู่แล้ว	1
7. ย้ายที่อยู่บ่อยจึงไม่อยากจะบอกรับ	1
รวม	31

จากตาราง พอจะสรุปสาเหตุหลักๆที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่เป็นสมาชิกของนิตยสารมิตรสนิทได้ 4 ประการคือ 1. ไม่เคยทราบว่ามิตยสารมิตรสนิท ซึ่งเป็นสาเหตุหลัก 2. กลุ่มตัวอย่างได้เคยอ่านนิตยสารฉบับนี้แล้ว แต่ไม่รู้สึกสนใจมากพอที่จะบอกรับเป็นสมาชิก 3. กลุ่มตัวอย่างเคยเป็นสมาชิกบอกรับนิตยสารฉบับนี้มาก่อน แต่เมื่อมีการย้ายที่อยู่แล้วไม่ได้แจ้งไปทางห้องสมุดให้ทราบ จึงไม่ได้รับนิตยสารมิตรสนิทต่อ และ 4. กลุ่มตัวอย่างที่อ่านอักษรเบรลล์ไม่ได้หรือไม่คล่อง ซึ่งมักเป็นผู้ที่มาตาบอดภายหลังเมื่อค่อนข้างเป็นผู้ใหญ่แล้ว ซึ่งบางคนก็ไม่เคยหัดเรียนอักษรเบรลล์เลย และบางคนเคยเรียนแต่ก็อ่านได้ไม่คล่องเพราะไม่ได้ฝึกแต่เด็ก

- ท่านอ่านนิตยสารมิตรสนิททุกฉบับที่ได้รับหรือไม่
- ท่านอ่านนิตยสารมิตรสนิททุกคอลัมน์หรือไม่

ลักษณะการเปิดรับ (อ่าน)	จำนวน
อ่านทุกฉบับที่ได้รับ	20
อ่านบางฉบับ	4
ไม่ค่อยได้อ่าน	5
อ่านทุกคอลัมน์	12
อ่านบางคอลัมน์	17
รวม	29

เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างอ่านนิตยสารมิตรสนิท มี 4 ประการด้วยกันดังนี้

1. หนังสือเบรลล์มีน้อย ในชีวิตประจำวันแทบจะไม่มีสื่อสิ่งพิมพ์ใดๆให้คนตาบอดได้อ่าน มีเพียงนิตยสารฉบับนี้ที่เป็นหนังสือเบรลล์ส่งมาให้อ่านถึงบ้าน
2. ฝึกอ่านอักษรเบรลล์ เนื่องจากถ้าไม่ได้อ่านหนังสือเบรลล์นานๆ จะอ่านไม่คล่องทำให้อ่านยาก จึงพยายามอ่านจากนิตยสารฉบับนี้อยู่เป็นประจำ
3. ต้องการเขียนภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง สะกดคำถูกต้อง จึงต้องหมั่นอ่านหนังสือเพื่อให้ทราบตัวสะกดของคำต่างๆ
4. เนื้อหาในนิตยสารมิตรสนิทมีเรื่องที่น่าสนใจ และมีข่าวสารต่างๆ

เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่อ่านทุกฉบับหรือทุกคอลัมน์ มีเหตุผล 7 ประการด้วยกันดังนี้

1. ไม่ค่อยมีเวลา ต้องทำงานนอกบ้าน และทำงานในบ้าน ดูแลครอบครัว มีเวลาว่างอ่านน้อย
2. มีกิจกรรมอย่างอื่นที่น่าสนใจมากกว่า จึงไม่ได้แบ่งเวลามาอ่าน
3. ไม่มีความสนใจในนิตยสารมิตรสนิทเท่าไรนัก
4. ไม่ชอบอ่านหนังสือ เพราะไม่มีนิสัยรักการอ่านเท่าใดนัก
5. อ่านหนังสือเบรลล์ไม่คล่อง ทำให้อ่านช้า และปวดเมื่อยมือ จึงไม่ค่อยได้อ่าน
6. เลือกอ่านแต่ฉบับหรือคอลัมน์ที่น่าสนใจ โดยดูจากสารบัญก่อน

- คุณภาพของตัวหนังสือที่พิมพ์ในนิตยสารมิตรสนิทอ่านง่ายหรือยากเพียงใด

ความยาก/ง่ายในการอ่าน	จำนวน
อ่านง่าย	19
อ่านไม่ง่าย	10
รวม	29

กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับนิตยสารมิตรสนิททั้งหมด 29 คนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพตัวหนังสือของนิตยสารฉบับนี้เป็น 2 ความคิดเห็น ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าคุณภาพตัวหนังสือของนิตยสารมิตรสนิทพิมพ์มาดี ชัดเจน อ่านง่าย โดยเฉพาะเมื่อได้รับใหม่ ๆ จะอ่านได้ดี เพียงแต่ถ้าโดนอะไรทับหน่อยก็จะลบและอ่านยากตรงส่วนนั้น และถึงแม้นิตยสารมิตรสนิทจะพิมพ์ทั้ง 2 หน้าแต่ก็อ่านได้ไม่ยาก เพียงแต่บางครั้งหน้าที่ 2 จะไม่ชัด แต่ไม่เป็นทุกครั้ง และพอจะเดาได้

กลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยกว่าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพิมพ์และคุณภาพตัวหนังสือของนิตยสารมิตรไว้ดังนี้

- ตัวหนังสือเล็ก ถึ ติดกันเกินไป ทำให้อ่านยาก แยกไม่ค่อยออก
- ตัวหนังสือไม่ชัดไม่นูน อ่านยาก เนื่องจากแท่นพิมพ์หรือการขนส่ง ถูกทับ ทำให้จุดเลื่อนไป
- บางครั้งเครื่องเสียหรือทำงานได้ไม่ดี ซึ่งเป็นบอยพอสสมควร ทำให้พิมพ์ได้ไม่ดี พิมพ์ซ้ำ หรือบรรทัดทับซ้อนกัน
- กลุ่มตัวอย่างที่อ่านเบรลล์ไม่คล่อง เนื่องจากมาเรียนตอนโต ประสาทนิ้วมือจะอ่านไม่ค่อยได้ โดยเฉพาะกลุ่มคนที่อายุ 30 ขึ้นไป ดังนั้นเมื่อต้องมาอ่านนิตยสารมิตรสนิทซึ่งเป็นหนังสือที่พิมพ์ทั้งสองหน้าจึงอ่านค่อนข้างลำบาก แต่ถ้าพิมพ์หน้าเดียวจะไม่ค่อยมีปัญหา

- ท่านใช้ระยะเวลาในการอ่านนิตยสารมิตรสนิทนานเท่าไรจึงจบเล่มหรือเลิกอ่านไป

ระยะเวลา	จำนวน
2 ชั่วโมง	7
1-2 วัน	7
3-4 วัน	4
1 สัปดาห์	3
ไม่แน่นอน	8
รวม	29

จากตาราง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณ 75 % ใช้เวลาอ่านนิตยสารมิตรสนิทไม่เกิน 1 สัปดาห์หลังจากได้รับ โดยบางคนให้เหตุผลว่า

“ เวลาได้รับใหม่ ๆ (3 เดือนครั้ง) จะค่อนข้างตื่นเต้นอยากทราบว่ามีเรื่องอะไรบ้าง มีคอลัมน์ไหนน่าสนใจบ้าง จากนั้นก็ไม่หยิบมาอ่านอีกเลย ”

“ เนื้อหาไม่มาก เล่มไม่หนา ใช้เวลาอ่านวันเดียวก็จบ ไม่เกิน 2 ชั่วโมงถ้ามีเวลาอ่านจริงๆ ”

“ ใช้เวลาอ่านตอนกลางคืน หรือวันเสาร์ อาทิตย์ สัก 3-4 วัน ไม่ได้อ่านรวดเดียว ”

กลุ่มตัวอย่างอีกประมาณ 25 % ใช้ระยะเวลาไม่แน่นอนในการอ่านนิตยสารมิตรสนิท วางเมื่อไรจึงอ่าน ทั้งช่วง ใช้เวลานานบางที่เป็นเดือนๆ โดยให้เหตุผลต่าง ๆ กัน 2 ประการ ดังนี้

1. ขึ้นอยู่กับความน่าสนใจของคอลัมน์ที่มีในแต่ละฉบับ ถ้าน่าสนใจก็อ่านจบเร็ว เลือกอ่านคอลัมน์ที่น่าสนใจก่อน แล้วจึงอ่านคอลัมน์ที่เหลือทีหลัง ดังคำให้สัมภาษณ์ว่า

“ ไม่อ่านติดต่อกันทั้งเล่ม อ่านเป็นคอลัมน์ และทั้งช่วงนาน เดือนหนึ่งอ่านไม่จบ ”

“ เวลาที่อ่านขึ้นอยู่กับเรื่องที่น่าสนใจหรือเปล่า ถ้าสนใจก็อ่านจบเร็ว บางที่เป็นพวกสารคดี บทความ ที่เราไม่สนใจไม่ตรงกับที่ชอบ กว่าอ่านจบเล่มก็ช้าหน่อย ”

“ เลือกอ่านที่สนใจก่อน แล้ววันหลังค่อยมาอ่านอีก วางๆกลางคืนก่อนนอน ”

2. อ่านทั้งเล่ม อ่านทุกคอลัมน์ แต่อ่านช้า เพราะอ่านเฉพาะมีเวลาว่างไม่เร่งรีบ ดังตัวอย่าง

“ จะช้าหน่อย อ่านไปเรื่อยๆ ไม่เลือกเรื่องที่อ่าน วางก็อ่านจบเร็ว ไม่วางก็อ่านจบช้า ”

“ ใช้เวลาอ่าน 2 เดือน วางก็อ่าน ”

- ท่านต้องการให้มีการผลิตนิตยสารมิตรสนิทในรูปแบบอื่นใดหรือไม่ เพราะเหตุใด

รูปแบบนิตยสารมิตรสนิท	จำนวน
ต้องการให้ออกเป็นเทป	13
ต้องการให้ออกเป็นเบรลล์เหมือนเดิม	6
อยากให้มีทั้งสองรูปแบบ	10
รวม	29

จากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับรูปแบบนิตยสารมิตรสนิทที่
ต้องการเปิดรับ สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามความต้องการและความคิดเห็นประกอบได้ 3
กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้ออกนิตยสารมิตรสนิทในรูปแบบเทป โดยให้
เหตุผลประกอบดังนี้

1. เปิดรับได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น และมากขึ้น - การฟังเทปง่ายกว่าการอ่านเบรลล์ เพราะ
บางคนตาบอดเมื่ออายุมากแล้ว การสัมผัสหรืออ่านตัวหนังสือจะลำบากและช้า จึงชอบฟังมาก
กว่า หนังสืออ่านวันเดียวไม่จบ เทปจะฟังได้เร็วขึ้น เพราะเปิดทิ้งไว้ได้ ดังนั้นในเวลาเท่ากัน
การฟังจึงน่าจะได้รับความมากขึ้นกว่าการอ่านเบรลล์

2. สามารถทำกิจกรรมอย่างอื่นไปพร้อมกันได้ - ถ้าอ่านจะต้องใช้มืออ่านตลอด ซึ่ง
มักจะไม่ค่อยมีเวลามานั่งอ่าน ดังนั้นถ้าเปลี่ยนมาฟังเทป ก็จะสะดวกกว่า ประหยัดเวลากว่า
เพราะสามารถทำอย่างอื่นไปด้วยได้ขณะที่ฟัง เช่น ทำการฝีมือ พับผ้า ทำงานบ้านอื่นๆ หรือ
กลับจากการทำงานนอกบ้านมาต้องการพักผ่อนก็สามารถนอนฟังไปด้วยได้

3. เปิดรับได้สะดวกกว่า - เพราะสามารถพกเอาไปฟังที่ไหนก็ได้ บนรถก็ได้ หากเป็น
หนังสือเบรลล์ไม่สะดวกในการพกพาไป จึงน่าจะฟังมากกว่าหากเป็นเทป

4. ช่วยเพิ่มความเข้าใจมากขึ้น - ถ้าทำเป็นเทป โดยมีคนอ่านหนังสือเก่งๆ อ่านอย่าง
เข้าใจจะสามารถเน้นเนื้อหาที่สำคัญ ส่วนที่น่าสนใจได้ ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจมากขึ้น
และดูมีสีสันมากกว่า ถ้าฟังเป็นเสียง มีดนตรีประกอบด้วย

5. ช่วยให้ได้เร็วขึ้น - เพราะขั้นตอนการผลิตเทปรวดเร็วกว่าขั้นตอนการผลิต
เบรลล์ ซึ่งนิตยสารมิตรสนิทยังใช้อุปกรณ์การพิมพ์ที่ล้าสมัยอยู่ ขั้นตอนต่างๆยังใช้เวลานาน ถ้า
ออกเป็นเทปน่าจะทำได้เร็วกว่า อาจทำเป็นรายเดือนหรือราย 2 เดือนได้

6. มีผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้น - การออกเป็นเทป น่าจะมีจำนวนคนบอกรับเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น เนื่องจากไม่ต้องอาศัยทักษะการอ่านหนังสือเบรลล์ เพราะคนตาบอดที่ไม่สามารถอ่านเบรลล์ได้นั้นยังมีอีกเป็นจำนวนมากกว่าที่อ่านได้

กลุ่มที่2 กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ออกนิตยสารมิตรสนิทในรูปแบบเบรลล์เช่นที่เป็นอยู่ โดยให้เหตุผลประกอบดังนี้

1. คนตาบอดไม่มีโอกาสอ่านหนังสือเท่าใดนัก จึงอาศัยใช้นิตยสารมิตรสนิทเพื่อฝึกทักษะการอ่านหรือทบทวนการอ่านอักษรเบรลล์ได้ และอาศัยศึกษาตัวสะกดคำต่าง ๆ ด้วย สำหรับผู้ที่การทำงานต้องใช้ทักษะการเขียนหรือการสะกดคำมาก ๆ จึงต้องการรู้ว่าคำต่าง ๆ มีตัวสะกดอย่างไร และในปัจจุบันนิตยสารมิตรสนิทไม่ค่อยมีคำผิด เมื่อก่อนมีคำผิดค่อนข้างมาก

2. สามารถเลือกรื่องอ่านได้ง่าย หรืออ่านซ้ำเฉพาะในส่วนที่น่าสนใจได้ เหมือนการเปิดหนังสือ ซึ่งถ้าเป็นเทปต้องฟังทั้งม้วน หรือต้องใช้เวลา นานกว่าจะหาส่วนที่ต้องการเจอ นอกจากจะโน้ดไว้เอง ทำให้เสียเวลา

3. สามารถเก็บไว้ได้นาน แต่ถ้าเป็นเทปมีโอกาสที่จะถูกลบได้ง่าย เนื่องจากการกดปุ่มวิทยุผิด หรือหยิบม้วนผิดมาอัดทับ และมีข้อจำกัดเรื่องอายุการใช้งานของเทปที่สั้นกว่า

4. หนังสือเทปมีมากกว่าและสามารถหาได้ง่าย แต่หนังสือเบรลล์ไม่ค่อยมีให้อ่านเท่าใดนัก

5. เอกลักษณ์ของมิตรสนิทคือ นิตยสารเบรลล์สำหรับคนตาบอด ซึ่งปกติจะมีส่งรายชื่อหนังสือที่ออกใหม่ของห้องสมุดคอลฟิลด์ที่เป็นเบรลล์แนบมาด้วยกันกับนิตยสาร

กลุ่มที่3 กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ออกนิตยสารมิตรสนิททั้งในรูปแบบเทปและเบรลล์ โดยให้เหตุผลประกอบดังนี้ 2 กลุ่มข้างต้นได้ให้ไว้แล้ว เมื่อแต่ละรูปแบบมีข้อดีข้อด้อยที่ต่างกันไป จึงควรมีการผลิตออกมาในรูปแบบที่หลากหลายเอื้อต่อคนตาบอดทุกกลุ่มให้สามารถเปิดรับได้สะดวกที่สุดสนองความต้องการของแต่ละบุคคลได้

- ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับระยะเวลาการออกนิตยสารมิตรสนิททุก 3 เดือน

ระยะเวลาที่ออก	จำนวน
ราย 3 เดือน นานเกินไป	21
ราย 3 เดือน เหมาะสมแล้ว	8
รวม	29

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการออกนิตยสารมิตรสนิทออกราย 3 เดือนนั้นนานเกินไป โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นและความต้องการดังนี้

- ทุกวันนี้มิตรสนิทออกสามเดือนครั้งช้าเกินไป อยากให้ออกให้เร็วขึ้น ยิ่งถ้ามีนิตยสารเพียงเล่มเดียวอย่างนี้ควรทำออกทุกเดือนน่าจะดีกว่า อยากให้ออกเป็นรายเดือน
- การออก 3 เดือนฉบับ ทำให้เรื่องราวหรือข่าวสารล่าช้า ไม่ทันสมัย ไม่ค่อยมีผลกับคนอ่าน และไม่น่าสนใจ และบางเรื่องผู้อ่านก็จะทราบมาก่อนแล้ว อาทิ เรื่องเกี่ยวกับวันสำคัญต่างๆ เข้าพรรษา วันแม่ 12 สิงหาคม กว่าที่ผู้อ่านจะได้รับก็เลยวันดังกล่าวไปแล้ว ที่เป็นอยู่ทุกวันนี้จึงเสมือนเป็นนิตยสารทบทวนความจำมากกว่า บางทีมิตรสนิทมีการส่งข่าวสารมายังผู้อ่าน อาทิ มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมบางอย่าง กว่าสมาชิกจะได้รับก็ไม่ทัน เลยระยะเวลาดังกล่าวไปแล้ว
- บ่อยครั้งที่นิตยสารมิตรสนิทออกช้ากว่า 3 เดือน เนื่องจากทุกขั้นตอนการผลิตใช้เวลาค่อนข้างมาก ตั้งแต่การเขียนต้นฉบับ ไปจนถึงการจัดพิมพ์ และการจัดส่งให้สมาชิก เนื่องจากความไม่พร้อมของบุคลากร และเครื่องมือที่ใช้งาน กล่าวคือคนเขียนมีน้อย ไม่มีคนเขียน ต้องอาศัยไหว้วานกัน จึงไม่สามารถเร่งต้นฉบับได้ และฝ่ายผลิตผลิตไม่ทัน เนื่องจากเครื่องพิมพ์ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ เป็นของเก่าจากสวีเดนให้ความอนุเคราะห์มา มีอายุการใช้งานมานาน ดังนั้นถึงแม้ยังไม่สามารถทำออกมาได้เร็วขึ้น แต่หากทำออกมาให้ได้ตรงเวลาขึ้นก็น่าจะดีมาก

กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งมีความคิดเห็นว่าการออกนิตยสารมิตรสนิทออกราย 3 เดือนนั้นเหมาะสมดีแล้ว โดยแสดงความคิดเห็นดังนี้

- นิตยสารมิตรสนิทออกราย 3 เดือนอย่างทุกวันนี้เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว เนื่องจากว่ามิตรสนิทต้องใช้เวลาทำนาน เพราะมีเงื่อนไขต่างๆดังที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้นจะออกให้เร็วขึ้นคงทำได้ยาก เพราะยังไม่มีแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงปัญหาหรือเงื่อนไขต่างๆที่มีอยู่ได้ และบางคนที่ใช้เวลาอ่านค่อนข้างนานก็เห็นว่าถ้าออกเร็วขึ้นเกรงว่าจะอ่านไม่ทัน บางคนให้เหตุผลเพิ่มเติมว่าในส่วนเนื้อหาที่เป็นเรื่องสารคดีทั่วไป การออกราย 3 เดือนก็น่าจะมีผลอย่างไร เพราะเป็นข้อมูลที่ไม่ขึ้นกับเวลา เปิดรับเมื่อใดก็ได้ แต่ในส่วนที่เป็นข่าวสารก็เห็นด้วยว่าควรจะทำออกทุกเดือนน่าจะดีกว่า

เนื้อหาของนิตยสารมิตรสนิท

คอลัมน์ต่างๆในนิตยสารมิตรสนิทจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ประเภทต่างๆที่สลับเปลี่ยนหมุนเวียนนำมาลงในแต่ละฉบับ ดังนี้

1. คอลัมน์ที่เขียนขึ้นใหม่ทั้งที่เกี่ยวกับคนตาบอดและเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป

1.1 ข่าวสารจากองค์กรคนตาบอดต่างๆถึงสมาชิก อาทิ ข่าวจากสมาคม ของฝากจากชมรมสตรี ห้องสมุดคอลฟีล ข่าวสารจากองค์กรอื่นๆ

1.2 ข่าวสารแวดวงคนตาบอด คล้ายข่าวสังคมของคนตาดีในหน้าหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารทั่วไป อาทิ การจัดสัมมนา เปิดงาน สมาคมจะจัดงาน ข่าวซุบซิบ ใครชอบกัน ไปไหนด้วยกัน เป็นแฟนกัน ใครจะขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น

1.3 บทวิจารณ์ บทแสดงความคิดเห็น แบ่งปันประสบการณ์กัน เช่น เล่าเกี่ยวกับการไปท่องเที่ยวที่ใดที่หนึ่งมา หรือรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์หนึ่งๆ บทวิจารณ์สังคมตาบอดกับสังคมคนตาดี บทวิจารณ์บอลโลก ข้อคิดเห็นทั่วไปของสมาชิก อาทิ ต้องการให้นิตยสารนี้มีอะไรบ้าง

1.4 บทความ อาทิ ความก้าวหน้าของคนตาบอดทั่วไป เรื่องคนตาบอดทั่วไป ประวัติของคนตาบอดที่น่าสนใจ สังคมแวดล้อมของคนตาบอด เป็นต้น

2. คอลัมน์ที่คัดลอกเรื่องจากที่อื่นนำมาลงไว้

ประเภทของเรื่องที่คัดลอกนำมาลง อาทิ สารคดีทั่วไป ความรู้ทั่วไป ข่าวสารทั่วไป วิทยาการแปลกๆใหม่ๆ เกร็ดความรู้ต่างๆ สารคดีกึ่งบันเทิง ความรู้แปลกๆ อะไรที่สนุกในโลก เป็นต้น

- ท่านอ่านนิตยสารมิตรสนิททุกคอลัมน์หรือไม่

ลักษณะการเปิดรับ (อ่าน)	จำนวน
อ่านทุกคอลัมน์	12
อ่านบางคอลัมน์	17
รวม	29

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่เปิดรับนิตยสารมิตรสนิท ทั้งกลุ่มที่อ่านทุกคอลัมน์หรือเลือกอ่านบางคอลัมน์เท่านั้น ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทคอลัมน์ที่ตนสนใจหรือไม่สนใจอ่าน ดังนี้

เมื่อกลุ่มตัวอย่างได้รับนิตยสารมิตรสนิท ส่วนใหญ่จะดูที่สารบัญก่อน ถ้าคอลัมน์ไหนที่น่าสนใจหรือเป็นประเภทคอลัมน์ที่ชอบ ก็จะอ่านคอลัมน์นั้นก่อนหรืออ่านเฉพาะคอลัมน์นั้นๆ ส่วนคอลัมน์ใดที่ดูแล้วไม่น่าสนใจก็จะไม่อ่านเลย หรืออ่านภายหลัง

ในแต่ละฉบับจะมีจำนวนคอลัมน์และประเภทของคอลัมน์แตกต่างกันไปบ้าง ตัวอย่างคอลัมน์ต่างๆที่มีอยู่ในนิตยสารมิตรสนิทสองฉบับ

1. บทบรรณาธิการ	1. บทบรรณาธิการ
2. ข่าวจากสบท. (สมาคมคนตาบอดฯ)	2. สมเด็จพระเทพฯกับคนพิการ
3. ของฝากจากสมาคมสตรีตาบอด	3. สารพัดเรื่อง (สัพเพเหระ)
4. มุขนิชช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย	4. แก๊ซคำผิดในมิตรสนิทฉบับที่แล้ว
5. ผู้ครองใจคนไทยตลอดกาล	5. เทคโนโลยีสารสนเทศกับคนตาบอด
6. รุ่งอรุณแห่งชีวิตใหม่	
7. ที่มาของคำว่า “ปล่อยเกาะ”	
8. ญาณสังหารณ์	

คอลัมน์ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจมากที่สุด คือ คอลัมน์ที่เป็นสารคดี เรื่องน่ารู้ เกร็ดความรู้รอบตัวทั่วไป ตัวอย่างเช่น เคล็ดลับแม่บ้าน เรื่องการทำอาหาร วิธีปลูกต้นไม้ คอลัมน์เล็กๆน้อยๆที่เขียนแทรกไว้ ซึ่งนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ส่วนสารคดีต่างๆ เป็นต้นว่า วันสำคัญต่างๆ บุคคลสำคัญ บุคคลที่น่าสนใจ เรื่องเกี่ยวกับคนตาบอด อาทิ คอลัมน์ “ผู้ครองใจคนไทยตลอดกาล” คอลัมน์ “แม่ตัวอย่าง” คอลัมน์ที่มาของคำว่า “ปล่อยเกาะ” กฎหมายสำหรับคนตาบอด และวิทยาการใหม่ๆ เป็นต้น

คอลัมน์ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในลำดับรองๆ ลงมา ได้แก่ บทบรรณาธิการ, ข่าวสารจากองค์กรคนตาบอดต่างๆ เช่น ชมรม สมาคม มูลนิธิ ที่มีอยู่หลายองค์กร, สารคดีบันเทิงประเภทประสบการณ์คนตาบอดไปทำอะไรที่ไหนแล้วมาเขียนเล่าไว้, เรื่องบันเทิงที่ไม่เกี่ยวข้องกับคนตาบอด อาทิ เรื่องผี เรื่องอาชญากรรม, คอลัมน์ซุบซิบสังคมในแวดวงคนตาบอด, เรื่องวิจารณ์ เช่น วิจารณ์สังคมตาบอดตาดีเป็นอย่างไร, คอลัมน์ธรรมะ, ปฏิทิน ซึ่งความสนใจในคอลัมน์เหล่านี้ค่อนข้างจะขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนตัวที่ค่อนข้างแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล บางคอลัมน์ข้างต้นอาจไม่เป็นที่น่าสนใจเลยสำหรับบางคน ซึ่งก็จะไม่อ่าน เช่น คอลัมน์ซุบซิบธรรมะ บทวิจารณ์ เป็นต้น

สำหรับความสนใจในคอลัมน์ที่เป็นข่าวสารจากองค์กรคนตาบอดต่างๆ เช่น ชมรม สมาคม มูลนิธิที่มีอยู่หลายองค์กรนั้น กลุ่มตัวอย่างมีทั้งที่ให้ความสนใจมาก และไม่ให้ความสนใจเลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคนตาบอดแต่ละคนว่า มีการติดต่อกับองค์กรคนตาบอดมากน้อยเพียงใด สำหรับกลุ่มคนตาบอดที่ไม่ค่อยได้ติดต่อ ร่วมกิจกรรม หรือพูดคุยเรื่องราวในแวดวงคนตาบอดด้วยกันแล้ว กลุ่มคนเหล่านี้จะค่อนข้างให้ความสนใจกับคอลัมน์เหล่านี้ เพราะต้องการทราบความเคลื่อนไหวว่าหน่วยงานซึ่งเป็นตัวแทนคนตาบอดได้มีกิจกรรมอะไรบ้าง แต่สำหรับกลุ่มที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรคนตาบอดต่างๆ อยู่เป็นประจำ จะไม่สนใจคอลัมน์เหล่านี้เลย เพราะได้รับข่าวสารกิจกรรมต่างๆ ในแวดวงคนตาบอดอยู่ตลอดเวลาแล้ว ดังผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งได้แสดงความเห็นไว้ดังนี้

“ ที่ไม่อ่านคือ ข่าวเก่าๆ ที่สมาคมส่งไปให้ห้องสมุด ซึ่งเราได้รับแล้ว ทางห้องสมุดก็นำมาตีพิมพ์เป็นนิตยสารแล้วส่งให้เราล่าช้าไป ข่าวไหนที่เห็นว่าผ่านไปแล้วก็ไม่อ่าน ส่วนใหญ่ได้รับข่าวจากสมาคมโดยตรงแล้วที่แรก โดยได้รับจดหมายข่าวจากสมาคม เรื่องการประชุมที่สำคัญ มีความเคลื่อนไหวอะไรบ้าง ทั้งเบอร์ลล์และตาดี ปีละ 2 ครั้ง เรื่องเก่าๆ ซ้ำๆ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างๆ แต่ละภาคก็ไม่อ่าน เพราะเป็นการรวบรวมมาตีพิมพ์เป็นนิตยสารมิตรสนิท ส่งให้สมาชิก เพราะกลัวว่าสมาชิกที่อยู่ชนบทจะไม่ได้รับจดหมายจากสมาคม เขาก็ตีพิมพ์มิตรสนิทแจ้งให้ทราบอีกทาง “

ส่วนจำนวนคอลัมน์หรือปริมาณเนื้อหาที่บรรจุอยู่ในนิตยสารมิตรสนิทซึ่งมีความหนาประมาณ 50 หน้าเบอร์ลล์ (ถ้าพิมพ์เป็นหนังสือปกดีจะเหลือประมาณ 1 ใน 3 คือ 16-17 หน้า) จำนวนคอลัมน์จะมีประมาณ 5-8 คอลัมน์ จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปริมาณเนื้อหาของนิตยสารมิตรสนิท กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งเห็นว่าปริมาณเนื้อหาน้อยเกินไป เมื่อก่อนเคยทำ 60-70 หน้าเบอร์ลล์ แต่ปัจจุบันเหลือเพียง 40กว่า - 50 หน้าเท่านั้น และคนเขียนคอลัมน์ก็น้อยลง หายไปหลายคน จึงต้องการให้เพิ่มคอลัมน์ให้มากขึ้นอีก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างอีกครั้งหนึ่งเห็นว่าปริมาณเนื้อหาที่มีอยู่เหมาะสมแล้ว ไม่รู้สึกว่ามีมากหรือน้อยเกินไป แต่

อยากให้มีการปรับเปลี่ยนบางคอลัมน์ที่ไม่น่าสนใจออก และใส่เนื้อหาประเภทที่ตนสนใจเข้าไปแทน

เนื้อหาของนิตยสารมิตรสนิทที่ต้องการให้มีเพิ่มขึ้น

กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทเนื้อหาที่ตนสนใจและต้องการให้มีการปรับ เปลี่ยนหรือมีเพิ่มขึ้นในนิตยสารมิตรสนิท ซึ่งสามารถแบ่งได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอด

1. การปฏิบัติตัวในสังคม การใช้ชีวิตประจำวัน อาชีพ แนะนำการเดินทาง การขึ้นลงรถประจำทางว่าควรปฏิบัติอย่างไร

2. เทคโนโลยีใหม่ๆสำหรับคนพิการตาบอด เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ - การพัฒนาอุปกรณ์สำหรับคนตาบอด เครื่องมือเครื่องใช้ใหม่ๆ เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์กับคนตาบอด ซอฟต์แวร์ใหม่ๆที่มีการพัฒนาขึ้นในต่างประเทศ วิทยาการใหม่ๆสำหรับคนตาบอด เหล่านี้ควรนำมาเผยแพร่ให้ทราบ เพราะในปัจจุบันมีคนตาบอดที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จึงควรมีเนื้อหาประเภทนี้เพื่อสนองความต้องการจำเป็นทางด้านการศึกษาและการทำงานด้วย

3. เพิ่มข้อมูลข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอดให้มากขึ้นและกว้างขึ้น อาชีพ หน่วยงานองค์กรต่างๆของคนตาบอดมีการให้บริการอะไรบ้าง มีการดำเนินงานอย่างไร และจะมีโครงการอะไรต่อไปบ้าง ข่าวสารต่างๆของคนในวงการตาบอด รัฐบาลมีการดำเนินการในด้านใดที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอดบ้าง หน่วยงานใดของรัฐมีการให้บริการแก่คนตาบอดในเรื่องใดเพิ่มเติมบ้าง เป็นต้น

4. เรื่องราวเกี่ยวกับอาชีพของคนตาบอด ตัวอย่าง อาชีพพยากรณ์ดวงชะตา เนื้อหาที่สามารถนำมาเสนออาจเป็น หลักวิชาการด้านการพยากรณ์ ผู้ประสบความสำเร็จด้านการพยากรณ์ ลักษณะการประกอบอาชีพเป็นอย่างไร เพื่อคนตาบอดที่มีความสนใจในอาชีพดังกล่าว จะได้อาศัยใช้ประโยชน์ในการพูดคุยแลกเปลี่ยนวิชาชีพกันจากข่าวสารข้อมูลความรู้ลักษณะนี้

จากเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอดซึ่งกลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีเพิ่มขึ้นทั้ง 4 ประเภทข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความต้องการข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ เพิ่มขึ้นเพื่อที่จะสามารถนำมาใช้พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้น ดังนั้นสื่อเฉพาะกิจซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการผลิตเพื่อกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นคนตาบอด จึงควรที่จะได้สนองตอบต่อความต้องการในส่วนนี้ของผู้อ่านให้ได้มากที่สุด

เนื้อหาทั่วไปที่ไม่เกี่ยวกับคนตาบอด

1. สารคดี เกิดความรู้ ความรู้รอบตัวทั่วไปต่างๆ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่เป็นประโยชน์กับคนทั่วไป เช่น ความรู้รอบตัวทั่วไปของโลกของประเทศ สารคดีที่น่าสนใจตามหนังสือพิมพ์ ความรู้ที่ค่อนข้างตายตัวไม่เปลี่ยนแปลง เช่น ภูเขาที่สูงที่สุดในโลก แต่ละเล่มให้มีสัก 10 ข้อ เพิ่มพูนความรู้ให้ผู้อ่าน คือเน้นให้มีสาระหลากหลายเรื่องน่ารู้เหมือนในนิตยสารทั่วไป

2. เนื้อหาที่เป็นประโยชน์กับแม่บ้าน อาทิ การทำอาหาร ตำราอาหาร เกิดความรู้เกี่ยวกับการครองเรือน เป็นต้น

3. เนื้อหาประเภทบันเทิง อาทิ เรื่องสั้น โคลงกลอน เรื่องที่เป็นอุทาหรณ์สอนใจ บุคคล ตัวอย่าง เป็นต้น

4. เนื้อหาทางวิชาการ อาทิ ภาษาอังกฤษ การศึกษาทั่วไปในปัจจุบัน ระบบอินเทอร์เน็ต การบริหารจัดการ การวางแผน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีบ้าง เป็นความรู้ทั่วไปให้ศึกษาจะได้ทันสมัย ทันโลก สามารถนำไปพูดคุยกับคนทั่วไปได้ ไม่เฉพาะแต่กับคนตาบอดด้วยกันเท่านั้น

5. เนื้อหาประเภทข่าวสารที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ข่าวที่น่าสนใจ เหตุการณ์ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจของไทย และของโลก ที่ทำของประเทศมหาอำนาจ เป็นต้น

จะเห็นว่ามีคุณสมบัติคล้องกันระหว่างความสนใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเนื้อหาที่มีในนิตยสารมิตรสนธิ คือกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจคอลัมน์ที่เกี่ยวกับสารคดี เรื่องน่ารู้ เกิดความรู้รอบตัวทั่วไปมากที่สุด และสำหรับเนื้อหาทั่วไปที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีเพิ่มขึ้นอันดับหนึ่งก็คือ เนื้อหาประเภทสารคดี เกิดความรู้รอบตัวทั่วไปเช่นกัน ดังนั้นกองบรรณาธิการนิตยสารมิตรสนธิหน้าที่จะได้พิจารณาประเด็นดังกล่าวนี้เพื่อนำไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเนื้อหาให้สนองตอบต่อความต้องการของผู้อ่านมากขึ้น

ความพึงพอใจในเนื้อหาของนิตยสารมิตรสหาย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในเนื้อหา โดยรวมของนิตยสารมิตรสหาย ซึ่งแบ่งได้ 3 กลุ่มใหญ่ๆตามระดับความพึงพอใจ ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน
สูง	7
ปานกลาง	8
ต่ำ	14
รวม	29

จากข้อมูลในตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่า จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่เปิดรับนิตยสารมิตรสหายมีถึง 50% ยังไม่พอใจในเนื้อหาของนิตยสารมิตรสหาย และที่เหลืออีก 50% ก็มีความพอใจในระดับปานกลางและระดับสูงพอๆกัน ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า คณะผู้จัดทำกองบรรณาธิการควรที่จะลองพิจารณาถึงการปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้อ่านมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างข้างต้นเป็นความคิดเห็นของผู้อ่านในเขตกรุงเทพมหานคร ควรที่จะมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้อ่านในต่างจังหวัดนำมาร่วมพิจารณาในการปรับเปลี่ยนเนื้อหาด้วย เพื่อให้เกิดการสนองตอบต่อความต้องการของผู้อ่านได้สูงสุด

เพื่อให้กองบรรณาธิการได้มีหลักในการนำไปพิจารณาปรับปรุงนิตยสารต่อไป ผู้วิจัยจึงจะแจกแจงรายละเอียดความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มๆตามระดับความพึงพอใจที่มีต่อนิตยสารมิตรสหายดังตารางข้างต้นได้ 3 กลุ่มด้วยกัน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจในนิตยสารมิตรสหายในระดับสูง

กลุ่มตัวอย่างที่พึงพอใจในนิตยสารมิตรสหายในระดับสูง มีความเห็นว่า เนื้อหาในนิตยสารมิตรสหายน่าสนใจ มีทั้งที่เกี่ยวกับคนทั่วไปและคนตาบอด อ่านแล้วได้สาระ มีประโยชน์ช่วยในการดำรงชีวิตให้ทราบว่าในชีวิตประจำวันควรทำอะไรเพื่อให้อยู่ร่วมกับสังคมปกติได้ และได้ความรู้นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ข้อคิด คติสอนใจ ความอดทน และความเพียรพยายาม คอลัมน์ส่วนใหญ่ที่น่าสนใจ คล้ายนิตยสารทั่วไป มีคอลัมน์ต่างๆ ทั้งความรู้ทั่วไป

ข่าวสารถึงสมาชิก ข่าวสารทั่วไป สารคดี ข้อคิดเห็นทั่วไปของสมาชิก ฉบับหลังๆจะมีวิทยาการแปลกๆใหม่ๆ สารคดีอ่านกึ่งสนุกๆ ชอบเนื้อหาโดยรวม มีเรื่องน่าสนใจหลายเรื่อง

ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่พึงพอใจในนิตยสารมิตรสนิท

“ มิตรสนิท อ่านทุกเล่มที่ได้รับ น่าสนใจทุกคอลัมน์ ที่อ่านมีประโยชน์ ข้อคิด คติสอนใจ ความอดทน เมื่อก่อนไม่ค่อยมีความอดทนเท่าไร ทำให้เรารู้ว่าในชีวิตประจำวันจะได้อย่างไรให้อยู่ร่วมกับสังคมปกติได้ และการดำรงชีวิต ได้ความรู้เลือกอ่านเฉพาะที่นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพลิดเพลินดี เรื่องที่เราสนใจ เช่น เรื่องผี อาชญากรรม เรื่องวิจารณ์สังคมตบอดตาดีเป็นอย่างไร “

กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจในนิตยสารมิตรสนิทในระดับปานกลาง

กลุ่มตัวอย่างที่พึงพอใจในนิตยสารมิตรสนิทในระดับปานกลาง มีความเห็นว่า

1. นิตยสารฉบับนี้มีเนื้อหาพอใช้ได้ ระดับความน่าสนใจที่กลุ่มตัวอย่างประเมินให้สูงสุดไม่เกิน 70 % ในแต่ละฉบับมีบางเรื่องน่าสนใจและบางเรื่องไม่น่าสนใจ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับแหล่งข้อมูล กล่าวคือ ผู้เขียนที่เป็นคนตาบอด หากเขียนจากประสบการณ์ของตน บางครั้งสำนวนที่ใช้ยังไม่ดี การเล่าเรื่องไม่ชวนติดตาม เพราะเป็นมือสมัครเล่น แต่หากเป็นคอลัมน์ที่คัดลอกมาจากสื่อประเภทอื่นๆ ประเภทสารคดีก็จะดี น่าสนใจ

2. นิตยสารมิตรสนิทจัดทำขึ้นเป็นเบรลล์เพื่อให้คนตาบอดได้ฝึกทักษะในการอ่านและเขียน กล่าวคือ ให้ผู้อ่านได้ฝึกทักษะในการอ่านอักษรเบรลล์อยู่เป็นประจำและการสะกดคำต่างๆ และเป็นการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้คนตาบอดได้ฝึกตนเองเป็นนักเขียน ช่วยกันส่งต้นฉบับมา เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และนิตยสารมิตรสนิทถือเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ทำให้คนตาบอดด้วยกันได้สื่อสารกัน ได้แสดงความคิดเห็นกัน ดังนั้น คอลัมน์ในมิตรสนิทไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งจะเป็นคนตาบอดเขียนขึ้นเอง และประการสำคัญ เนื่องจากมิตรสนิทเป็นนิตยสารหลักฉบับเดียวที่ผลิตโดยคนตาบอด และเพื่อคนตาบอด ดังนั้น ส่วนหนึ่งมิตรสนิทจึงถูกใช้เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารในแวดวงองค์กรของคนตาบอดหรือที่เกี่ยวข้องไปยังหมู่สมาชิกคนตาบอดด้วยกันให้ได้ทราบข่าวสารต่างๆ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งให้ความสนใจกับเนื้อหาข่าวสารประเภทนี้พอสมควร ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ :

“ เนื้อหาในมิตรสนิทมีเรื่องประวัติของคนต่างๆ เรื่องปกติทั่วไป มีบทวิจารณ์ต่างๆ บอลโลก เขาก็เขียนไปเรื่อย ข่าวใหม่ๆเกี่ยวกับสมาคมก็น่าสนใจ นอกนั้นก็เฉยๆ “

3. สืบเนื่องจากวัตถุประสงค์หลักๆของนิตยสารมิตรสนิทในข้อ 2 ข้างต้น เป็นเหตุผลให้เนื้อหาส่วนใหญ่ของมิตรสนิทค่อนข้างเน้นไปในเรื่องข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรคนตาบอดทั้งสมาคม ชมรม มูลนิธิ และห้องสมุดต่างๆเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนหนึ่งจะไม่ชอบด้วยข้อจำกัดที่ว่าข่าวสารพวกนี้ล่าช้า ไม่ทันต่อกิจกรรมที่มีจัดขึ้น อาทิ การจัดสัมมนา เปิดงาน หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นผ่านไปนานแล้ว และมองว่าข่าวสารพวกนี้เป็นเรื่องที่ไม่น่าสนใจ ต้องการข่าวสารความรู้ความบันเทิงในเรื่องอื่น ๆ มากกว่า ดังคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง กล่าวว่

“ มิตรสนิทคุณภาพพอใช้ได้ เพราะไม่มีให้เลือก และไม่เท่าหนังสือนิตยสารของคนดำดีที่เราชอบอ่าน ไม่เหมือนแมกกาซีนที่รับอยู่แล้วให้คนอ่านให้ฟัง คนทำก็โอเค อยากให้ปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยมากขึ้น ไม่ควรวี๊ดตีดองค์กร-สมาคม ชมรมสตรี องค์กรอื่น “

“ เนื้อหาใช้ได้ น่าสนใจ 70 % อีก 30% เฉยๆพวกข่าว คอลัมน์ประเภทความรู้แปลกๆ อะไรที่สุดในโลก และเกร็ดความรู้ต่างๆก็พอใช้ได้ ส่วนคอลัมน์ซุบซิบ ก่อนข้างไรสาระไม่ได้ประโยชน์ เป็นแค่เรื่องเล่า และอาจทำให้ผู้ถูกกล่าวถึงเสียหายได้ เนื่องจากข้อมูลอาจไม่เป็นจริงตามที่ถูกเขียนถึงทั้งหมด จึงควรเน้นความรู้ทั่วไปมากกว่า “

กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจในนิตยสารมิตรสนิทในระดับต่ำ

กลุ่มตัวอย่างที่พึงพอใจในนิตยสารมิตรสนิทในระดับต่ำ มีความเห็นว่า

1. เนื้อหาส่วนใหญ่ล่าช้า - เนื่องจากมิตรสนิทออกราย 3 เดือน ทำให้ข่าวสารที่ผู้อ่านได้รับล่าช้า ไม่ทันสมัย ไม่ทันเหตุการณ์ บ่อยครั้งที่ผู้อ่านได้รับทราบเรื่องราวข่าวสารนั้นๆมาก่อนแล้ว ถึงแม้จะไม่ทราบในส่วนรายละเอียดก็ตาม โดยทราบจากการบอกเล่าปากต่อปากในเรื่องที่เกี่ยวกับแวดวงคนตาบอด และทราบจากการฟังข่าวสารทั่วไปจากสื่ออื่นที่รวดเร็วกว่ามาก ดังนั้น เนื้อหาประเภทข่าวสารน่าจะออกให้เร็วขึ้นเป็นทุกเดือนจะดีกว่า แต่ถ้าเป็นเนื้อหาประเภทสารคดีออกทุก 3 เดือนก็ไม่เป็นไร ดังนั้น ถ้านิตยสารมิตรสนิทยังคงออกเป็นราย 3 เดือน น่าจะเน้นเนื้อหาที่เป็นความรู้ทั่วไปมากกว่า เป็นข้อมูลที่ไม่ขึ้นกับเวลา สามารถอ่านได้เรื่อยๆ มีสาระ ไม่เครียดมาก เกร็ดความรู้เล็กๆน้อยๆที่อ้างอิงได้ อาจนำมาจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ

2. ผู้เขียนมือสมัครเล่น - หลายๆเรื่องไม่น่าสนใจ เพราะผู้เขียนส่วนใหญ่ที่เป็นคนตาบอดยังเป็นมือสมัครเล่น สลีกาการเขียนจึงยังไม่น่าสนใจ โดยเฉพาะคอลัมน์ที่ผู้เขียนเขียนขึ้นเองจากประสบการณ์ บางครั้งสำนวนจึงยังไม่ดี ไม่ชวนให้ติดตาม แต่ถ้าเป็นคอลัมน์ที่คัดลอกมาจากนิตยสารหรือสื่ออื่นๆประเภทสารคดีก็จะดี

3. เนื้อหาโดยรวมแคบไป - ส่วนใหญ่เน้นเกี่ยวกับแวดวงคนตาบอดมากเกินไป - เนื่องจากมิตรสนิทเป็นนิตยสารสำหรับคนตาบอด เนื้อหาโดยรวมจึงค่อนข้างเน้นที่ข้อมูลข่าวสารในแวดวงคนตาบอด หรือสังคมแวดล้อมของคนตาบอดเท่านั้น อาทิ ข่าวสารจากองค์กรคนตาบอด สมาคม ชมรม หอสมุดต่างๆ ทำให้เนื้อหาเหมือนมีแต่ข่าวราชการ ไม่ค่อยน่าสนใจ

และข่าวสังคมซุบซิบในวงคนตาบอดด้วยกันซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะรู้สึกว่าเป็นเรื่องไม่มีสาระ ไม่เหมาะสมที่จะเอามาลง หรือบทความที่เกี่ยวกับคนตาบอดต่าง ๆ อาทิ ฉบับหลังสุด คอลัมน์เกี่ยวกับมิสคอลฟิลด์ก็นำมาบรรจุลงในนิตยสารค่อนข้างมาก จนซ้ำซาก เป็นต้น ทำให้เนื้อหาของนิตยสารมิตรสนิทค่อนข้างจำกัดอยู่ในแวดวงคนตาบอดมากเกินไป

4. นิตยสารมิตรสนิทยังขาดเนื้อหาอีกหลายประเภท - เมื่อเทียบกับนิตยสารทั่วไป นิตยสารมิตรสนิทยังไม่น่าสนใจเท่าที่ควร เนื้อหายังไม่สมบูรณ์ คอลัมน์ยังไม่ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ควรมีให้ครบครันเหมือนนิตยสารทั่วไป ตอนนี้อยู่ขาดเนื้อหาอีกหลายประเภท โดยเฉพาะบันเทิง สารคดี เกร็ดความรู้ต่าง ๆ ยังมีน้อย ไม่มีคอลัมน์นิยาย ดอบจดหมาย ไม่มีเรื่องสังคม สิ่งเล็กๆน้อยๆที่นิตยสารทั่วไปมี ทำให้นิตยสารมิตรสนิทให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านได้ไม่มากนัก จึงควรต้องให้มีเนื้อหาที่กว้างมากกว่านี้ ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้

“ จริงๆไม่ชอบคอลัมน์ไหนเป็นพิเศษเลย เพราะยังไม่เข้าขั้น คุณภาพยังไม่ค่อยดี อ่านทุกเล่ม แต่ไม่ถูกใจ มิตรสนิทมีประโยชน์แต่น้อย ยังไม่เข้มข้นเท่าที่ควร ยังไม่สมบูรณ์ ”

5. เนื้อหาค่อนข้างจะไม่มีการพัฒนา - นิตยสารมิตรสนิทค่อนข้างซ้ำซากจำเจในความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างบางคนที่จะเปิดรับสื่อประเภทนี้ค่อนข้างน้อยมาก เนื่องจากเห็นว่าขาดสิ่งแปลกใหม่ที่น่าดึงดูดใจให้อยากอ่าน อาทิ สารคดีทั่วไปที่นำมาลงไว้ก็เคยฟังจากวิทยุ ทราบมาก่อนแล้วเป็นส่วนใหญ่ และผู้เขียนคอลัมน์ซึ่งมีอยู่จำนวนไม่มากนัก ที่หมุ่นเวียนกันมาช่วยเขียนตามแต่โอกาสหรือเวลาจะอำนวยให้ ก็มักจะเป็นบทความหรือบทวิจารณ์ที่เขียนขึ้นตามความคิดความเข้าใจของตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งทุกครั้งไป ทำให้ผู้อ่านได้ริบมุมมองในเรื่องนั้นๆแคบเกินไป และในแง่มุมเดิมๆตลอด จึงเกิดความเบื่อหน่าย ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มนี้

“ มิตรสนิทเรื่องไม่สนุก ไม่เห็นมีอะไรใหม่ๆเลย ไม่มีการพัฒนา ไม่ได้เรื่องเลย เนื้อหาไม่น่าดึงดูดใจ ไม่เกิดความสนใจที่จะอ่าน ”

“ ไม่มีอะไรน่าสนใจ เรื่องสมาคม ซุบซิบ ไร้สาระ น่ารำคาญ ไม่ค่อยชอบอ่าน ไม่มีอะไรแปลกๆ ไม่ก้าวหน้าเท่าไร ”

“ เรื่องเก่าๆ บางคนเขียนตามความเข้าใจของเขา ถ้าเป็นความรู้ที่ไม่กว้าง ถ้าเขียนแล้วเอาความคิดหลายๆคนมาเขียนจะกว้างไกล เขาเขียนดีแต่ทุกคอลัมน์เขาเขียนตามความเข้าใจของเขา ทุกครั้งที่เราได้รับ เราก็คงได้แค่ตรงนั้น เราได้ครั้งเดียวก็เหมือนได้สามสี่ครั้ง ”

6. ใช้เป็นเอกสารอ้างอิงทางวิชาการไม่ได้ - เนื่องจากเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นบทวิจารณ์ บทแสดงความคิดเห็น และเรื่องเล่าแบ่งปันประสบการณ์กันเป็นส่วนใหญ่ แต่เนื้อหาประเภทวิชาการที่สามารถนำไปใช้อ้างอิงอย่างเป็นหลักฐานนั้นยังแทบจะไม่มี และคงเป็นไปได้ยากโดยภาพรวมนิตยสารมิตรสนิทเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มคน

ดาบอดที่เป็นนักวิชาการ หรือที่เป็นนักเรียนนักศึกษาค่อนข้างใช้ประโยชน์จากนิตยสารฉบับนี้
ได้น้อยมาก นอกจากนั้นเนื้อหาของนิตยสารมิตรสหายจะเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใหญ่
มากกว่าจะมุ่งไปที่กลุ่มเด็กหรือวัยรุ่น

หนังสือเบรลล์

- การเปิดรับสื่อหนังสือเบรลล์จากห้องสมุดคอลฟิลด์

สื่อเฉพาะกิจหนังสือเบรลล์	จำนวน (60)	ร้อยละ (100.0)
ทราบว่ามีให้บริการหนังสือเบรลล์	55	91.7
เป็นสมาชิกห้องสมุดคอลฟิลด์	46	76.7
เคยเปิดรับหนังสือเบรลล์	34	56.7
ปัจจุบันเปิดรับหนังสือเบรลล์	14	23.3

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกของห้องสมุดคอลฟิลด์แต่ไม่เคยเปิดรับสื่อเฉพาะกิจหนังสือเบรลล์เลยมีจำนวนค่อนข้างมากถึงกว่า 25 % ของผู้ที่เป็นสมาชิก และจากจำนวนของผู้ที่เคยเปิดรับหนังสือเบรลล์จากห้องสมุดคอลฟิลด์ปัจจุบันกลับลดจำนวนลงอย่างมากเกือบ 60 % ของผู้ที่เคยเปิดรับทั้งหมด ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่ายังมีปัจจัยหลายประการที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่เปิดรับหรือเปิดรับสื่อประเภทนี้น้อยลง เนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. เน้นการผลิตหนังสือเรียนเป็นหลัก

โดยปกติหนังสือเบรลล์จะผลิตได้ช้ากว่าหนังสือเทป ทำให้มีเรื่องให้เลือกน้อยกว่าหนังสือเทป และนโยบายหลักในการผลิตหนังสือเบรลล์ของห้องสมุด คือการผลิตตำราเรียนให้กับนักเรียนนักศึกษาที่ตาบอด ดังนั้นจากจำนวนหนังสือเบรลล์ที่ผลิตได้ไม่มากนัก ก็จะเป็นตำราเรียนเสียเป็นส่วนใหญ่ และอีกส่วนน้อยจึงจะเป็นหนังสือทั่วไปประเภทอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่เรียนนักศึกษาจึงไม่ค่อยให้ความสนใจเพราะไม่ค่อยมีเรื่องให้เลือกอ่านเท่าใดนัก

2. อ่านเบรลล์ไม่คล่อง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อ่านเบรลล์ไม่คล่อง ประเภทตาบอดตอนโต หรือไม่ได้เรียนหนังสือเบรลล์มากนัก จะทำให้อ่านเบรลล์ช้ามาก เมื่อยมือ ไม่สนุก อ่านไปถึงช่วงหลังๆก็จะลืมหวังหน้าๆ เป็นต้น หากประกอบกับคุณภาพการผลิตที่ไม่ดี จะทำให้อ่านยากขึ้น อาทิ การพิมพ์ไม่สมบูรณ์แบบ แถวขีดเกินไป ขึ้นบรรทัดใหม่ไปต่อตัวการันต์ต้นแถว สะกดผิด จุดเกิน จุดขาด เป็นต้น คนเหล่านี้จึงสนใจที่จะฟังเทปมากกว่า เพราะรู้สึกสะดวกกว่า และได้รรถรสมากกว่า

3. ไม่สามารถทำกิจกรรมอื่นไปด้วย

กลุ่มตัวอย่างบางส่วนสนใจฟังหนังสือเทปมากกว่า เนื่องจากรู้สึกสะดวกกว่า สามารถฟังไปด้วยทำอย่างอื่นไปด้วย บางคนจะรู้สึกเพลินเป็นการผ่อนคลายดี โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลาว่างมากนัก ต้องทำงานบ้าน หรืองานอื่นๆ ให้เสร็จ ในขณะที่อ่านเบรลล์ต้องอ่านอย่างเดียว ทำอย่างอื่นไปด้วยไม่ได้ ต้องมีเวลาว่างสำหรับอ่านจริงๆ

4. ความไม่สะดวกในการยืม-คืน

กลุ่มตัวอย่างบางคนถนัดที่จะไปใช้บริการยืม-คืนด้วยตนเอง เพราะรู้สึกว่าโทรศัพท์ให้ทางห้องสมุดส่งมาไม่สะดวกทั้งกับเจ้าหน้าที่ทางห้องสมุด และกับทางไปรษณีย์ด้วย เพราะทั้งมีขนาดใหญ่ หนัก และต้องส่งครั้งละหลายเล่มด้วย ดังนั้นหากกลุ่มตัวอย่างเกิดความไม่สะดวกในการไปยืม-คืนเอง อาทิ ย้ายที่อยู่ไปไกลจากห้องสมุด ไม่ได้มีโอกาสไปทำธุระใกล้ห้องสมุด ไม่มีเวลา หรือด้วยสาเหตุอื่นๆ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวไปใช้บริการลดลงหรือเลิกใช้บริการไปเลย

5. ไม่มีเวลา

กลุ่มตัวอย่างหลายคนให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลาว่างที่จะอ่านเหมือนแต่ก่อน บางคนต้องทำงานหนักขึ้น บางคนมีภาระครอบครัว จึงไม่มีเวลา และเกรงว่าหากยืมมานาน อ่านเสร็จช้า หรือทิ้งค้างไว้ไม่ได้อ่าน ก็จะทำให้หนังสือมาอยู่กับตนเองนาน ทำให้ผู้อื่นต้องรอ ไม่ได้ใช้บริการ

6. ความไม่สะดวกในการอ่าน พกพาไม่สะดวก

กลุ่มตัวอย่างบางคนเดินทางบ่อย และชอบนำหนังสือไปฟังด้วย แต่หนังสือเบรลล์เล่มใหญ่มากลำบากในการอ่าน เอะอะ และพกพาไม่สะดวก จึงชอบใช้หนังสือเทปมากกว่า พกพาสะดวกกว่า

- เหตุผลที่ใช้บริการหนังสือเบรลล์

เหตุผลที่ใช้บริการหนังสือเบรลล์	จำนวน
เพื่อเป็นตำราเรียน	11
ชอบอ่านมากกว่าฟัง	4
ฝึกอ่านเบรลล์	2
เรื่องที่ต้องการอ่านมีแต่เบรลล์	1

หากแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการหนังสือเบรลล์ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มคนทำงาน จะสังเกตเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนนักศึกษาจะใช้บริการหนังสือเบรลล์ประเภทตำราเรียนวิชาต่างๆ แทบจะไม่ใช้ประเภทหนังสือทั่วไปเลย แต่กลุ่มคนทำงานจะใช้หมวดหนังสือทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ โดยมีเหตุผลที่ใช้แตกต่างกันไป อาทิ เพื่อฝึกอ่านหนังสือเบรลล์ หรือไม่ชอบฟังเทป ชอบอ่านเองมากกว่า หรือบางเรื่องไม่มีผลิตเป็นเทปจึงต้องอ่านเบรลล์ เป็นต้น ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“ ช่วงที่ใช้ส่วนมากจะยืมหนังสือภาษาอังกฤษ อักษรเบรลล์ ดูตัวสะกดที่ห้องสมุดคอลฟิลด์ คนตาดีได้เปรียบไปไหนมาไหนเห็นตัวหนังสือ ตัวสะกดตลอด แต่เราไม่เห็นไปนานๆจะลืมนะว่าคำแต่ละคำสะกดยังไง ส่วนใหญ่ฟังอย่างเดียว เวลาจะเขียนเขียนไม่ถูก จุดประสงค์ที่ยืมคือต้องการฝึกอ่าน เลยไม่ค่อยจะเลือกเรื่องมากนัก อ่านไม่คล่องตาบอดตอนโต ”

“ เทปฟังแล้วไม่ค่อยซึม ไม่ค่อยรู้เรื่อง ไม่เข้าใจ ไม่สนุก หนวกหู อยู่กับที่ต้องตั้งใจฟัง ชอบเบรลล์มากกว่า ได้สมาธิ ได้สัมผัส ได้ความชำนาญในการอ่าน ถ้ามีเวลาอ่านดีกว่า ทบทวนความรู้ ”

- ท่านใช้บริการยืม-คืนหนังสือเบอร์ลล์อย่างไร

วิธียืม-คืน	จำนวน
โทรศัพท์ไปยืมและส่งคืนทางไปรษณีย์	11
ไปยืม-คืนเองที่ห้องสมุด	3
รวม	14

เนื่องจากห้องสมุดคอลฟิลด์มีที่ตั้งอยู่บริเวณปากเกร็ด จ.นนทบุรี ซึ่งค่อนข้างไกลจากตัวเมืองกรุงเทพฯพอสมควร ดังนั้นสมาชิกผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จึงนิยมใช้บริการทางโทรศัพท์ และรับ-ส่งคืนทางไปรษณีย์ ยกเว้นกลุ่มคนตาบอดที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นและที่ฝึกอาชีพอยู่ที่ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดซึ่งอยู่ติดกับห้องสมุดคอลฟิลด์ และที่ศูนย์พัฒนาอาชีพคนตาบอดซึ่งอยู่บริเวณปากเกร็ดเช่นกัน

เนื่องจากหนังสือเบอร์ลล์ค่อนข้างจะมีลักษณะใหญ่และหนากว่าหนังสือธรรมดาและเมื่อแปลงจากหนังสือทั่วไป 1 เล่มจะเป็นหนังสือเบอร์ลล์จำนวนหลายเล่ม ดังนั้นจำนวนหนังสือเบอร์ลล์ที่สมาชิกยืมในแต่ละครั้งจะไม่มากนัก อาทิ หากโทรศัพท์มายืม ทางห้องสมุดจะส่งให้ทางไปรษณีย์ประมาณ 1-2 เรื่องแล้วแต่ความยาวของหนังสือ แต่หากไปด้วยตนเองทางห้องสมุดจะให้ยืมได้ค่อนข้างมากซึ่งสมาชิกก็มักจะขยไปได้ประมาณ 4-5 เรื่องเท่านั้นซึ่งก็มีจำนวนถึง 20-30 เล่มทีเดียว

ดังที่กล่าวแล้วว่าข้อจำกัดของหนังสือเบอร์ลล์ 2 ประการ คือพกพาไม่สะดวก และต้องอ่านอย่างเดียวไม่สามารถทำกิจกรรมอื่นไปด้วยได้ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจะอ่านหนังสือเบอร์ลล์เฉพาะในเวลาว่างเท่านั้น อาทิ แม่บ้านจะอ่านในช่วงกลางวัน คนทำงานจะอ่านในช่วงก่อนนอน เด็กนักเรียนจะอ่านในช่วงปิดเทอม เป็นต้น

● ประเภทหนังสือเบรลล์ที่ท่านใช้บริการ

ประเภทหนังสือเบรลล์	จำนวน (คน)
วิชาการตำราเรียน	10
วรรณกรรม นิยายไทย	3
ภาษาต่างประเทศ	2
ชีวประวัติบุคคล	2
เรื่องแปล	2
ความรู้ทั่วไป	1
เรื่องราว วิทยาการเกี่ยวกับคนตาบอด	1
ศาสนา	1
การเมืองการปกครอง	1
ปรัชญา แนวคิดต่างๆ	1
ภาษาไทย	1
การดูแลบ้าน เลี้ยงลูก ตำราอาหาร	1
ประวัติศาสตร์	1
วรรณกรรมเยาวชน นิทาน	1
วรรณคดีไทย	1

ประเภทหนังสือเบรลล์

ตำราเรียน

ในช่วง 6 เดือนแรกของปีที่ผ่านมา (มกราคม-มิถุนายน 2541) มีการผลิตหนังสือเบรลล์รวม 26 เรื่อง เป็นตำราเรียน 22 เรื่อง เป็นหนังสือในหมวดทั่วไป 4 เรื่อง โดยห้องสมุดพยายามที่จะผลิตตำราเรียนให้ทันแก่ความต้องการของนักเรียนในระดับต่างๆ แต่เนื่องจากจำนวนบุคลากรและอุปกรณ์เครื่องใช้มีไม่เพียงพอ อีกทั้งต้องใช้ต้นทุนการผลิตที่สูงมาก โดยเฉพาะค่ากระดาษพิมพ์ และทางกระทรวงมีการเปลี่ยนหลักสูตรอยู่เป็นระยะในทุกๆระดับการศึกษา ดังนั้นการผลิตตำราเรียนให้แก่ักเรียนของห้องสมุดคอลฟิลด์ในปัจจุบันจึงยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียนส่วนใหญ่ที่มาใช้บริการ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“ พวกเราเป็นสมาชิกห้องสมุดคอลฟิลด์เมื่อเดือนเมษายนปีที่แล้ว จะได้ยืมหนังสือ จะไปเรียนข้างนอก เรียนร่วม ยืมหนังสือเรียน แต่บางอย่างมีไม่ครบต้องหาเองเมื่อเปลี่ยนหลักสูตรใหม่ ยืมทั้งเทปและเบรลล์ อยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่รีบก็เป็นหนังสือเล่ม แต่ถ้ารีบก็ใช้เทป ”

“ ที่คอลฟิลด์เน้นเรื่องตำราเรียน เลยใช้ที่นี่ ยืมหนังสือเบรลล์ วิชาภาษาไทย อังกฤษ ฝรั่งเศส ที่จะต้องไปเอาที่นั่น วิชาอื่นใช้เทปเอา ให้อาจารย์ Resource อัดให้ ยืม PRACTICE เป็นหนังสือเรียนภาษาอังกฤษของระดับม.4-5-6 หนูไม่ได้ใช้ในห้องเรียน ยืมมาอ่านเล่นๆ แล้วก็

ยิมกูเดอล็อง หนังสือฝรั่งเศส ซึ่ง 2 เรื่องที่ยืมมานี้มีหลายเล่ม เกินห้าเล่ม เป็นเบรลล์ เป็นหนังสือเรียน มีเป็นเบรลล์ภาษาฝรั่งเศส แต่ใช้โค้ดเฉพาะของคนฝรั่งเศสที่เก่าเป็นคนตาบอดใช้เบรลล์ ”

“ เป็นสมาชิกคอลฟิล 4 ปี ใช้บริการ ยืมหนังสือเรียนและนิทานแปล ส่วนใหญ่ยืมเป็นเบรลล์หมด ไม่ค่อยชอบฟังเทป ไม่สนุก เทปเป็นหนังสือเรียนนิดหน่อย เพราะบางวิชามีแต่เทป ไม่มีเบรลล์ก็ไม่มีทางเลือก หนังสือเรียนยืมเยอะ จะยืมทุกวิชาแต่ห้องสมุดเก่าไม่มี ที่ไม่มีก็หาอาสาสมัครคอยอ่านให้ ”

“ ต้องใช้เทปเพื่อเรียนหนังสือศูนย์กศน. สอบเทียบ บางวิชาเป็นเบรลล์ ”

“ เดี่ยวนี้ดีขึ้น ใช้คอมพิวเตอร์ พิมพ์ดาดีเข้าไป แล้วปริ้นท์ออกมาเป็นอักษรเบรลล์ แต่ต้นทุนก็ยังสูงอยู่ กระดาษหนาเพื่อให้จุดชัด เอกสารตำรา อย่างรัฐธรรมนูญหนา 200 กว่าหน้าแผ่นเบรลล์ แผ่นละ 3-4 บาท ชุดละ 700 กว่าบาท ตำราต้นทุนก็สูง ถ้ารัฐไม่ผลิตให้ฟรี ให้คนที่เรียนต้องหาเอง โอกาสที่คนตาบอดจะมีการศึกษาคงจะน้อย ”

หนังสือทั่วไป

ในช่วงแรกๆที่มีการผลิตหนังสือของห้องสมุดคอลฟิลด์ มีการผลิตหนังสือเบรลล์ในหมวดหนังสือทั่วไปออกมาค่อนข้างมากอย่างต่อเนื่อง เพราะยังไม่มียุทธศาสตร์การผลิตตำราเรียนเป็นหลัก ดังนั้นในช่วงแรกจึงมีหนังสือเบรลล์หลากหลายประเภทให้สมาชิกได้เลือกอ่าน อาทิวรรณคดี หนังสือแปล ประวัติบุคคล การดูแลบ้าน ปรัชญา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ศาสนา วิทยาการ เกียรติความรู้ นิยาย สารคดี วรรณกรรมเยาวชน เรื่องสั้น ท่องเที่ยว นิทานแปล กฎหมาย เป็นต้น

แต่ต่อมาเมื่อมียุทธศาสตร์การผลิตตำราเรียนเป็นหลัก ทำให้การผลิตหนังสือเบรลล์ในหมวดทั่วไปลดน้อยลงอย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับปริมาณหนังสือเทปทั่วไปในปัจจุบัน (หนังสือเบรลล์ 800 เรื่อง รวมตำราเรียน : หนังสือเทป 1,700 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนังสือทั่วไป) หนังสือเบรลล์จึงมีไม่หลากหลาย และเรื่องไม่ทันสมัย เพราะส่วนใหญ่จะเป็นแต่เรื่องเก่าๆ ที่ทำไว้ กลุ่มตัวอย่างจึงต้องการให้มีการผลิตเพิ่มขึ้น

“ เมื่อก่อนยืมหนังสือเบรลล์มากกว่าเทป เพราะหนังสือเทปไม่ค่อยมี นิยาย กฎหมาย และอื่นๆ ชอบเพราะเป็นคนชอบอ่านหนังสือ อ่านได้หมด มีหนังสือเบรลล์เยอะหลายร้อยเรื่องทุกประเภท แต่ตอนนี้ไม่ค่อยได้ยืมแล้ว ที่ทำเป็นเบรลล์มีออกมาน้อย ”

“ ประเภทของหนังสือเทปเหมาะสมแล้ว แต่อักษรเบรลล์หนังสือน้อยไป โดยเฉพาะภาษาอังกฤษที่ทันสมัย ฟุดฟิดฟอไฟ อิงลิชฟอร์ยู เป็นต้น ”

คุณภาพหนังสือเบรลล์

การผลิตหนังสือเบรลล์ เมื่อก่อนใช้ระบบโรงพิมพ์ ใช้เบรลเลอร์พิมพ์ด้วยมือบนเพลทต้นฉบับ แล้วนำเข้าเครื่องพิมพ์หรือแท่นพิมพ์ กดเพลทลงบนกระดาษให้บุ๋มลงไปตามจุดศูนย์กลางของตัวอักษรที่พิมพ์ไว้ แต่ในปัจจุบันเปลี่ยนมาใช้ระบบคอมพิวเตอร์ พิมพ์งาน และป้อนคำสั่งเข้าเครื่องพิมพ์อักษรเบรลล์ความเร็วสูง พิมพ์เอกสารได้คราวละมากๆ

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างเกือบ 60% จึงมีความเห็นว่าคุณภาพของหนังสือเบรลล์ค่อนข้างดี คือ ใช้กระดาษมาตรฐานอย่างหนา ตัวหนังสืออ่านง่าย ชัดเจน จุดสวดยคมชัด แม้บางเรื่องจะมีคนยืมอ่านบ่อยก็ตาม

กลุ่มตัวอย่างอีกกว่า 40% มีความเห็นว่าหนังสือเบรลล์ที่มีอยู่ยังมีคุณภาพไม่ดีนัก อาจสืบเนื่องมาจากเป็นหนังสือเบรลล์ที่เคยผลิตไว้ด้วยระบบการพิมพ์แบบเก่า หรือผ่านการอ่านมา มาก ดังนั้นหนังสือเรียนเบรลล์บางวิชาจึงมีเขียนผิดบ้าง ไม่ชัดเจน จุดเลือน เก่า หนังสือทั่วไปก็มีการสะกดผิดบ้าง มีจุดเกินจุดขาด ไม่ชัด จุดแบนลง พิมพ์ทับกัน พิมพ์ผิดลบไม่หมด กลายเป็นตัวอื่นไป และตัวเล่มมีชำรุด บางเล่มหลุด เป็นต้น

หนังสือเบรลล์ห้องสมุดแถบเสียง สมาคมฯ

ในส่วนของห้องสมุดแถบเสียงที่สมาคมฯ โดยปกติไม่มีบริการยืมหนังสือเบรลล์ แต่จะมีการผลิตเอกสารที่สำคัญๆออกมาเป็นเบรลล์ อาทิ เรื่องการปกครอง ระเบียบข้อบังคับสมาคม รัฐธรรมนูญ เพื่อใช้ในงานของสมาคมเป็นหลัก และเพื่อเป็นความรู้รอบตัวที่จำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่สมาคมต้องทราบ หรือในฐานะประชาชนที่ควรรู้ ดังนั้นจึงมีเอกสารไม่มากนัก และส่วนใหญ่ไม่อนุญาตให้ยืมออกนอกห้องสมุด แต่สามารถมาอ่านที่ห้องสมุดได้ หนังสือเบรลล์อีกประเภทหนึ่งคือ ตำราเรียนที่สมาชิกร่วมทุนกันผลิตเพราะต้องใช้เรียน และเมื่อเรียนเสร็จก็มอบให้ห้องสมุดเพื่อให้สมาชิกคนอื่นได้ใช้ต่อ ไม่ต้องไปหาผลิตใหม่

“ ทางสมาคมมีหนังสือเบรลล์ให้ยืมน้อย ทุนน้อย ผลิตเอง เน้นหนังสือระดับอุดมศึกษา ไม่ใช่ทุนของสมาคมหรือห้องสมุด เป็นทุนของสมาชิกที่กำลังเรียนแล้วช่วยกันออก ช่วยกันจ้างเขาผลิต เสร็จแล้วก็เอาเข้าห้องสมุด ให้รุ่นน้องได้ ซึ่งสำหรับคนตาบอดแทบจะดวงกว่า ดันทุนก็ถูกกว่าเบรลล์ ”

“ หนังสือเบรลล์เป็นหนังสือประเภทวิชาการ ยืมจากทั้งคอลฟิลด์และแถบเสียง ”

รายการวิทยุคนตาบอด

- ท่านทราบว่ามีการวิทยุที่จัดโดยสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยหรือไม่
- ท่านเคยรับฟังรายการวิทยุที่จัดโดยสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยหรือไม่
- ปัจจุบันท่านรับฟังรายการวิทยุที่จัดโดยสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยหรือไม่

รายการวิทยุของสมาคมฯ	จำนวน	ร้อยละ
ทราบว่ามี	53	88.3
ไม่ทราบว่ามี	7	11.7
เคยเปิดรับ	42	70.0
ไม่เคยเปิดรับ	18	30.0
ปัจจุบันเปิดรับ	7	11.7
ปัจจุบันไม่ได้เปิดรับ	53	88.3
รวม	60	100.0

- สรุปลักษณะการเปิดรับรายการวิทยุของสมาคม

รายการวิทยุของสมาคม	จำนวน
ไม่ทราบว่ามี	7
ทราบว่ามี แต่ไม่เคยรับฟัง	11
เคยรับฟัง แต่ปัจจุบันไม่ได้รับฟัง	35
ปัจจุบันรับฟัง	7
รวม	60

- รายการวิทยุที่ท่านรับฟังคือรายการใด

รายการที่เปิดรับ	จำนวน
สังคมเดียวกัน	3
สื่อสัมพันธ์ภาพ	2
ทั้งสองรายการ	2
รวม	7

- ท่านรับฟังรายการวิทยุที่จัดโดยสมาคมขบอยแคไหน

ความบ่อย	จำนวน
ฟังบ้างไม่ฟังบ้าง (ภายใน 1 เดือนได้ฟัง)	4
นานๆที (เกิน 1 เดือนจึงจะได้ฟังสักครั้ง)	3

- ท่านรับฟังรายการวิทยุดังกล่าวที่ใดเป็นประจำ

สถานที่ฟัง	จำนวน
ที่บ้าน	7
ที่ทำงาน	2

- ท่านมักจะรับฟังรายการวิทยุดังกล่าวกับผู้ใด

ฟังกับใคร	จำนวน
คนเดียว	6
ครอบครัว	1

สาเหตุที่ไม่เปิดรับ

จากการสัมภาษณ์ สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างไม่เปิดรับหรือไม่ได้เปิดรับรายการวิทยุเป็นประจำ เนื่องจากสาเหตุ 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. รายการไม่น่าสนใจ ทราบเนื้อหาอยู่แล้ว
2. ช่วงเวลาที่ออกอากาศไม่เหมาะสม
3. การจัดรายการขาดความต่อเนื่อง ทำให้ผู้ฟังไม่สนใจติดตาม
4. ไม่ทราบสถานีและวันเวลาออกอากาศ
5. ลืมรับฟัง
6. ไม่ทราบว่ามีการวิทยุ

1. รายการไม่น่าสนใจ ทราบเนื้อหาอยู่แล้ว

เนื่องจากมีเนื้อหาหลักๆของรายการวิทยุอยู่ 2 ส่วนที่สำหรับกลุ่มตัวอย่างบางคนแล้ว จะเห็นว่าไม่น่าสนใจ ไม่ใช่สิ่งที่ต้องการจะฟัง คือเนื้อหาที่เกี่ยวกับการพัฒนาคนตาบอดในระดับพื้นฐาน และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแวดวงคนตาบอด โดยเฉพาะในส่วนของสมาคมคนตาบอดฯ

เนื้อหารายการที่เกี่ยวกับการพัฒนาคนตาบอดในระดับพื้นฐาน อาทิ การใช้ไม้เท้าชาว การศึกษาของคนตาบอด การฝึกอาชีพของคนตาบอด สวัสดิการโดยทั่วไปของคนตาบอด เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เคยผ่านการศึกษา เคยฝึกอาชีพ มีงานทำ เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมแล้ว จึงไม่ต้องการทราบ ไม่สนใจจะรับข้อมูลลักษณะดังกล่าวอีกแล้ว

เนื้อหาที่เป็นข่าวสารในแวดวงคนตาบอด โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสมาคมคนตาบอดฯ อาทิ การประชุม สัมมนา กิจกรรม การดำเนินโครงการต่างๆ การแถลงผลงาน เป็นต้น สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไปสมาคมบ่อย หรือทำงานให้กับสมาคม ก็จะไม่สนใจที่จะรับเนื้อหาดังกล่าว เพราะทราบข่าวสารดังกล่าวมาก่อนแล้วจากการพูดคุยกับเพื่อนฝูงและเจ้าหน้าที่ รวมทั้งจากการประชุมด้วย

กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจึงรู้สึกว่าคุณไม่ใช่ว่าผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายของรายการ น่าจะเป็นคนตาบอดที่ไม่ได้เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในสังคม ไม่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ไม่ได้ได้รับการศึกษา ไม่มีงานทำ หรือกลุ่มคนตาบอดที่ไม่ได้เข้ามาคลุกคลีกับทางสมาคมฯมากกว่า ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างบางคนหากตั้งใจเปิดฟังรายการของสมาคมฯหรือบางคนเปิดผ่านมาเจอ แต่เมื่อฟังรายการในวันนั้นๆแล้วรู้สึกไม่น่าสนใจ ก็มักจะหมุนคลื่นไปฟังรายการอื่นที่น่าสนใจมากกว่า หรือในช่วงวันเวลาดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างบางคนมีรายการที่ตนสนใจติดตามเป็นประจำอยู่ซึ่งน่าสนใจกว่า ก็จะไม่สนใจมาฟังรายการของสมาคมฯ หรือบางคนไม่ได้มีรายการใดที่ฟังเป็นประจำอยู่ แต่มีความชอบในรายการประเภทอื่นมากกว่า เช่น ชอบฟังเพลงมากกว่าฟังรายการที่มีเนื้อหาพูดคุยสนทนา ก็จะหมุนหาฟังแต่รายการที่เปิดเพลง เป็นต้น

2. ช่วงเวลาที่ออกอากาศไม่เหมาะสม

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานนอกบ้านและที่เรียนหนังสือแทบจะไม่ค่อยมีโอกาสรับฟังรายการสังคมเดียวกันซึ่งออกอากาศในวันธรรมดาเวลาบ่าย รวมทั้งกลุ่มผู้ประกอบอาชีพส่วนตัว หากมีงานมากก็ไม่สะดวกที่จะรับฟังเช่นกัน ในขณะที่ทำงานกลุ่มตัวอย่างหลายคนสะดวกที่จะรับฟังรายการเบาๆ รายการเพลง มากกว่าจะฟังรายการที่มีเนื้อหา เพราะต้องตั้งใจฟัง ไม่สะดวกกับการทำงานไปด้วย

3. ขาดความต่อเนื่องของรายการ ทำให้ผู้ฟังไม่สนใจติดตาม

รายการวิทยุของคนตาบอดที่จัดโดยสมาคมฯ มีการหยุดออกอากาศไปหลายครั้ง เนื่องจากสถานที่ให้เวลาจัดรายการโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ ต้องการขอเวลาคืนไป และระยะเวลาที่หยุดไปแต่ละครั้งก็ไม่แน่นอน ไม่สามารถแจ้งต่อผู้ฟังได้ว่าจะเริ่มออกอากาศได้ใหม่เมื่อใดหรือที่สถานีใด วันเวลาใด ต้องรอจนต่อเมื่อขอเวลาจากสถานีใดได้ใหม่ จึงจะสามารถเริ่มการผลิตรายการได้อีกครั้ง และในแต่ละครั้งที่มีการเปลี่ยนสถานที่ออกอากาศ ก็มักต้องเปลี่ยนวันเวลาที่ออกอากาศตามไปด้วย และผู้ฟังจะต้องคอยติดตามข่าวสารเอง แต่ส่วนใหญ่เมื่อถึงช่วงไปนาน ผู้ที่เคยติดตามฟังอยู่เป็นประจำหรือครั้งคราวจึงมักเริ่มขาดความสนใจ ไม่ได้ติดตามสอบถาม อีกทั้งไม่ได้รับแจ้งข่าวสารจากทางสมาคมฯ หรือจากเพื่อนๆ คนตาบอดด้วยกันเอง ทำให้ไม่ทราบว่าปัจจุบันมีการจัดรายการอยู่อีกหรือไม่ หรือมีแล้วอยู่ที่สถานีใด ออกอากาศวันเวลาใด จึงไม่ได้สนใจติดตามรับฟังอีกเลย

4. ไม่ทราบสถานีและวันเวลาที่ออกอากาศ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ทราบว่ามีการวิทยุที่จัดโดยสมาคมฯ อยู่แต่ยังไม่เคยรับฟังเลยจำนวน 11 คน ส่วนใหญ่จะไม่ทราบว่ารายการวิทยุดังกล่าวมีการออกอากาศที่สถานีใดและในวันเวลาใดบ้างจึงไม่เคยได้ฟัง และไม่เคยเปิดเจอโดยบังเอิญเลยถึงแม้จะฟังวิทยุทุกวันก็ตาม และจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งเคยรับฟังรายการมาก่อน แต่ปัจจุบันไม่ได้รับฟังแล้วอีกจำนวน 35 คน ส่วนใหญ่ก็จะจำวันเวลาและสถานีที่ออกอากาศไม่ได้แล้วเช่นกัน ดังนั้นหากคนทั้งสองกลุ่มมีเวลาว่าง และสนใจอยากจะลองรับฟังดู แต่ก็ไม่ทราบว่าจะฟังได้ในวันเวลาใดบ้าง และที่สถานีใด และหากไม่ได้สนใจสอบถามไปทางสมาคมฯ หรือจากเพื่อนคนตาบอดด้วยกันที่ทราบข้อมูล ก็มักเลิกสนใจที่จะลองติดตามฟังไปเลย

5. ลืมรับฟัง

กลุ่มตัวอย่างบางคนรู้วันเวลาและสถานีที่ออกอากาศของรายการ และมีความสนใจที่จะฟัง แต่บ่อยครั้งก็มักจะลืมนึกว่ามี ทำให้ไม่เคยรับฟังรายการเลย หรือรับฟังบ้างเป็นครั้งคราวไม่ติดต่อกันเป็นประจำ หรือบางคนจำสถานีและวันออกอากาศได้ แต่มักจะลืมนึกว่าอยู่เวลาใด หรือบางคนลืมเป็นบางวัน เช่น วันอังคารมักจะได้ฟัง แต่วันพฤหัสบดีมักจะลืมฟัง เป็นต้น

6. ไม่ทราบว่ามีรายการของสมาคมฯ

กลุ่มตัวอย่าง 7 คนจาก 60 คน ที่ไม่เคยทราบเลยว่ามีรายการเกี่ยวกับคนตาบอดที่จัดโดยสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย หรือบางคนก็ไม่ทราบว่ามี 2 รายการ เคยทราบหรือเคยฟังเพียงรายการใดรายการหนึ่งเท่านั้น ส่วนใหญ่คนกลุ่มนี้จะเป็นคนตาบอดที่ไม่ได้เข้าไปคลุกคลีติดต่อกับทางสมาคมฯเป็นประจำ หรือไม่ค่อยได้ติดต่อกับคนตาบอดอื่นๆมากนัก จึงทำให้ไม่ได้รับข้อมูลในเรื่องดังกล่าว และคนกลุ่มนี้ก็ไม่เคยเปิดเจอรายการทั้งสองหรือรายการใดรายการหนึ่งโดยบังเอิญเลยถึงแม้จะฟังวิทยุทุกวันก็ตาม

สาเหตุที่เปิดรับ

สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างได้เคยรับฟัง หรือในปัจจุบันรับฟังรายการวิทยุที่จัดโดยสมาคมฯ อยู่ มีดังนี้

1. สาเหตุหลักที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างได้ฟังรายการของสมาคมฯ เนื่องจาก หมุนคลื่นไปเจอรายการโดยบังเอิญ จึงหยุดฟัง
2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนซึ่งไม่ค่อยจะรู้จักรายการของสมาคมฯ และไม่บ่อยจะมีโอกาสได้รับฟัง บางครั้งจะมีอาจารย์บางท่านอัดรายการมาเปิดให้ฟังในชั้นเรียน
3. กลุ่มตัวอย่างรับฟังเมื่อมีเวลาว่างจากงาน หรือในวันที่อยู่บ้านก็จะมีโอกาสฟัง
4. กลุ่มตัวอย่างต้องการทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆของแวดวงคนตาบอด อาทิ ทางสมาคมมีการดำเนินงานอะไรบ้าง มีความก้าวหน้าและการพัฒนาเกี่ยวกับคนตาบอดอย่างไรบ้าง ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือคนพิการด้านต่างๆ สิทธิและโอกาสของคนพิการตาบอดเพื่อจะได้ทราบข่าวสาร กิจกรรม ความเคลื่อนไหวต่างๆ จะได้เข้าร่วมกิจกรรม หรือนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตน
5. กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นรายการที่น่าสนใจ ทั้งเนื้อหา รูปแบบ และผู้ดำเนินรายการ

เนื้อหาของรายการ

จุดมุ่งหมายของรายการมุ่งสู่กลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนตาบอด โดยใช้สื่อรายการวิทยุเพื่อเข้าถึงคนตาบอดทั่วไปทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมฯ จะได้รับทราบถึงองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอด และข้อมูลข่าวสารความรู้ต่างๆที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง และในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างดี

2. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนตาดีทั่วไป โดยใช้สื่อรายการวิทยุเพื่อจุดมุ่งหมายในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆให้คนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนตาบอด ไม่ต้องการให้แบ่งแยกคนตาดีกับคนตาบอดใน สังคมเดียวกัน เป็นการประชาสัมพันธ์งานของสมาคมฯให้คนทั่ว

ไปได้รับทราบ รวมทั้งความเคลื่อนไหวของคนตาบอด ผู้ดำเนินรายการจะพูดกับผู้ฟังทั่วไปไม่เจาะจงเฉพาะคนตาบอด

เนื้อหารายการเกี่ยวข้องกับเรื่องราวคนตาบอดทั้งสิ้น แบ่งได้คร่าวๆดังนี้

1. ข่าวสารเกี่ยวกับองค์กรคนตาบอด การจัดกิจกรรมโครงการต่างๆ โดยเน้นที่สมาคมคนตาบอดเป็นหลัก อาทิ การแถลงผลงานของสมาคม การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสมาคม การประชุมสัมมนาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอดหรือคนพิการ การจัดงานแข่งขันหรืองานประกวด งานวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น

2. ข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวกับคนตาบอด อาทิ การเดินทาง การใช้ไม้เท้าขาว สิทธิของคนพิการ สวัสดิการต่างๆ เทคโนโลยีและวิทยาการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอด การแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ หลักการปฏิบัติตัวในสังคม การแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ การพัฒนาในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอด เป็นต้น

3. ข่าวสารเกี่ยวกับคนตาบอด อาทิ การรวมตัวเรียกร้องสิทธิในเรื่องต่างๆของคนตาบอดและคนพิการต่อรัฐบาล คนตาบอดถูกทำร้าย คนตาบอดได้รับรางวัลต่างๆ เป็นต้น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการด้านต่าง ๆ

1. เนื้อหา

กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 50 เห็นว่าเนื้อหาของรายการค่อนข้างแคบไปหน่อย เน้นเสนอข่าวของคนตาบอดด้วยกันเอง กิจกรรมของสมาคม เหมือนจะสื่อสารให้เฉพาะกับคนตาบอดด้วยกันฟังเท่านั้น และค่อนข้างจะเป็นวิชาการมากเกินไป รายการจึงน่าเบื่อ ฟังไม่กี่ครั้งก็รู้สึกไม่สนใจติดตามต่อเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ทราบอยู่แล้ว และเนื้อหาของรายการก็ไม่มีอะไรมากนัก ไม่หลากหลาย ไม่ค่อยน่าสนใจ ไม่มีอะไรแปลกใหม่ อีกทั้งเป็นรายการบันทึกเทปเป็นการสื่อสารออกไปเพียงฝ่ายเดียว ไม่มีการสะท้อนกลับจากผู้ฟังในทันที และเป็นการเสนอเรื่องราวจากส่วนกลางไปส่วนภูมิภาคเพียงฝ่ายเดียว มีผู้นำองค์กรมาพูดให้สัมภาษณ์บ่อยๆ แต่ไม่ค่อยมีคนตาบอดจากส่วนภูมิภาคได้รับการสัมภาษณ์เท่าใดนัก

กลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่งเห็นว่ารายการดังกล่าวมีเนื้อหาสาระน่าสนใจ รูปแบบรายการดี นำเสนอเกี่ยวกับองค์กรคนตาบอดและเผยแพร่ผลงาน รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับคนตาบอด การมีปฏิสัมพันธ์ติดต่อกับคนทั่วไป การพัฒนาด้านต่างๆ ซึ่งมีประโยชน์กับคนตาบอดทุกสถานที่ คนตาบอดส่วนใหญ่ควรได้ฟัง เป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของสมาคม คนตาบอดจะได้ทราบและจะได้มาร่วมได้ และรู้สึกมีโอกาสของตนเอง เป็นสื่อที่ดีช่วยพัฒนาคนตาบอดสำหรับคนตาบอดที่อยู่ต่างจังหวัดจะได้ทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆเกี่ยวกับแวดวงคนตาบอดโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร และนำไปบอกเล่าต่อให้กับคนตาบอดด้วยกันเองหรือกับคนตาบอดที่ทั่ว

ไป ทางสมาคมพยายามกระตุ้นให้สังคมมองคนประเภทเราบ้าง ไม่ต้องการให้แบ่งแยกคนตาดี กับคนตาบอดซึ่งอยู่ในสังคมเดียวกัน

2. รูปแบบรายการ

กลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีความเห็นว่า รูปแบบรายการไม่น่าสนใจ ส่วนใหญ่จะมีผู้ดำเนินรายการพูดเนื้อหารายการทั้งหมดคนเดียว และในบางครั้งจะมีแขกรับเชิญมาพูดคุยด้วยบ้างเท่านั้น และเป็นรายการบันทึกเทป ไม่ใช่รายการสดที่เปิดสายให้ผู้ฟังโทรเข้ามามีส่วนร่วมกับรายการ ทำให้รายการไม่มีสีสัน และขาดผลสะท้อนกลับจากผู้ฟังในทันที ซึ่งเมื่อเทียบกับรายการอื่นๆ โดยเฉพาะทางสถานีเอฟเอ็ม รายการอื่นๆจะค่อนข้างน่าสนใจมากกว่า

3. วัน - เวลาที่ออกอากาศ

รายการสังคมเดียวกัน

รายการสังคมเดียวกันออกอากาศทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.00 น. กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มได้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับวันและเวลาออกอากาศของรายการสังคมเดียวกัน ไว้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 65 แสดงความเห็นว่าเป็นวันที่ออกอากาศซึ่งเป็นวันอังคารและวันพฤหัสบดีนั้นถึงจะไม่ใช่วันหยุด แต่ก็ไม่น่าจะมีปัญหา เพราะส่วนใหญ่ก็รับฟังวิทยุอยู่ทุกวัน แต่เวลาในการออกอากาศซึ่งเป็นช่วงบ่ายของวันทำงานเช่นนี้ ค่อนข้างเป็นเวลาที่ไมเหมาะสม จะมีคนส่วนน้อยที่ได้ฟัง โดยเฉพาะกลุ่มคนทำงานประจำตามบริษัทต่างๆ เพราะสถานที่ทำงานบางแห่งไม่อนุญาตหรือไม่สะดวกที่จะเปิดวิทยุฟังในขณะที่ทำงาน หรือหากฟังได้แต่ก็อาจมีงานมากจนไม่ค่อยมีเวลารับฟัง หรือไม่มีสมาธิในการรับฟังเท่าที่ควร ก็จะได้เนื้อหาไม่ครบ เป็นต้น อีกกลุ่มหนึ่งที่แทบจะไม่มีโอกาสรับฟังคือ กลุ่มเด็กนักเรียน เพราะยังอยู่ที่โรงเรียนหรืออยู่ระหว่างเดินทางกลับบ้าน จึงไม่สะดวกที่จะฟัง รวมทั้งกลุ่มข้าราชการที่เลิกงานเร็ว ในช่วงดังกล่าวก็เป็นช่วงที่เดินทางกลับบ้านเช่นกัน ส่วนคนที่ประกอบอาชีพส่วนตัวบางคนก็บอกว่าช่วงบ่ายๆมักเป็นช่วงที่งานยุ่ง ลูกค้ำมาก หรือติดต่อทำธุระต่างๆ เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้จึงเห็นว่า ควรจะเปลี่ยนเวลาออกอากาศเป็นช่วงเย็นหรือค่ำ ที่คนส่วนใหญ่เลิกงานและกลับถึงบ้านแล้ว หรือจะเป็นช่วงเช้ามืดจนถึงก่อนเวลาเริ่มงาน หรือช่วงพักเที่ยง ซึ่ง 2 ช่วงนี้น่าจะเป็นเวลาที่คนพอจะสะดวกฟังได้บ้าง ถึงแม้จะเป็นช่วงเวลาที่ไม่ยาวนานก็ตาม

กลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มหนึ่งประมาณร้อยละ 35 เห็นว่าวันเวลาในการออกอากาศดังกล่าวตนเองสามารถรับฟังได้ อาทิ คนทำงานประจำ แสดงความเห็นว่าเป็นตนเองสะดวกและสามารถรับฟังรายการดังกล่าวในที่ทำงานได้ สำหรับคนที่ประกอบอาชีพส่วนตัว เช่น พยากรณ์ดวงชะตา จำหน่ายสลากฯ อาชีพหมวด อาชีพค้าขาย ขายตรง เป็นต้น ส่วนใหญ่ก็จะสะดวก

สามารถมีเวลาว่างได้หรือฟังไปพร้อมกับการทำงานด้วยได้ อีกกลุ่มหนึ่งที่สะดวกรับฟังตามวันเวลาดังกล่าวคือ กลุ่มคนที่ไม่ได้ทำงาน หรือทำงานในบ้าน รวมทั้งกลุ่มแม่บ้าน คนเหล่านี้จะสามารถฟังได้หากมีความสนใจในรายการดังกล่าว

รายการสื่อสัมพันธ์ภาพ

รายการสื่อสัมพันธ์ภาพออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 14.30 - 15.00 น. กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มได้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับวันและเวลาออกอากาศของรายการสื่อสัมพันธ์ภาพ ไว้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 60 แสดงความคิดเห็นว่า วันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดของคนทำงานส่วนใหญ่ และช่วง 14.30 น. ซึ่งเป็นช่วงบ่ายๆที่พอมีเวลาว่างจากการทำงานบ้าน หรือทำกิจกรรมส่วนตัวต่างๆแล้ว จึงเห็นว่าหากคนที่สนใจจะฟังรายการดังกล่าว ช่วงวันและเวลาดังกล่าวน่าจะเหมาะสมควรและสะดวกที่จะฟังได้ หรือถึงแม้ผู้ที่ประกอบอาชีพส่วนตัว หากมีความสนใจและสะดวกฟังก็อาจจะทำงานไปด้วย และฟังไปด้วยได้

กลุ่มตัวอย่างอีกประมาณร้อยละ 40 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพส่วนตัว แสดงความคิดเห็นว่า ในขณะที่ทำงานไม่ค่อยสะดวกที่จะฟังวิทยุไปด้วย หรือหากเปิดฟังในเวลาทำงานก็มักจะเปิดรายการที่เบาๆประเภทรายการเพลงฟังมากกว่า เพราะไม่ต้องใช้สมาธิในการฟังเท่ากับรายการที่มีเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่งซึ่งมีเวลาว่างในวันเวลาดังกล่าว แต่ไม่ได้ฟังรายการวิทยุของทางสมาคมฯ เนื่องจากในวันและเวลานั้น ตนหรือครอบครัวสนใจเปิดรับสื่อประเภทอื่นมากกว่า หรือสนใจฟังวิทยุรายการอื่นที่ตนติดตามอยู่เป็นประจำมากกว่า อาทิ บางคนสนใจฟังรายการบันเทิงหรือรายการสารคดีความรู้อื่นๆ เช่น

“ วันอาทิตย์ บ่าย 2.30-3.00 น. ส่วนใหญ่ฟังฮอตเวฟ กรีนเวฟอยู่ ที่คลื่นเอเอ็ม 891 วิทยุแห่งประเทศไทย ไม่ได้ฟัง “

“ วันอาทิตย์มักฟัง 100.5 วิทยาศาสตร์ ฝนดาวตก อาจารย์สาริน ชอบฟังรายการพวกนี้ก็เลยไม่ค่อยได้ติดตามเท่าไร “

4. จำนวนวันออกอากาศและความยาวของรายการ

รายการสังคมเดียวกัน ออกอากาศสัปดาห์ละ 2 วัน คือวันอังคาร และวันพฤหัสบดี วันละ 30 นาที ส่วนรายการสื่อสัมพันธ์ภาพ ออกอากาศสัปดาห์ละ 1 วัน คือวันอาทิตย์ ความยาว 30 นาทีเช่นกัน รวมจำนวนวันที่ออกอากาศของทั้งสองรายการเท่ากับ 3 วันต่อสัปดาห์ และความยาวของรายการครั้งละ 30 นาที

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 60-70 มีความเห็นว่าจำนวนวันและเวลาดังกล่าวน่าจะเพียงพอแล้วหากมีการจัดแบ่งเนื้อหารายการออกเป็นช่วงๆ อีกทั้งเท่าที่ผ่านมาเนื้อหาที่นำมาเสนอก็มีประเด็นหัวข้อที่ไม่หลากหลายเท่าใดนัก แต่หากมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการและขยายเนื้อหาให้กว้างขึ้น จำนวนวันและเวลาดังกล่าวก็อาจจะไม่เพียงพอ ควรมีการปรับเพิ่มตามไปด้วย

สำหรับกลุ่มตัวอย่างอีกประมาณร้อยละ 30-40 มีความเห็นว่า ความยาวในการออกอากาศครั้งละ 30 นาทีนั้นไม่เพียงพอ เนื่องจากเหตุผลหลายๆประการ อาทิ บางครั้งไม่ได้ฟังสถานีนั้นๆอยู่ หรือเพลินไปกับการฟังสถานีอื่นอยู่ และกว่าจะนึกขึ้นได้ว่ามีรายการดังกล่าวและหมุนหาสถานีจนเจอ บางทีก็ผ่านไปเร็วกว่า 10 นาที ได้ฟังอีกเพียงแค่ 20 นาทีเท่านั้นก็จบรายการแล้ว หรือบางครั้งทำกิจกรรมอื่นเพลินไปเปิดไม่ทัน รายการจบไปแล้ว ลักษณะนี้ก็เกิดขึ้นประจำ อีกทั้งภายในเวลา 30 นาที การนำเสนอเนื้อหาของรายการก็ได้เต็มตามเวลา เพราะต้องเสียไปกับช่วงเปลี่ยนรายการ ช่วงกล่าวทักทายสวัสดิ์ และเกริ่นนำเข้าเนื้อหารายการหรือขอบคุณทางสถานี ต่างๆเหล่านี้ จึงเหลือเวลาเสนอเนื้อหาจริงๆเพียงแค่ประมาณ 20 นาทีเท่านั้น ทำให้รู้สึกว่าได้รับฟังเนื้อหาไปเพียงไม่มากนักก็หมดเวลาต้องจบรายการแล้ว ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงเห็นว่า หากมีจำนวนวันออกอากาศ 3 วันต่อสัปดาห์ดังนี้ ก็ควรจะเพิ่มความยาวของรายการเป็น 1 ชั่วโมงต่อครั้ง แต่หากไม่สามารถเพิ่มความยาวเป็น 1 ชั่วโมงได้ ก็เห็นว่าควรจะเพิ่มจำนวนวันออกอากาศเป็นทุกวันจะเหมาะสมขึ้น

5. ผู้จัดรายการ

กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 50 มีความเห็นว่าผู้จัดรายการทั้งสองรายการยังไม่เป็นมืออาชีพ กล่าวคือ ผู้จัดยังไม่ค่อยมีประสบการณ์เท่าใด มักจะพูดยาวอยู่เรื่องเดิม บางครั้งพูดติดขัด เนื่องจากนึกสิ่งที่จะพูดต่อไปไม่ทัน รวมทั้งไม่ได้เตรียมเนื้อหาที่จะพูดมาดีพอ การพูดจาไม่สละสลวย ในด้านน้ำเสียงไม่น่าสนใจ ลักษณะการพูดซ้ำๆ เรียบๆ ไม่มีชีวิตชีวาดึงดูด มักจะเป็นการพูดคุยกุญแจไปเรื่อยๆ เมื่อเทียบกับรายการอื่นๆผู้จัดจะมีความเป็นมืออาชีพมากกว่า ท่วงทีการพูด สีสานน้ำเสียงจะน่าสนใจมากกว่า

กลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่งให้ความเห็นเกี่ยวกับผู้ดำเนินรายการสังคมเดียวกัน คุณกิติพงษ์ สุทธิ ว่าพูดน้ำเสียงชัดเจน ออกเสียงภาษาไทยชัด น่าฟัง รวมทั้งหยิบยกเรื่องที่น่าสนใจมาพูดคุยก่อนข้างจัดได้ดีกว่ารายการสื่อสัมพันธ์ภาพ

6. เสียงออกอากาศ

เสียงรายการไม่ค่อยชัด มีเสียงซ่าๆ อาจเนื่องจากการอัดเทป ไม่ได้จัดรายการสด เสียงจะต่างไปจากรายการก่อนหน้าที่ออกอากาศก่อน บางครั้งอาจเนื่องมาจากเทปที่นำมาบันทึกเสียงไม่ดี เมื่อนำมาออกอากาศเสียงจึงไม่ชัด

ความต้องการวิทยุคนตาบอด

รายการวิทยุคนตาบอดที่จัดโดยสมาคมฯมีอยู่เดิมเพียง 3 รายการ คือรายการสังคมเดียวกัน รายการสื่อสัมพันธ์ภาพ และรายการที่จังหวัดสุพรรณบุรี นั้นน้อยเกินไป จนเมื่อไม่นานมานี้ (ช่วงปลายปี 2541) ทางสมาคมฯได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ประชาสัมพันธ์เขต 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้รายการของสถานีวิทยุแห่งประเทศไทยในจังหวัดต่างๆทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาอีก 8 แห่ง และให้รายการวิทยุที่มีอยู่แล้วให้ทางสมาคมฯไปจัดร่วมอีก 2-3 รายการ นอกจากนั้นก็จะมีที่จังหวัดกาญจนบุรีและที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนั้น ในปัจจุบันจึงมีรายการวิทยุคนตาบอดเพิ่มขึ้นมากพอสมควร แต่ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ เนื่องจากคลื่นสถานีที่ได้มาโดยมากจะเป็นคลื่นเอฟเอ็มแทบทั้งสิ้น จึงครอบคลุมพื้นที่เฉพาะจังหวัดที่ออกอากาศเท่านั้น ทางสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยจึงดำเนินการติดต่อขอความอนุเคราะห์เวลาออกอากาศในแต่ละภูมิภาคเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะทางภาคเหนือที่ยังไม่มีรายการคนตาบอดออกอากาศอยู่เลย

ในส่วนของรายการวิทยุคนตาบอดที่ออกอากาศในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีอยู่ 2 รายการคือรายการสังคมเดียวกัน และรายการสื่อสัมพันธ์ภาพนั้น กลุ่มตัวอย่างก็มีความต้องการให้มีรายการเพิ่มขึ้นอีก หรือมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบ เนื้อหา วันเวลาออกอากาศใหม่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

รูปแบบรายการ

1. ความหลากหลาย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณ 2 ใน 3 มีความเห็นว่าเนื้อหารายการวิทยุคนตาบอดแบบเดิมยังค่อนข้างแคบ และรูปแบบไม่น่าสนใจ ควรจะมีการปรับปรุงเนื้อหาให้กว้างขึ้น และรูปแบบให้น่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดให้ทั้งคนตาบอดและคนตาดีเกิดความสนใจติดตามรับฟังรายการมากขึ้น

กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวต้องการให้รายการวิทยุคนตาบอดมีรูปแบบรายการที่หลากหลาย คล้ายรายการวิทยุทั่วไป คือ เพิ่มความบันเทิง และมีเนื้อหาที่หลากหลาย โดยต้องการให้มีเพลงคั่น มีสารคดีทั่วไป มีเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอดแทรกบ้าง ทำเป็นสารคดีสั้น หรือสโปดรณรงค์ มีการสัมภาษณ์ มีการเปิดสายให้ผู้ฟังโทรเข้ามาร่วมรายการ มีการพูดคุยสนทนาที่เป็นกันเอง จัดให้ฟังแล้วเพลิดเพลิน คนจัดมีความรู้ จัดให้เนื้อหาทันสมัย ให้คนฟังได้ความรู้ด้วย

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เหลือประมาณ 1 ใน 3 ต้องการให้จัดรายการวิทยุโดยมีประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับคนตาบอดโดยเฉพาะ ไม่ต้องมีเพลงคั่นเพราะฟังจากรายการอื่นๆได้ง่าย และไม่ต้องมีสารคดีความรู้ทั่วไปด้วยเพราะมีมากอยู่แล้วทั้งทางวิทยุและทีวี แต่ต้องการให้จัดราย

การให้มีความน่าสนใจ ให้ทุกคนอยากฟังเมื่อหมุนมาเจอ รูปแบบการจัดเป็นแบบกันเอง มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหา การสัมภาษณ์ และมีสารคดีต่างๆที่เกี่ยวกับคนตาบอดอยู่ในรายการด้วย เนื้อหาไม่เน้นวิชาการมากเกินไป

2. รายการสด

ปัจจุบันรายการวิทยุของคนตาบอดทุกรายการทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัดเป็นการบันทึกเทปทั้งสิ้น ไม่ใช่การจัดรายการสด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าทำให้รายการดูไม่มีสีสันไม่หลากหลาย ไม่มีโอกาสเปิดสายให้ผู้ฟังโทรเข้ามา จึงไม่มีการสะท้อนกลับในจากผู้ฟังเป็นการกระจายออกไปจากผู้ส่งสารเพียงฝ่ายเดียว หากหน่วยงานที่จัดมีความพร้อมก็ต้องการให้เปลี่ยนจากบันทึกเทปเป็นการจัดสดน่าจะดีกว่า น่าสนใจมากกว่า มีชีวิตชีวกว่า เพราะบางครั้งเทปเสียงไม่ดี เอาไปเปิดเสียงจึงไม่ชัด และเป็นเทปเนื้อหาซ้ำไม่ทันสมัยด้วยโดยเฉพาะในต่างจังหวัดที่มีการบันทึกเทปล่วงหน้าก่อนหลายวัน

หากเป็นรายการสด มีผู้มาร่วมรายการ ได้พูดคุยสัมภาษณ์ หรือสัมภาษณ์สดผ่านโทรศัพท์ และเปิดสายให้ผู้ฟังทางบ้านหรือคนตาบอดโทรเข้าไปในรายการได้ ผู้ฟังจะมีส่วนร่วมกับรายการมากขึ้น สอบถามข้อสงสัยในประเด็นต่างๆได้ทันที หรือร่วมตอบปัญหา แสดงความคิดเห็นบ้าง หรือจดหมายเข้าไปบ้าง จดหมายเบอร์ลล์ ผู้จัดกับผู้ฟังจะได้สื่อสารกันสะดวก ได้ทราบความต้องการของผู้ฟัง และทราบสถิติคนที่สนใจฟังรายการด้วย ทำให้สามารถประเมินรายการได้ว่าเป็นที่น่าสนใจมากน้อยเพียงใด ช่วยให้รายการมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้

เนื้อหารายการ

จากความต้องการของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณ 2 ใน 3 ที่ต้องการให้รายการวิทยุคนตาบอดมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาให้กว้างขึ้น หลากหลายขึ้นมากกว่าการนำเสนอเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวกับคนตาบอดเท่านั้น อยากให้เอาเรื่องของสังคมวงกว้างเข้าไปด้วย ไม่ใช่เป็นกระบอกเสียงของสมาคมคนตาบอดเท่านั้น หลายๆคนจึงต้องการให้นำเสนอเนื้อหาในเรื่องต่างๆไปเป็นหลัก และสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคนตาบอดเข้าไปบ้างเท่านั้น เพื่อสร้างความน่าสนใจ ดึงดูดให้ทุกคนทั่วไปและคนตาบอดหันมาสนใจรับฟังมากขึ้น ดังนั้นเนื้อหาของรายการรูปแบบใหม่จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนดังนี้

1. เนื้อหาทั่วไป
2. เนื้อหาที่เกี่ยวกับคนตาบอด

เนื้อหาทั่วไป

1. บันเทิง อาทิ มีเพลงคั่นเป็นบางช่วง ประเภทเพลงไทยสากล ผู้ฟังจะได้รู้สึกผ่อนคลาย เปิดเพลงดี ๆ หรือเพลงตามคำขอของผู้ฟัง

2. ข่าวสาร ข่าวสังคมทั่วไป เรื่องราวเหตุการณ์ปัจจุบัน ความเคลื่อนไหว ให้ผู้ฟังได้ข่าวสารที่น่าสนใจ ไม่ตกข่าว รู้หลายแง่มุม คนตาบอดเองจะได้เปิดกว้าง ให้มีการสัมภาษณ์คนทั่วไปเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน คนตาบอดจะได้รู้เรื่องราวของสังคม คนรอบข้างด้วย มิใช่รับแต่ข่าวสารเรื่องราวเฉพาะของกลุ่มคนตาบอดด้วยตนเอง

3. ความรู้รอบตัวทั่วไป สารคดี เกร็ดความรู้รอบตัวทั่วไปต่าง ๆ ความรู้ทางวิชาการบ้าง เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตบ้าง ทั้งคนตาบอดและคนทั่วไปต่างสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น แนะนำอาชีพ กฎหมาย ตอบปัญหาภาษี นิติกรรมสัญญา การซื้อขายที่ไม่เป็นธรรม การเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรม การพัฒนาบุคคล ความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ สุขภาพ การถนอมสายตา ซึ่งลึก ๆ แล้วให้คนทั่วไปได้รู้ว่าคนตาบอดเกิดจากสาเหตุอะไรได้บ้าง เป็นเนื้อหาที่ให้ประโยชน์กับผู้ฟังทุกคนได้ความรู้เพิ่มเติม

เนื้อหาที่เกี่ยวกับคนตาบอด

เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายของรายการวิทยุคนตาบอดจะประกอบไปด้วย คนตาบอด และคนทั่วไปซึ่งรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอดด้วย ดังนั้นการนำเสนอเนื้อหาของรายการที่เกี่ยวกับคนตาบอดจึงควรที่จะสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม และยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นสูงสุด

เนื้อหาสำหรับคนทั่วไป

ตัวอย่างประเด็นเนื้อหาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้คนทั่วไปได้รับจากการฟังรายการวิทยุคนตาบอด มีดังต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคนตาบอด อาทิ ความเป็นอยู่ กิจวัตรประจำวัน การศึกษา การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ การมีครอบครัว สาเหตุของการตาบอด จำนวนคนตาบอด การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว การเดินทาง การสันทนนาการ เป็นต้น ความรู้ความเข้าใจเหล่านี้ จะช่วยให้คนทั่วไปได้รู้จักและตระหนักถึงคนกลุ่มนี้ซึ่งอยู่ร่วมกันในสังคม ได้เห็นถึงข้อเหมือนและข้อแตกต่างบางประการ ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับคนตาบอดอย่างถูกต้อง ซึ่งอาจจะแตกต่างไปจากความคิด ความเข้าใจ ทศนคติเดิม ๆ ที่เคยมีอยู่ก็เป็นได้

2. การให้ความช่วยเหลือคนตาบอด คนทั่วไปยังไม่ค่อยทราบวิธีการให้ความช่วยเหลือ ในลักษณะต่าง ๆ แก่คนตาบอดอย่างถูกต้อง กลุ่มตัวอย่างจึงต้องการให้มีการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวนี้เพิ่มขึ้น อาทิ การนำทางคนตาบอด การพาข้ามถนน ขึ้นลงบันได เข้าออก

ประดู การบอกสายรถประจำทาง การพาขึ้นรถ การบอกรายละเอียดตำแหน่งทิศทางสิ่งต่างๆ แก่คนตาบอด เป็นต้น เพื่อให้คนทั่วไปที่มีโอกาสได้พบเจอคนตาบอด จะได้ให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องตามสถานการณ์แวดล้อม และไม่เกิดอันตรายใดๆ จากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

“อยากให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องวิธีปฏิบัติสัมพันธ์กับคนตาบอดแก่คนทั่วไปมากขึ้น สมมติว่า คนตาดีเจอคนตาบอดอยู่ที่ป้ายรถเมล์ เขาไม่รู้ว่าจะมาช่วยเหลือเราอย่างไร จูงไม่ถูก จับไม้เท้าลากไป เวลาข้ามถนน พื้นฐานความเข้าใจในเรื่องการให้ความช่วยเหลือตรงนี้น่าจะให้ข้อมูลกับสาธารณชนมากขึ้น บางทีเจอคนตาบอดยังไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร ทำสารคดีอย่างเมืองนอกเกี่ยวกับคนตาบอด ให้สาธารณชนรู้อย่างมีคอนตาบอดอยู่ ”

3. อุปกรณ์ เครื่องใช้ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สำหรับคนตาบอด อาทิ สื่อการเรียนการสอน สเลท สไตลัส หนังสือเทป หนังสือเบรลล์ เครื่องพิมพ์ดีดเบรลล์ อุปกรณ์เสริมที่ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ นาฬิกา ไม้เท้า ทางเดินเท้า (เบรลล์บล็อก) เป็นต้น เพื่อให้คนทั่วไปได้เห็นถึงข้อจำกัดของคนตาบอดในการใช้งานสิ่งต่างๆ ที่ไปผลิตขึ้นสำหรับคนสายตาคปกติ และเกิดความเข้าใจ ตระหนักถึงการให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้แก่คนตาบอดเพิ่มขึ้น และเห็นถึงความสำคัญของอุปกรณ์เครื่องใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ว่าเป็นความจำเป็นสำหรับคนตาบอดใช้ในการเรียนรู้และในชีวิตประจำวันของพวกเขา

“ให้สาธารณชนรับรู้อย่าง เบรลล์บล็อก นี่คืออะไร อย่างไร อย่าวีไอ เคยเอามาเกมเป็นเกม คนยังตอบไม่ได้ บอกว่าเป็นที่พักรถให้มอเตอร์ไซด์ไม่สิ้นลมหรืออื่นๆ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ อุปกรณ์ที่ทำขึ้นมาให้คนตาบอดแล้วนั้นก็ควรที่จะประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนรู้ว่าประโยชน์ของมันคืออะไร ใช้ทำอะไร หรือให้สังคมตาดีเข้าใจว่าเรามีวิธีถ่ายทอดความรู้ให้คนตาบอดโดยใช้แถบบันทึกเสียง ห้องสมุดตอนนี้มีแถบบันทึกเสียงอะไร ตรงนี้ก็คงจะมีอะไรเพิ่มขึ้นมา เชิญชวนอาสาสมัครมาช่วยงาน ”

4. การให้บริการสาธารณะแก่คนตาบอด รวมทั้งหน่วยงานเอกชนต่างๆ อาทิ ขนส่งมวลชน หน่วยงานราชการ โรงพยาบาล ธนาคาร เป็นต้น เพื่อให้คนทั่วไปซึ่งทำหน้าที่ควบคุมดูแล การให้บริการต่างๆ ดังกล่าว มีความเข้าใจว่าควรให้บริการแก่คนตาบอดอย่างไร โดยไม่เลือกปฏิบัติเพียงเพราะเป็นคนตาบอด หรือควรปฏิบัติอย่างไรเพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนตาบอด ซึ่งเป็นผู้ใช้บริการคนหนึ่ง

“คนตาบอดขับรถเองไม่ได้อยู่แล้ว ควรมีการอบรมให้ทั้งสองฝ่ายคนตาบอดรู้ว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไรเวลาขึ้นรถเมล์ รถเมล์เองควรทำอย่างไรกับคนตาบอด ไม่ใช่ด้านใดด้านหนึ่ง ”

5. กิจกรรมของคนตาบอด อาทิ การแข่งขันกีฬาคนพิการระดับประเทศ กิจกรรมของสมาชิกสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย การบริจาคโลหิตประจำปี การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

และอื่นๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไปได้ทราบถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของสังคม และการทำตนให้เป็นประโยชน์ของคนตาบอดในฐานะสมาชิกของสังคมพลเมืองของประเทศ

6. ความสามารถของคนตาบอด นำเสนอเรื่องราวของคนตาบอดที่ประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ อาทิ ด้านการศึกษา การกีฬา การทำงานในสาขาอาชีพต่างๆที่หลากหลาย ความสามารถทางด้านดนตรี ความสามารถในการหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว เพื่อประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไปได้ทราบว่า ณ ปัจจุบันคนตาบอดสามารถทำอะไรได้บ้าง โดยเฉพาะคนตาบอดที่ได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองแล้ว สามารถจะเป็นที่พึ่งให้กับตนเองและครอบครัวได้ และสามารถทำประโยชน์ให้ กับสังคมส่วนรวมได้ด้วย เป็นตัวอย่างของคนที่ยืนหยัดสู้เพียร อดทน และเป็นกำลังใจให้กับคนทั่วไปที่กำลังท้อแท้กับปัญหาในชีวิตให้ต่อสู้ต่อไปไม่ท้อถอย และในขณะเดียวกันก็เป็น การประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไปได้ให้ความช่วยเหลือพวกเขาในสิ่งที่พอจะช่วยได้เพื่อให้พวกเขาสามารถยืนหยัดต่อไปได้ด้วยดีในสังคม

เนื้อหาสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับคนตาบอด

ผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับคนตาบอด อาทิ ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน คนรู้จัก กลุ่มบุคคลเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อการฟื้นฟูและพัฒนาตนเองของคนตาบอด เพราะอาจเป็นทั้งผู้ให้ความคิดเห็น ผู้ตัดสินใจ หรือผู้ให้ความสนับสนุนแก่คนตาบอด ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงเป็นผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งของรายการวิทยุ ซึ่งเมื่อบุคคลเหล่านี้ได้รับข้อมูลข่าวสารจากรายการ อาจก่อให้เกิดความเข้าใจ มีกำลังใจ เปลี่ยนทัศนคติ ยอมรับ และเปิดกว้างมากขึ้น ไม่รู้สึกอับอายที่มีคนตาบอดอยู่ร่วมด้วย และพร้อมที่จะให้ความสนับสนุนแก่คนตาบอดให้ได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาตนเอง ให้คนตาบอดได้ออกไปสู่สังคมภายนอก ไม่ใช่เก็บคนตาบอดไว้แต่ในบ้าน

"อยากให้ออกรายการชี้แจงให้ผู้ปกครองของเด็กที่ตาไม่เห็นได้เข้าใจ เช่น เรื่องเอาเด็กตาบอดมาเข้าโรงเรียน ยังเจอผู้ปกครองหลายคนที่ยังไม่เข้าใจว่าเอาเด็กมาเรียนหนังสือแล้วจะทำให้เค้าดีขึ้นกว่าที่อยู่ในครอบครัว เค้ายังหวังว่าอยู่กับเค้าเค้าดูแลอย่างนี้ ไม่รู้ว่าเอาเด็กเข้ามาแล้วจะได้รับการดูแลดีหรือเปล่า คนตาบอดในสวนภูมิภาค จะได้รับความรู้ในเรื่องต่างๆ เช่น ลูกตาบอดจะไปเรียนยังงัย พ่อแม่ที่มีลูกตาบอดควรทำอย่างไร ควรให้เค้าออกมาสู่โลกกว้าง ถ้าเด็กอยู่กับเค้าเข้ารร.ตาบอด ผู้ใหญ่ไปฝึกอาชีพฟื้นฟูความสามารถ "

นอกจากนั้นสำหรับคนตาบอดที่มีวิทยุซึ่งสามารถเปิดเจอรายการและติดตามข้อมูลข่าวสารด้วยตัวเองได้ แต่มีอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีวิทยุ หรือเปิดไม่เจอรายการของคนตาบอด แต่ก็มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านทางบุคคลที่รู้จักเหล่านี้ซึ่งมีโอกาสได้ฟังข้อมูลต่างๆจากรายการแล้วนำข้อมูลไปบอกต่อคนตาบอดอีกที

เนื้อหาสำหรับคนตาบอด

เนื้อหาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการนำเสนอเพื่อให้คนตาบอดได้รับทราบข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ที่จำเป็นแก่การดำเนินชีวิต และพัฒนาศักยภาพของพวกเขา มีดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน คนตาบอดที่อยู่ต่างจังหวัดที่อยู่บ้านเฉยๆยังมีอีกมาก ที่ไม่ได้เข้าเรียนหนังสือ ไม่ได้ฝึกอาชีพ หรือเข้าร่วมกับสังคม เพราะสิ่งแวดล้อมที่ปลูกฝังว่า คนตาบอดทำอะไรไม่ได้ การให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันผ่านทางวิทยุ จะช่วยเผยแพร่ส่งข่าวสารไปยังคนตาบอดที่อยู่ต่างจังหวัด ให้เกิดความเข้าใจว่าคนตาบอดสามารถทำอะไรได้บ้าง และควรจะต้องทำอะไร ข้อมูลพื้นฐานที่ควรจะนำเสนอ อาทิ เรื่องความเป็นอยู่ การปฏิบัติตัวให้เข้ากับสังคม การเดินทาง การศึกษา การฝึกอาชีพ เป็นต้น ซึ่งผู้ฟังที่เป็นคนตาบอดเมื่อได้ฟังก็สามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองได้ ตัวอย่างเช่น

1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับหลักในการปฏิบัติตนในสังคม การปฏิบัติตัวให้เข้ากับสังคมในสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ เพื่อช่วยให้คนตาบอดมีความเข้าใจและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีขึ้น ได้ทราบถึงวิธีการปรับตัวทั้งในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยความสะดวกหรือไม่สะดวกแก่ตน รวมทั้งบุคคลรอบข้างที่ต้องปฏิสัมพันธ์ด้วย เนื้อหาแนะนำการดำรงชีวิตให้กำลังใจ ต่อสู้ชีวิต กล้าที่จะเปิดตัวเองออกมาสู่สังคม

1.2 สถานที่ให้บริการทางการศึกษากับคนตาบอด เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอดในภาคต่างๆ สถานที่เรียนกศน. เพื่อที่คนตาบอดในต่างจังหวัดจะได้ทราบและมาศึกษาเล่าเรียน ไม่เก็บตัวอยู่แต่กับบ้าน

“คนตาบอดในต่างจังหวัดขาดข่าวสารในแง่การศึกษายังได้รับน้อย อย่างตัวเองถ้าทางบ้านไม่ส่งเสริมเต็มที่ผมก็คงไม่ได้อะไรเลย ผมอยู่ลำปาง แต่ต้องไปเรียนที่เชียงใหม่ ที่ลำปางยังไม่เปิด เพิ่งเปิดยังไม่เกิน 5 ปีที่ผ่านมา ถ้าเทียบเกณฑ์อายุของนักเรียน คนตาบอดอายุ 16 อยู่ ป.6 ขณะที่คนตาดี อยู่ ม.3 สืบเนื่องจากความไม่ทราบว่ามีโรงเรียนสอนคนตาบอด ทางบ้านส่งไปเรียนกับคนตาดี เพราะฉะนั้นจะเรียนไม่ได้ ก็ไม่ได้ทำอะไรไปนั่งฟังเฉยๆ”

1.3 สถานที่ฝึกอาชีพต่างๆ อาทิ มูลนิธิคอลฟีลด์ มูลนิธิส่งเสริมอาชีพคนตาบอด ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด ศูนย์พัฒนาอาชีพคนตาบอด ศูนย์ฝึกอาชีพหญิงตาบอดสามพราน โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ เป็นต้น เพื่อให้คนตาบอดได้มาเข้าอบรมมีความรู้ไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัวได้

“คนตาบอดต่างจังหวัดไม่ค่อยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับที่เรียนฝึกอาชีพ ที่ผมรู้เพราะผมฟังจากวิทยุของคนตาบอด กองพลปดอ. ก็พยายามเสาะถาม ขนาดผมอยู่กรุงเทพฯ ผมเลยไปเรียนที่ปากเกร็ด ไรท์แฮร์ส”

2. บุคคลตาบอดตัวอย่าง บอกเล่าถึงประสบการณ์ชีวิตของคนตาบอดที่น่าสนใจ เพื่อเป็นตัวอย่างให้กำลังใจแก่คนตาบอดอื่นๆที่ฟังรายการ ให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งในสังคม มีความตื่นตัวไม่ท้อถอย ต้องการจะปรับตนเองให้เข้ากับสังคม และประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับคนตาบอดหลายๆคนที่ออกมายืนหยัดอยู่ในสังคม เป็นตัวอย่างแก่คนตาบอดรุ่นหลัง

2.1 สารคดีชีวิตและผลงานของมิสเจนิวีฟ คอลฟิลด์ และหลุยส์ เบลล์ การเสนอผลงานหรือเกียรติประวัติของคนตาบอดอื่นๆ นำมาออกอากาศเป็นตอนๆ

3. ข่าวสารแวดวงคนตาบอด เป็นการบอกข่าวสารเกี่ยวกับหน่วยงานองค์กรคนตาบอดต่างๆ ว่ามีกิจกรรมอะไรบ้างและคนตาบอดสามารถเข้าร่วมกิจกรรมใดได้บ้าง อาทิ การจัดงานต่างๆ การประชุม การสัมมนา การไปประชุมสัมมนาร่วมกับองค์กรต่างประเทศอื่นๆ ว่ามีบทสรุปที่น่าสนใจที่เป็นความรู้หรือแนวทางการปฏิบัติอย่างไรบ้าง องค์กรต่างๆวางโครงการช่วยเหลือคนตาบอดอะไรบ้าง และมีความคืบหน้าไปมากน้อยเพียงใด ทำให้คนตาบอดที่อยู่ห่างไกลได้รู้ว่าคนตาบอดมีการตั้งกลุ่ม มีชมรม มีสมาคม มีรายการวิทยุ มีห้องสมุดให้บริการ พร้อมบอกว่าสำนักงานแต่ละองค์กรตั้งอยู่ที่ใด ที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ เพื่อให้ผู้ฟังที่เป็นคนตาบอดสามารถติดต่อเข้ามาหากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม หรือต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือต้องการใช้บริการที่มีให้ต่างๆ

4. หน่วยงานราชการ สวัสดิการต่างๆ ให้มีข่าวสารเกี่ยวกับหน่วยงานราชการที่มีส่วนงานเกี่ยวข้องกับการให้บริการ และสวัสดิการต่างๆแก่คนตาบอด อาทิ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงศึกษาธิการ กรมแรงงาน เป็นต้น ให้หน่วยงานต่างๆสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาให้ข้อมูลในรายการ ให้รายละเอียดความคืบหน้าในการจัดบริการให้แก่คนตาบอด หรือตอบคำถามข้อสงสัยต่างๆ เพื่อให้คนตาบอดได้ใช้สิทธิของตนอันพึงมีพึงได้ในฐานะพลเมืองของประเทศ

5. ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวกับคนตาบอด เป็นเนื้อหาเรื่องราวที่เกี่ยวกับคนตาบอดในด้านต่างๆ แต่เป็นสิ่งที่คนตาบอดทั่วไปยังไม่ค่อยทราบ ไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องนั้นๆ อาทิ คนตาบอดและหน่วยงานคนตาบอดในต่างประเทศ อาชีพ มากกว่าหรือให้ความรู้กับคนตาบอดได้ดี ควรมีเรื่องคนตาบอด ความรู้ทั่วไป วิทยาศาสตร์ว่าก้าวหน้าไปถึงไหนแล้วที่เกี่ยวกับคนตาบอด การแพทย์ มีสารคดี ความรู้รอบตัว

5.1 เรื่องราวของคนตาบอดในต่างประเทศว่ามีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอด การให้บริการคนตาบอดในด้านต่างๆ การศึกษา อาชีพ สวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และอื่นๆ และแนวทางที่จะนำมาปรับปรุงพัฒนาในประเทศของเรา

5.2 เทคโนโลยีใหม่ๆสำหรับคนตาบอด วิทยาการ ความรู้ต่างๆที่ช่วยให้คนตาบอดใช้ชีวิตประจำวันได้ง่ายสะดวกขึ้น หรือทำอะไรได้มากขึ้น อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย และแนวโน้มที่ประเทศไทยจะนำเข้ามาใช้ในอนาคต หรือดัดแปลงประยุกต์ขึ้นใช้เอง

5.3 ความรู้ด้านอาชีพต่างๆที่คนตาบอดสามารถทำได้ อาทิ การพยากรณ์ดวง ชะตา การวางแผนไทย อาชีพช่าง เช่น ช่อมจักรยาน วิทยุ โทรทัศน์ นาฬิกา เป็นต้น โดยออกอากาศเป็นตอนๆต่อกัน เพื่อให้ผู้ฟังได้ความรู้อย่างต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ในอาชีพต่างๆ

5.4 ทฤษฎีความรู้เกี่ยวกับการเล่นดนตรี มีกลุ่มตัวอย่างหลายคนที่ต้องการให้มีเนื้อหาในรายการด้วย เพราะหาฟังได้ยาก ไม่มีเลยทั้งในวิทยุและโทรทัศน์ ต้องการให้มีคนที่มีความชำนาญมาอธิบายความรู้เกี่ยวกับดนตรี และเปิดสายให้ผู้ฟังโทรเข้าไปซักถามข้อสงสัยได้ด้วย โดยสลับแต่ละวันจะเป็นเพลงแต่ละประเภทไป ป๊อป แจส ร็อค คนทั่วไปจะได้ฟังได้กว้างขึ้น เพราะไม่ใช่เพียงแต่คนตาบอดที่จะชอบเล่นดนตรีเป็นงานอดิเรก

5.5 ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสายตา ดวงตา ให้จักษุแพทย์มาให้ความรู้ เกี่ยวกับสาเหตุ อาการ การดูแล ป้องกัน รักษา ปัญหาต่างๆเกี่ยวกับสายตาและดวงตา

ตัวอย่างผู้ร่วมรายการ

นอกจากต้องการให้เป็นรูปแบบรายการสดแล้ว กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดยังต้องการให้มีรูปแบบการเชิญบุคคลต่างๆมาร่วมรายการเพื่อพูดคุยสัมภาษณ์ในห้องส่ง หรือสัมภาษณ์ผ่านโทรศัพท์ ทั้งที่เป็นคนตาบอดและคนทั่วไป เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ เพราะถ้ามีแต่เจ้าหน้าที่สมาคมฯมาดำเนินรายการอย่างเดียว ข้อมูลจะแคบ แต่ลักษณะดังกล่าวผู้ฟังจะได้ข้อมูลที่กว้างขึ้น ตรงกับความต้องการของคนตาบอดจริงๆ และคนทั่วไปจะได้มีความเข้าใจคนตาบอดมากขึ้น

ผู้ร่วมรายการที่เป็นคนตาบอด อาทิ

1. สัมภาษณ์คนตาบอดที่มีความสามารถ ที่ประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ คนตาบอดมีทั้งที่ทำงานเป็นอาจารย์สอนกฎหมาย สอนดนตรี ทำงานเกี่ยวกับไอที เทคโนโลยี ทำงานเพื่อสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน รัฐบาล บริษัทเอกชน และประกอบธุรกิจส่วนตัว หากคนเหล่านี้มาร่วมรายการ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่คนตาบอดอื่นๆ ให้มีกำลังใจ หรือรวมทั้งคนตาบอดที่มีปัญหาชีวิตในด้านต่างๆมาเผยแพร่ให้สังคมได้รับทราบ และให้ความช่วยเหลือแก่กัน

2. หากมีงบประมาณพอ ไปสัมภาษณ์คนตาบอดในต่างจังหวัดมากขึ้น คนกรุงเทพมหานครจะได้รู้จักชีวิตของพวกเค้าเหล่านั้น เป็นการเสนอเรื่องราวจากภูมิภาคเข้ามาที่ส่วนกลางบ้าง เพราะที่นำเสนออยู่เป็นประจำ จะเป็นการสัมภาษณ์ผู้นำองค์กร เป็นการเสนอจากส่วนกลางไปภูมิภาคอย่างเดียว

3. หน่วยงานองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอด เช่น สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ห้องสมุดคอลฟิลด์ มูลนิธิคอลฟิลด์ ห้องสมุดแถบเสียง มูลนิธิธรรมิกชน มูลนิธิส่งเสริมอาชีพคนตาบอด ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด ศูนย์พัฒนาอาชีพคนตาบอด ศูนย์ฝึกอาชีพ

หญิงตาบอดสามพราน มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ โรงเรียนสอนคนตาบอด สมาคมต่างๆอีกมากมาย เพื่อให้ข้อมูลที่หลากหลายและเกี่ยวข้องกับคนตาบอดโดยตรง เพื่อประโยชน์ของผู้ฟังที่เป็นคนตาบอดและผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับคนตาบอด

ผู้ร่วมรายการที่เป็นคนทั่วไปหรือจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ

1. บุคคลแวดล้อมในชีวิตประจำวันของคนตาบอด อาทิ พ่อแม่ พี่น้อง ครูอาจารย์ เพื่อนร่วมงาน นายจ้างที่เข้าใจการประกอบอาชีพของคนตาบอด เป็นต้น
2. บุคคลที่มีชื่อเสียงในด้านต่างๆ มาสัมภาษณ์ทรงสนะเกี่ยวกับคนตาบอด อาทิ ศิลปิน นักร้อง นักแสดง นักพูด พระ นักการเมือง นักสื่อสารมวลชน นักวิชาการ แพทย์ เป็นต้น
3. การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการต่างๆ ถึงการทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอด เปิดสายให้มีการซักถามปัญหาข้อสงสัยต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารอันจะเกิดประโยชน์กับคนตาบอดมากที่สุด และสร้างความเข้าใจแก่คนทั่วไปมากขึ้น เช่น กระทรวง ทบวงกรมต่างๆ กรมประชาสัมพันธ์ สมาคมสงเคราะห์ กระทรวงศึกษาธิการ กรมแรงงาน คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ชสมก. เป็นต้น

หน่วยงานที่จัด

แต่เดิมหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดรายการวิทยุคนตาบอดมาโดยตลอดคือ สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย และดำเนินรายการโดยเจ้าหน้าที่ของสมาคมฯ เป็นผู้รับผิดชอบเนื้อหาและรูปแบบรายการในแต่ละตอน ซึ่งบุคคลเหล่านี้ไม่ใช่คนที่มีความรู้หรือประสบการณ์ความชำนาญในการจัดรายการวิทยุโดยตรง และโดยปกติต้องปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบในตำแหน่งงานของตน โดยแบ่งเวลามาจัดรายการอีกด้วย

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างบางส่วนจึงเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงผู้จัดรายการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีการจัดรายการสด ยิ่งต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพค่อนข้างสูง จึงจะทำให้รายการดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และน่าสนใจด้วย กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้เสนอความเห็นในประเด็นนี้เป็น 2 แนวทางคือ

1. ให้มีการจัดร่วมกันระหว่างบุคคลภายนอกที่มีความชำนาญและสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ดำเนินรายการร่วมกันโดยเจ้าหน้าที่ของสมาคมฯ และพิธีกรมืออาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้มีความเป็นกลางเกิดขึ้น และได้มุมมอง ความคิดเห็นจากคนทั่วไปอีกด้วย
2. ให้หน่วยงานหรือผู้ที่เป็นมืออาชีพรับผิดชอบในการจัดรายการ โดยสมาคมฯ จะทำหน้าที่ในการบอข้อมูลที่สำคัญๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอดให้เท่านั้น โดยสมาคมฯ ได้เวลามาแล้วให้บริษัทรับผิดชอบการจัดรายการ เช่น มีเดียพลัส เข้ามาจัดรายการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายด้วยกันทั้งสองฝ่าย สมาคมฯ ไม่ต้องเสียค่าจ้างในการจัดทำรายการ และบริษัทดังกล่าวก็ได้รายได้จากการหาสปอนเซอร์รายการ แต่ก็ต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการทั้งหมดด้วย ซึ่งทั้งนี้

ต้องอยู่ภายใต้ข้อตกลงที่ว่า นอกจากการจัดรายการเพื่อธุรกิจแล้ว จุดมุ่งหมายของรายการต้องจัดเพื่อคนตาบอดด้วยเป็นสำคัญ

นอกจากนั้น กลุ่มตัวอย่างยังมีข้อเสนอว่า หากการจ้างหน่วยงานบริษัทเอกชนมาจัดทำรายการ ซึ่งอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆบ้าง จึงมีข้อเสนอแนะให้หาอาสาสมัครที่มีความรู้ ความสามารถ มีใจรักอยากจะทำทางด้านนี้มาร่วมในการจัดทำรายการ โดยอาจติดต่อผ่านทางอาจารย์ตามสถาบันต่างๆขอให้นิสิตนิเทศศาสตร์สื่อสารมวลชนมาช่วยออกแบบรายการ และวิธีการนำเสนอเนื้อหาต่างๆที่น่าสนใจ

คลื่นความถี่หรือสถานีวิทยุ

ปัญหาอย่างหนึ่งของรายการวิทยุคนตาบอดที่เคยออกอากาศมาก็คือ การเปลี่ยนสถานีที่ออกอากาศบ่อยๆ เนื่องจากได้เวลามาจากความอนุเคราะห์ของสถานีต่างๆโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ดังนั้นเมื่อสถานีดังกล่าวต้องการเวลาคืน รายการวิทยุของคนตาบอดก็ถูกถอนไป และยังเดิมมีรายการอยู่เพียงไม่กี่รายการ เมื่อถูกถอนไปก็ทำให้รายการขาดหายไปไม่ต่อเนื่อง เพราะยังไม่ได้ได้รับความอนุเคราะห์เวลาออกอากาศช่วงอื่น หรือได้เวลาจากสถานีอื่นมาแทน ทำให้ผู้ฟังติดตามรับฟังลำบาก เปลี่ยนคลื่นบ่อย ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงอยากจะทำให้สถานีมีการให้เวลาที่สม่ำเสมอ ต่อเนื่อง หรือหากจะเปลี่ยนเวลาแต่อยู่ที่สถานีเดิมก็จะดีกว่าการยกเลิกรายการไปเลย และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานีที่ต้องการให้มีรายการวิทยุคนตาบอดออกอากาศดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต้องการให้ออกอากาศรายการวิทยุคนตาบอดที่คลื่นเอฟเอ็ม สถานีใดก็ได้ เพราะเสียงชัด โดยเฉพาะถ้ามีเปิดเพลงด้วย และคนฟังวิทยุส่วนใหญ่ในกรุงเทพฯ จะนิยมฟังเอฟเอ็ม ส่วนในต่างจังหวัด เนื่องจากสถานีเอฟเอ็มจะมีระยะไม่เกิน 50-60 กม. จึงควรจะถูกถึงเรื่องราวในท้องถิ่นให้มาก เพราะท้องถิ่นฟัง ถ้าพูดเรื่องอื่นจะไม่รู้เรื่องเลย คนจัดก็ควรเป็นคนท้องถิ่น พูดภาษาท้องถิ่น หรือภาษากลาง ชาวในท้องถิ่นแต่ละวัน สัมภาษณ์คนในท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต้องการให้ออกอากาศรายการวิทยุคนตาบอดที่คลื่นเอเอ็ม เพราะไปได้ไกลหลายจังหวัด และที่สำคัญเข้าถึงหมู่บ้าน ชีวิตชาวบ้านได้ดีด้วย คนชนบทชอบฟัง ที่มีออกอากาศทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย หรือวิทยุศึกษาก็กว้างดี และควรมีที่สถานีอื่นๆอีก

กลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มเห็นว่าจัดคลื่นเอเอ็มหรือเอฟเอ็มก็ได้ แต่อยากให้มีการครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ บางคนอยากให้ออกทางสถานีวิทยุจุฬา 101.5 หรือธรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ หรือวิทยุแห่งประเทศไทยก็ดี

“ รายการวิทยุคนตาบอดที่จัดโดยสมาคมยังมีน้อย อยากให้เข้าถึงได้ทุกหมู่บ้าน เหมือนโฆษณาขายยา เหมือนข่าวแห่งประเทศไทย ในต่างประเทศให้ความสำคัญ มีสถานีสำหรับคนพิการ แนวทางการแก้ปัญหาคนพิการ นำไปสู่การแก้ปัญหาของสังคม ไม่ใช่ผล

ประโยชน์เพื่อคนพิการ ถ้าคนพิการช่วยตัวเองได้ ครอบครัวไม่ต้องเป็นภาระ ประเทศชาติไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ถ้าจะให้มีการพัฒนาต่อไป สถานีวิทยุ 400 กว่าแห่ง ควรให้มีสถานีที่คนตาบอดจะใช้ได้ รวมทั้งที่วีสถานีควรให้เวลาแก่คนพิการ พูดถึงปัญหา อุปสรรคคนพิการ ความสามารถ สิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากกฎหมายฉบับต่างๆ ”

“ น่าจะจัดในเอฟเอ็มมากกว่าเอเอ็ม เพราะผู้ฟังวิทยุส่วนใหญ่ในกทมมักจะฟังเอฟเอ็ม เสียงมันดีและมีไม่ก็สถานี ไม่เกิน 100 กว่าสถานี 88-107 ทุกสถานีดังๆทั้งนั้น แฟนรายการประจำก็เยอะ น่าจะขอเช่าเวลาจัด แต่ที่จัดที่เอเอ็มคิดว่า ค่าต้องการให้คนฟังเยอะๆ แต่คนฟังกลุ่มเป้าหมายต่างกัน คนละกลุ่มเลย วิทยุไม่รู้จักระบุ เอเอ็ม ผมเองไม่ทราบเวลาออกอากาศของรายการวิทยุของคนตาบอดด้วย ช่วงที่ออกอากาศอยู่ ผมว่าเป็นคลื่นที่ไม่ค่อยรู้จัก เช่น กรมประชาสัมพันธ์ วิทยุศึกษา เปิดๆปิดๆสถานีอยู่เรื่อยๆ วันหนึ่งเปิดไม่กี่ชั่วโมง วิทยุแห่งประเทศไทย คลื่นเป็นทางการเกินไป ไม่ค่อยมีอะไรน่าฟังเท่าไร รายการจะไม่น่าสนใจ ถ้าจัดอยู่ที่สถานีรายการร่วมด้วยช่วยกัน กรีนเวฟ ฮอดเวฟ จส 100 จัดที่ 105.5 ของช่อง 3 คนจะฟังมากขึ้น โดยเช่าสถานีที่เป็นที่นิยม เพื่อให้มีผู้ฟังมากขึ้น แต่จะมีปัญหาด้านงบประมาณ แต่ถ้ามองว่ากลุ่มเป้าหมายเราใหญ่ ลงทุนแล้วคุ้ม ก็ควรลงทุน ให้คนรู้จักสมาคมคนตาบอด ”

จำนวนวันออกอากาศ และความยาวรายการ

แต่เดิม 2 รายการที่จัดอยู่ คือ รายการสังคมเดียวกันออกอากาศ 2 วัน รายการสื่อสัมพันธ์ภาพออกอากาศ 1 วัน รวม 2 รายการออกอากาศ 3 วัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าน้อยเกินไป ต้องการให้มีจำนวนวันที่ออกอากาศเพิ่มขึ้นเป็นทุกวัน หรือมีรายการใหม่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะรายการที่มีคลื่นเอเอ็มซึ่งสามารถกระจายเสียงไปได้หลายจังหวัด หมู่บ้านที่ห่างไกลสามารถรับได้ ควรจะมีรายการออกอากาศทุกวัน เนื่องจากสื่อวิทยุแทบจะเป็นสื่อเดียวที่พอจะเข้าถึงคนกลุ่มดังกล่าวได้บ้าง จึงควรจะเน้นให้ข่าวสารผ่านสื่อนี้ให้มากเป็นพิเศษ หรือควรที่จะเพิ่มเวลาออกอากาศให้มากขึ้นจาก 30 นาที เป็น 1 ชั่วโมง

กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าหากรายการใหม่ไม่สามารถให้เวลาออกอากาศได้ทุกวัน ก็อาจจะลดลงเหลือ 5 วันคือวันจันทร์ถึงวันศุกร์ หรือมี 3 วัน แต่ควรที่จะเพิ่มเวลาเป็น 1 ชั่วโมง และหากให้เพียง 1-2 วันต้องการให้มีวันหยุดเสาร์อาทิตย์ ความยาว 1 ชั่วโมงเช่นกัน

เวลาที่ออกอากาศ

รายการเดิมที่มีอยู่ทั้งสองรายการออกอากาศในช่วงบ่ายประมาณ 14.30 – 16.00 น. ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เวลาในการออกอากาศช่วงบ่ายวันธรรมดา สำหรับคนต่างจังหวัดไม่น่าจะเป็นปัญหา สามารถมีเวลารับฟังได้ง่ายกว่าคนในเมือง แต่สำหรับคลื่นเอฟเอ็ม และมุ่งกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนในเมืองน่าจะปรับเปลี่ยนเวลาออกอากาศเป็นช่วงเช้าหรือช่วง

เย็นหรือค่ำมากกว่า เพราะช่วงกลางวันโอกาสที่จะรับฟังน่าจะน้อยกว่า หรือปรับเปลี่ยนวันออกอากาศเป็นช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ให้มากขึ้น

ในวันธรรมดา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณ 60% ต้องการให้มีรายการวิทยุคนตาบอดออกอากาศในช่วงค่ำประมาณ 20.00 น.- 22.00 น. กลุ่มตัวอย่างอีก 15% ต้องการให้มีช่วงเย็นประมาณ 16.00-18.00 น. และกลุ่มตัวอย่างอีก 25% ต้องการให้มีช่วงเช้าประมาณ 5.00 น.- 9.00 น.

ในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ ออกอากาศช่วงเวลาใดก็ได้ เช่น ช่วงเช้าเวลา 9.00 น. ช่วงบ่ายเวลา 14.00 น. หรือช่วงเย็นเวลา 17.00 น. เพราะหากผู้ที่สนใจฟังก็น่าจะสามารถฟังได้

ผู้ดำเนินรายการ

สำหรับผู้ดำเนินรายการ กลุ่มตัวอย่างไม่เจาะจงว่าจะต้องเป็นหญิงหรือชาย เดี่ยวหรือคู่ก็ได้ ขอเพียงแต่ให้พูดชัด ถูกอักขระ การเว้นวรรคตอน ให้เป็นคนตาบอดหรือคนสายตาทึบก็ได้ หรือจับคู่เป็นผู้ดำเนินรายการร่วมกันก็ได้ ความคิดเห็นบางประการจากกลุ่มตัวอย่าง :

“ ผู้จัดน่าจะหาประเด็นเนื้อหาเตรียมไว้พอสมควร และต้องประมาณว่าจะพูดในแต่ละประเด็นกี่นาที ควรจะมีการเตรียมตัวก่อนอัดเทปจริง และให้มีผู้ดำเนินรายการที่สามารถพูดให้คนสนใจติดตามได้ ”

“ จริงๆนักจัดรายการปัจจุบันที่เป็นคนตาบอดจัดรายการอยู่มีเยอะ และจัดไม่เกี่ยวกับคนตาบอด จัดรายการปกติ เช่น สุนทร พรฤดี และคุณสวาท จัดรายการปกติ คนทั่วไปก็ไม่รู้ว่าเค้าเป็นคนตาบอด จัดรายการเปิดเพลงเอาใจคนแก่ กลางๆคนฟัง มีเกร็ดความรู้ เป็นนักจัดรายการมืออาชีพ แต่เราไม่ได้เอามาจัดรายการ โดยที่อาจมีเงินค่าใช้จ่ายให้เขา เขาจะได้มีรายได้ แต่เรามาเน้นที่ใครที่เป็นคณะกรรมการก็ให้มาทำหน้าที่จัด ก็เปลี่ยนกันไปเรื่อยๆ เราน่าจะให้พวกนี้เขาจัด บอกเขาว่าเราต้องการอะไร แล้วให้เขาไปทำรูปแบบรายการมาเสนอ สมาคมพิจารณาว่าเอาไหม ”

“ น่าจะเป็นคนที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับคนตาบอดพอสมควร อย่างคุณปราโมทย์ สัมฤทธิ์ ค่อนข้างรู้จักคนตาบอดดี มาเป็นโฆษกให้กับคนตาบอดหลายๆงาน ”

“ เป็นพิธีกรดีใจของเอกชนดีกว่า เป็นมืออาชีพ ดีกว่าจัดแล้วสนุกนำเสนอ ”

วารสารแถบเสียงของสมาคมสตรีตาบอดแห่งประเทศไทย

- ท่านทราบว่าสมาคมสตรีตาบอดฯมีให้บริการวารสารแถบเสียงหรือไม่

วารสารแถบเสียง	จำนวน	ร้อยละ
ทราบว่ามี	7	29.2
(เปิดรับ)	(6)	(25.0)
ไม่ทราบว่ามี	17	70.8
รวม	24	100.0

วารสารแถบเสียงผลิตโดยสมาคมสตรีตาบอดแห่งประเทศไทย เป็นวารสารเทปยาว 3 เดือน ออกครั้งละ 2 ม้วน ผู้ที่จะบอกรับวารสารนี้ คือ สมาชิกของสมาคมสตรีฯ โดยเสียค่าสมาชิกปีละ 100 บาท หรือผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกแต่สนใจจะรับวารสารแถบเสียง ก็สามารถทำได้ โดยการบริจาคให้กับทางสมาคมสตรีฯบ้างเล็กน้อย ดังนั้นจึงถือได้ว่าวารสารแถบเสียงเป็นวารสารที่แจกฟรีให้กับสมาชิกที่ได้แสดงความจำนงเข้ามาว่าต้องการรับ ปัจจุบันแจกให้สมาชิกประมาณ 80 คน โดยส่งทางไปรษณีย์ไปที่บ้าน ทางสมาคมสตรีฯมีนโยบายจะเผยแพร่วารสารแถบเสียงไปยังคนตาบอดในต่างจังหวัดด้วย ซึ่งเป็นโครงการในอนาคต แต่ขณะนี้ยังมีงบประมาณไม่เพียงพอที่จะดำเนินโครงการดังกล่าวได้

เนื้อหาของวารสารแถบเสียงรวบรวมมาจากนิตยสารหรือสิ่งพิมพ์ปกติทั่วไป โดยคณะผู้จัดทำจะมีลักษณะเดียวกับคณะผู้จัดทำของนิตยสารมิตรสนิทและนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ กล่าวคือ ทุกคนต่างมีงานประจำอยู่ และต้องแบ่งเวลามาช่วยกันทำคอลัมน์ต่างๆ เพียงแต่เนื้อหาในวารสารแถบเสียงไม่ต้องมีการผลิตหรือเขียนขึ้นใหม่ ใช้การรวบรวมหาเรื่องราวที่น่าสนใจจากสื่ออื่นๆมาอ่านลงเทป เป็นการเปลี่ยนจากสื่ออื่นมาเป็นสื่อเทปเท่านั้น โดยมีอาสาสมัครมาอ่านให้บ้าง ในส่วนของต้นฉบับจะจัดทำที่บ้าน และไปใช้เครื่องอัดสำเนาที่สมาคมฯ

เนื้อหาในวารสารแถบเสียง นอกจากจะมีรายงานการประชุม ซึ่งเป็นข่าวจากสมาคมสตรี เพื่อแจ้งให้ผู้ฟังได้ทราบถึงการดำเนินงานของทางสมาคมสตรีฯว่ามีโครงการอะไรบ้างที่ได้ทำไปแล้วหรือกำลังจะทำให้คนตาบอดเป็นหลักแล้ว เนื้อหาในวารสารแถบเสียงยังมีเรื่องทั่วไป อาทิ ประวัติสตรีดีเด่น ข่าขขัน สุขภาพ ธรรมะ สนทนาภาษาอังกฤษ กีฬา ตำราอาหาร การเลี้ยงเด็ก สุขภาพ โรคภัยไข้เจ็บ นานาสาระ และจะเน้นเรื่องสตรีมากเป็นพิเศษ เช่น เรื่องความสวยความงาม เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อวารสารแถบเสียง ได้แสดงความเห็นไว้ดังนี้

1. เนื้อหาดี น่าสนใจ มีความหลากหลาย ไม่ซ้ำกับนิตยสารมิตรสนิทที่เป็นเบรลล์
2. เนื่องจากเป็นสื่อในรูปแบบเทปจึงสามารถบรรจุเนื้อหาได้มากกว่าสื่อในรูปแบบอักษรเบรลล์ซึ่งใช้เนื้อที่ค่อนข้างมากแต่บรรจุเนื้อหาได้น้อย
3. คุณภาพเสียงของวารสารแถบเสียงยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร บางครั้งมีเสียงสะท้อนมากไป ฟังไม่ชัด เสียงแหลมไปบ้าง เสียงแทรกบ้าง ควรมีการปรับปรุง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะสืบเนื่องมาจากระบบการบันทึกเสียงที่ไม่ได้จัดทำในห้องบันทึกเสียง และระบบการอัดสำเนาที่ใช้เครื่องอัดที่คุณภาพไม่ดี
4. เมื่อเทียบกับนิตยสารของคนตาบอดฉบับอื่น วารสารแถบเสียงมีการออกสม่ำเสมอเป็นประจำดีมาก
5. ต้องการให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาอังกฤษให้มากขึ้น
6. ต้องการให้ออกเร็วขึ้นเป็นวารสารราย 2 เดือน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิงจำนวนทั้งสิ้น 24 คน มีผู้ที่ไม่ได้เปิดรับสื่อ นิตยสารแถบเสียงของสมาคมสตรีฯ อยู่ถึง 18 คน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ไม่ได้เปิดรับสื่อดังกล่าว พอจะประมาณได้ดังนี้ คือ

1. ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคมสตรีฯ เนื่องจากไม่ทราบว่ามิหรือไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร จึงไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกของสมาคมสตรีฯ ก็สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่ทราบว่ามิวารสารฉบับนี้ออกมา กลุ่มคนพวกนี้ส่วนใหญ่ได้แก่ กลุ่มเด็กนักเรียนหญิง ซึ่งอายุยังไม่ถึงและยังไม่มี ความสนใจที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกหน่วยงานใดๆ และกลุ่มสตรีที่ไม่ค่อยได้เข้ามาคลุกคลีกับ หน่วยงานหรือแวดวงคนตาบอด อาทิ ผู้ที่ประกอบอาชีพหมวดที่ทำอยู่กับบ้านหรือตามมูลนิธิ ต่างๆ อาชีพค้าสลากซึ่งเป็นอาชีพอิสระเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่เกิดความสนใจจะสมัครเป็นสมาชิก หรือบอกรับนิตยสารดังกล่าว

ถึงแม้ว่าจะไม่มีการจำกัดว่าผู้ที่จะบอกรับวารสารแถบเสียงฉบับนี้จะต้องเป็นสมาชิก ของสมาคมสตรีฯ เท่านั้น สามารถเป็นผู้ใดก็ได้ที่มีความประสงค์และแจ้งความจำนงมาว่า ต้องการรับวารสารฉบับนี้ แต่ตามความเป็นจริงผู้ที่รับวารสารฉบับนี้ส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดจะ เป็นสมาชิกของสมาคมสตรีฯแทบทั้งสิ้น เพราะคนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกก็แทบจะไม่ ทราบเลยว่ามีวารสารฉบับนี้ออกมาให้บริการ

2. สมาคมสตรีฯไม่มีที่ทำการเป็นของตนเอง อาศัยเช่าห้องประชุมจากสมาคมคนตา บอดฯเป็นครั้งคราวเมื่อมีวาระการประชุมเท่านั้น ประกอบกับการไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ เพราะทุกคนต่างมีงานประจำของตน ดังนั้นการดำเนินงาน การติดต่อประสานงาน และโดย

เฉพาะอย่างยิ่งการประชาสัมพันธ์ จึงไม่สามารถทำได้เต็มที่ และยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มสตรี ดาบอดทั่วไปได้เท่าที่ควร

ถึงแม้ว่าในนิตยสารมิตรสันทจะมีคอลัมน์ประจำ “ของฝากจากสมาคมสตรีฯ” ซึ่งเป็น ทางหนึ่งในการช่วยประชาสัมพันธ์งานของสมาคมสตรีฯ แต่นิตยสารมิตรสันทเองก็มีข้อจำกัดใน ตัวเองอยู่ค่อนข้างมากเช่นกัน (ดูในหัวข้อ “นิตยสารมิตรสันท”)

3. การเปลี่ยนจากชมรมสตรีฯเป็นสมาคมสตรีฯ มีการตกหล่นของสมาชิกไปจำนวน หนึ่ง ที่ไม่ได้ต่อสถานภาพการเป็นสมาชิก จึงไม่ได้รับวารสารแถบเสียง ดังผู้ให้สัมภาษณ์คน หนึ่งกล่าวว่า

“เมื่อก่อน ตอนที่เป็ชมรมสตรี ยังไม่ได้เปลี่ยนเป็นสมาคมสตรี เขาส่งเทปมาให้ เนื้อหาดีมาก ใช้ได้ เดียวนี้เปลี่ยนเป็นสมาคมสตรีฯ ไม่ได้เป็นสมาชิก เขาเลยไม่ได้ส่งมาให้ “

4. ผู้ที่เป็นสมาชิกของสมาคมสตรีฯบางคนก็ไม่มีเวลาที่จะบอกรับวารสารแถบ เสียงฉบับนี้ โดยให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาฟัง หรือบางคนก็บอกรับไป แต่มักจะฟังไม่จบ สาเหตุ หนึ่งเนื่องจากไม่มีเวลาเช่นกัน

นิตยสารเทปสื่อสัมพันธ์ภาพ

นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ เป็นนิตยสารเทปรายเดือน ที่ผลิตโดยห้องสมุดแถบเสียงของสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย เพื่อให้บริการแก่คนตาบอดที่สมัครเป็นสมาชิกของนิตยสารนี้ โดยเสียค่าสมาชิกประมาณ 200 บาท/ปี หรือซื้อเป็นรายฉบับก็ได้โดยจ่ายเป็นค่ามัดเงินเทปที่ใช้ถ่ายสำเนาและค่าบริการเพียงเล็กน้อยเท่านั้น นอกจากนั้นทางห้องสมุดจะส่งนิตยสารนี้ไปให้ตามศูนย์คนตาบอดที่ต่างจังหวัดด้วย รวมทั้งประชาสัมพันธ์ทางวิทยุให้ประชาชนคนตาบอดทั่วไปมาขออัดสำเนาได้ นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพมีคณะผู้จัดทำประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ห้องสมุด แถบเสียง ผู้บริหารและเลขาธิการสมาคมฯ รวมทั้งคณะกรรมการของโครงการแถบเสียง

- ท่านทราบว่าห้องสมุดแถบเสียงของสมาคมฯมีให้บริการนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพหรือไม่

สื่อสัมพันธ์ภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ทราบว่ามี	14	23.3
ไม่ทราบว่ามี	46	76.7
รวม	60	100.0

จากตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าห้องสมุดแถบเสียงของสมาคมฯมีการผลิตนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพออกมาให้บริการแก่คนตาบอดเลย แสดงให้เห็นว่าทางห้องสมุดแถบเสียงมีการประชาสัมพันธ์ไม่ดีพอ ทำให้คนตาบอดทั่วไปไม่ทราบ และไม่ได้ใช้บริการสื่อประเภทนี้ที่ออกมาใหม่ เป็นที่น่าสังเกตว่าคนตาบอดที่ทราบว่ามีการนิตยสารฉบับนี้ออกมาส่วนใหญ่จะเป็นคนตาบอดที่เข้าไปติดต่อทำธุระที่สมาคมฯ แล้วได้ยินเสียงตามสาย หรือที่บอร์ดประกาศ ส่วนคนตาบอดที่ไม่ได้เข้ามาที่สมาคมฯจะไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์จากทางห้องสมุดแถบเสียงให้ทราบเลย เพราะการทำประชาสัมพันธ์สื่อของสมาคมฯมักจะทำในวงแคบๆเพียงแคในสมาคมฯเท่านั้น และอาศัยให้บอกต่อกันไป ซึ่งหากไม่ใช่เรื่องที่สำคัญกับการทำมาหากิน หรือการทำกิจกรรมพิเศษใดๆ คนตาบอดก็มักจะไม่ได้นำไปพูดคุยบอกต่อกันเท่าใดนัก เพราะส่วนใหญ่จะลึ้ม ส่วนการประชาสัมพันธ์อีกส่วนหนึ่งคือ ทางรายการวิทยุของสมาคมฯ ก็ค่อนข้างมีผู้ฟังน้อยมาก และเช่นกันคือ ไม่ค่อยมีการบอกต่อเรื่องราวที่ได้ฟังมาเท่าใดนัก หากไม่ใช่เรื่องที่สำคัญก็มักจะลึ้มบอกต่อกัน

นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพฉบับนี้ได้มีการผลิตออกมาให้บริการแล้วหยุดไปเป็นระยะ หากรวมครั้งล่าสุดที่ผลิตออกมานี้จะเป็นครั้งที่ 3 ซึ่งในแต่ละครั้งจะมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะเนื้อหาที่ต่างกันไป

ครั้งแรกเริ่มที่มีการผลิตนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพออกมา เนื้อหาของนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพจะเป็นการรวบรวมและเลือกสรรเนื้อหาบางส่วนจากนิตยสารต่างๆ ไปมาลงไว้ในนิตยสารฉบับนี้เกือบทั้งหมด จะมีก็เพียงส่วนของคอลัมน์ประเภทข่าวสังคมเท่านั้นที่เกี่ยวกับแวดวงของคนตาบอด ในครั้งแรกเริ่มนี้มีจำนวนสมาชิกของนิตยสารประมาณเกือบ 100 คน นิตยสารฉบับนี้ออกติดต่อกันมาจนกระทั่งถึงช่วงของการเปลี่ยนผู้บริหาร ซึ่งผู้ที่เข้ามารับผิดชอบต่อมิได้มีดำเนินการผลิตนิตยสารฉบับนี้ต่อ นิตยสารฉบับนี้จึงขาดหายไป

ต่อมาได้มีการกลับมาผลิตนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพใหม่อีกครั้ง ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดหลักของนิตยสารฉบับนี้ว่าจะต้องเป็นกระบอกเสียงของสมาคมฯ เนื่องจากคณะผู้จัดทำมีความเห็นว่าที่ผ่านมายังไม่มีสื่อใดที่จะนำมาใช้เพื่อสื่อเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอดออกไปอย่างแท้จริง และมีความตั้งใจที่จะใช้เนื้อหาของนิตยสารฉบับนี้เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นๆ ด้วยที่นอกเหนือจากสื่อเฉพาะกิจของคนตาบอด กล่าวคืออาจมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ไปในสื่อมวลชนต่างๆ อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ทั่วไป เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบเรื่องราวจากเนื้อหาดังกล่าวด้วย ดังนั้นคณะผู้จัดทำจึงมีการจัดเตรียมวางแผนทางของเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอออกไปว่า ต้องเป็นเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อคนตาบอดและคนทั่วไปด้วย ดังนั้นหากยังก่งนำเอาเนื้อหาทั่วไปจากที่อื่น ๆ มาลงไว้เหมือนในนิตยสารมิตรสนิทฉบับที่เคยออกมา คนทั่วไปก็คงจะไม่สนใจเพราะสามารถหาอ่านที่อื่นได้อยู่แล้ว จึงมีการสรุปว่า นิตยสารมิตรสนิทฉบับที่จะออกใหม่นี้ควรจะเป็นการนำเรื่องราวที่เกี่ยวกับแวดวงคนตาบอดโดยตรงมาบรรจุไว้ เพื่อว่าคนตาบอดก็จะได้รับทราบเรื่องราวที่เป็นประโยชน์กับตนเอง และคนทั่วไปก็จะมีโอกาสได้รับทราบเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอดได้อย่างถูกต้องจากผู้จัดทำที่เป็นหน่วยงานของคนตาบอดโดยตรง ดังนั้นข้อเขียน บทความต่าง ๆ ประมาณ 80-90 % ของเนื้อหาในนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพที่ออกใหม่อีกครั้งนี้จึงเป็นเนื้อหาเรื่องราวของคนตาบอดทั้งสิ้น และเป็นเรื่องที่เขียนขึ้นใหม่หมด จะมีเพียงส่วนน้อยที่นำมาจากที่อื่นแต่ก็ยังคงต้องเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอดนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพที่ออกมาใหม่ในครั้งนี้มีการผลิตออกมาให้บริการนานประมาณเกือบหนึ่งปี แต่จำนวนสมาชิกกลับลดลงเรื่อยๆ เหลือเพียง 30-40 คน ที่มารับบ้างไม่มารับบ้าง และในส่วนของผู้ผลิตเองซึ่งทุกคนต่างมีงานประจำอยู่ และต้องแบ่งเวลามาเขียนคอลัมน์ต่างๆ ตลอดทุกเดือน บางครั้งจึงมีติดงานอื่นๆ ขาดบางคอลัมน์ ปิดเล่มไม่ทัน ทำให้การผลิตและการให้บริการมีความล่าช้าออกไป ไม่สามารถออกเป็นประจำได้ทุกเดือน สุด

ทำยั้งหยุดการผลิตไปอีกครั้ง และในท้ายที่สุดเนื้อหาของนิตยสารฉบับนี้ก็มิได้ถูกนำไปทำเป็นสื่อในรูปแบบอื่นใดที่กว้างขวางไปกว่านิตยสารที่เป็นสื่อเฉพาะกิจของคนตาบอดเท่านั้น

หากจะกล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพที่ออกมาใหม่ในครั้งที่สองนี้ไม่ประสบความสำเร็จ จนต้องหยุดการผลิตไปนั้น น่าจะสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระที่นำเสนอในนิตยสารเป็นหลัก เพราะกลุ่มเป้าหมายหลักที่อ่านนิตยสารฉบับนี้ยังคงเป็นคนตาบอด ไม่ใช่ประชาชนทั่วไป เพราะยังไม่ได้มีการนำออกเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนทั่วไป ดังนั้นถึงแม้คนตาบอดจะมีความต้องการทราบเรื่องราว เนื้อหาสาระต่างๆที่เกี่ยวกับคนตาบอด แต่ก็มีความสนใจในเรื่องราวต่างๆที่นอกเหนือออกไปด้วยเช่นกัน แต่นิตยสารฉบับที่ออกใหม่นี้กลับไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการดังกล่าวได้ เพราะมีแต่เนื้อหาที่เกี่ยวกับคนตาบอดเท่านั้น อีกทั้งผู้เขียนคอลัมน์ต่างๆก็เป็นมือสมัครเล่น ที่มาช่วยกันเขียนคอลัมน์ต่างๆขึ้นมาใหม่ ซึ่งความสามารถชั้นเชิงในการเขียนอาจจะไม่น่าสนใจ หรือดึงดูดผู้อ่านได้เท่ากับนักเขียนมืออาชีพ ทำให้ขาดอรรถรสในการอ่านไป ปัจจัยทั้งสองนี้น่าจะเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้อ่านลดความสนใจในนิตยสารฉบับนี้ลงเรื่อยๆ จนกระทั่งเลิกอ่านไป

หลังจากหยุดการผลิตในครั้งที่สองไปนานเกือบหนึ่งปี เมื่อประมาณเดือนกันยายน 2541 ที่ผ่านมา เริ่มมีการผลิตนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพออกมาใหม่ฉบับหนึ่ง ฉบับนี้เป็นการรวมแนวความคิดของ 2 ครั้งแรกเข้าด้วยกัน คือ มีการผลิตนิตยสารออกมา 2 ม้วนๆแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับคนตาบอดทั้งหมด และม้วนที่สองจะเป็นสาระความบันเทิงทั่วไป อาทิ ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยว การศึกษา การเมือง บทความสาระต่างๆ สารคดีที่รวบรวมจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆมาลงไว้ เพื่อให้คนตาบอดได้รับฟังทั้งเรื่องที่น่าสนใจ และเรื่องที่ทางคณะผู้จัดทำตั้งใจจะเผยแพร่เกี่ยวกับคนตาบอดด้วย และหากจะมีการนำเนื้อหาของนิตยสารนี้ไปทำในรูปแบบสื่ออื่นๆก็จะเลือกเฉพาะม้วนที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอดนำไปใช้ หลังจากการผลิตฉบับแรกนี้เสร็จลง และมีการประชาสัมพันธ์ออกมาให้คนตาบอดทราบ ปรากฏว่ามีการตอบสนองของคนตาบอดที่มารับบริการน้อยมาก กล่าวคือมีคนมารับประมาณไม่ถึง 10 คน ทางคณะผู้จัดทำจึงยังไม่มีการผลิตฉบับที่สองออกมา และกำลังอยู่ในระยะทบทวนว่าจะควรจะมีการปรับเปลี่ยนอย่างไรหรือไม่ก่อนจะมีการผลิตออกมาอีกครั้ง

● ท่านใช้บริการนิตยสารเทปสื่อสัมพันธ์ภาพหรือไม่

การเปิดรับนิตยสารเทปสื่อสัมพันธ์ภาพ	จำนวน
ทราบว่ามี แต่ไม่ได้ใช้บริการ	5
เคยใช้บริการ แต่ไม่ทราบว่ามียกใหม่	3
เคยใช้บริการ ทราบว่ามียกใหม่ แต่ยังไม่ได้รับบริการ	3
ปัจจุบันใช้บริการอยู่	3
รวม	14

เมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกตามลักษณะการเปิดรับนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพได้เป็น 5 กลุ่มด้วยกัน ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทราบว่ามียกนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ
2. กลุ่มตัวอย่างที่ทราบว่ามียกนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ แต่ไม่ได้ใช้บริการ
3. กลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้บริการในระยะแรก และหรือในระยะที่สอง แต่ไม่ทราบว่ามีการผลิตออกมาใหม่อีกครั้ง
4. กลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้บริการในระยะแรก และหรือในระยะที่สอง และทราบว่ามีการผลิตออกมาใหม่อีกครั้ง แต่ยังไม่ได้รับบริการ
5. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพที่ออกมาครั้งล่าสุด

1. กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทราบว่ามียกนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ

จากการให้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว (จำนวน 46 คน) พอจะสรุปสาเหตุที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่ทราบว่ามียกนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ ได้ดังนี้

- 1.1 กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ให้ความสนใจ
- 1.2 ทางสมาคมฯหรือห้องสมุดแถบเสียงไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ทราบเท่าที่ควร ที่ผ่านมาจะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางรายการวิทยุของสมาคมฯเป็นหลัก แต่ไม่มีการส่งหนังสือแจ้งเกี่ยวกับนิตยสารฉบับนี้ไปยังสมาชิกของสมาคมฯให้ทราบ ดังนั้นหากกลุ่มตัวอย่างไม่ได้ฟังรายการวิทยุดังกล่าว ก็จะไม่ได้รับข่าวสารในเรื่องนี้แต่อย่างใด
- 1.3 คนตาบอดบางส่วนไม่ได้เข้าไปติดต่อธุระที่สมาคมบ่อยๆ ดังนั้นก็จะไม่ได้รับทราบการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของทางสมาคมฯ รวมทั้งไม่ได้รับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของสมาคมฯหรือเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดแถบเสียงด้วย
- 1.4 หากเคยมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพผ่านทางนิตยสารมิตรสนิท ก็อาจจะประชาสัมพันธ์เพียงไม่กี่ครั้งหรือไม่บ่อยครั้งพอที่จะทำให้ผู้อ่านทราบ เพราะนิตยสารมิตรสนิทออก 3 เดือนครั้ง รวมทั้งมีคนตาบอดจำนวนมากที่ไม่ได้บอกรับเป็นสมาชิก

นิตยสารมิตรสนิท และบางคนอ่านหนังสือเบรลล์ไม่ออก ทำให้ไม่ได้รับทราบเกี่ยวกับนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพผ่านสื่อนี้เลย

2. กลุ่มตัวอย่างที่ทราบว่ามีนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ แต่ไม่ได้ใช้บริการ

จากการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว พอจะสรุปลักษณะการรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ ได้ดังนี้

2.1 ทราบว่ามีนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพจากสื่อบุคคลเป็นส่วนใหญ่ (4คน) โดยมากจะทราบจากเพื่อนซึ่งไปทำธุระที่สมาคมฯ หรือห้องสมุดแถบเสียง หรือทราบมาจากรายการวิทยุที่จัดโดยสมาคมฯ และนำมาบอกต่อกันปากต่อปาก

2.2 ถึงแม้กลุ่มตัวอย่างจะทราบว่ามีนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ แต่ส่วนหนึ่งจะไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับนิตยสารฉบับนี้เท่าไรนัก อาทิ ไม่ทราบว่านิตยสารเทป ไม่ทราบว่าจะสมัครเป็นสมาชิกได้ที่ใด ผลิตโดยหน่วยงานใด ไม่ทราบว่าลักษณะเนื้อหาคร่าวๆเป็นอย่างไร เป็นต้น

2.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งทราบรายละเอียดคร่าวๆเกี่ยวกับนิตยสารฉบับนี้ อาทิ ทราบว่าผลิตโดยสมาคมฯ เป็นนิตยสารเทป เนื้อหากว้างกว่านิตยสารมิตรสนิท เพราะไม่ได้เกี่ยวกับวงการคนตาบอดเท่านั้น ซึ่งบางรายก็ให้ความสนใจและมีความตั้งใจว่าจะหาโอกาสสมัครเป็นสมาชิก แต่บางรายแม้ทราบรายละเอียดบ้างแต่ก็ไม่มีความสนใจที่จะใช้บริการแต่อย่างใด ดังคำให้สัมภาษณ์ว่า

“ นิตยสารเทปของสมาคมกว้างกว่านิตยสารมิตรสนิท ไม่ได้อยู่แต่ในวงการคนตาบอด ยังไม่ได้ลองฟังเทปของสมาคม แต่รู้จากเพื่อน ผมคิดว่าน่าสนใจดี ”

“ ตอนนี้อยู่ทางสมาคมผลิตสื่อเทปออกมาเป็นเทปนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ ตอนเป็นเหรียญกษาปณ์ ตอนนั้นเพิ่งเริ่มต้นทำ แต่ไม่ได้รับไม่เคยฟัง แต่รู้ว่าตอนนี้มีออกมาใหม่อีก ”

3. กลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้บริการในระยะแรก และ/หรือในระยะที่สอง แต่ยังไม่ทราบว่ามีนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพมาใหม่อีกครั้ง

จากการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว พอจะสรุปสาเหตุที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่ทราบว่ามีนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพมาใหม่ ได้ดังนี้

3.1 ทราบว่านิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพที่เคยออกมาในระยะหลัง ประสบปัญหาสมาชิกน้อย จึงไม่แน่ใจว่ายังมีผลิตอยู่หรือไม่ และไม่ได้ให้ความสนใจติดตามต่อ

3.2 ทราบว่ามีการผลิตออกมาไม่ต่อเนื่อง หยุดเป็นระยะๆ

3.3 ไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์จากสมาคมฯว่ามีการออกนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพใหม่อีกครั้ง เนื่องจากทางสมาคมฯไม่ได้ส่งข่าวสารแจ้งมาให้ทราบ มีแต่เพียงหนังสือเวียนเชิญประชุมปกติเท่านั้น

3.4 ถึงแม้ทางสมาคมฯจะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางรายการวิทยุที่จัดโดยสมาคมฯ แต่กลุ่มตัวอย่างไม่ได้เปิดรับสื่อดังกล่าวจึงทำให้ไม่ทราบ

4. กลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้บริการในระยะแรก และหรือในระยะที่สอง และทราบว่ามีการผลิตออกมาใหม่อีกครั้ง แต่ยังไม่ได้รับบริการ

จากการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว พอจะสรุปลักษณะการเปิดรับและความคิดเห็นที่มีต่อนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพที่ผ่านมา ได้ดังนี้

4.1 เสียค่าใช้จ่ายน้อยมาก เพราะเป็นนิตยสารที่แจกฟรีให้สมาชิก เพียงแต่เสียค่ามัดรวมเทปที่ใช้ถ่ายสำเนาแผ่นละ 14 บาทและค่าบริการมัดรวมละ 2 บาทเท่านั้น จึงสนใจเปิดรับนิตยสารทั้งฉบับที่ออกมาในครั้งแรกและครั้งที่สองด้วย

4.2 นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ เป็นอีกมิติหนึ่งของการจัดทำหนังสือนิตยสารสำหรับคนตาบอดซึ่งเป็นผู้พิการทางการมองเห็น มีการจัดทำโดยคนตาบอดเช่นเดียวกับนิตยสารมิตรสนิท แต่ผลิตออกมาในรูปแบบที่เป็นเทป ต่างจากนิตยสารมิตรสนิทซึ่งเป็นเบรลล์ และสื่อในรูปแบบดังกล่าวนี้เอื้อให้คนตาบอดทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เนื่องจากยังมีคนตาบอดอีกมากที่อ่านอักษรเบรลล์ไม่ได้หรืออ่านได้ไม่คล่อง

4.3 เนื้อหาในนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพส่วนหนึ่งเป็นข่าวคราว บทบรรณาธิการ คล้ายกับนิตยสารมิตรสนิท เป็นการให้ข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์งานของสมาคมฯ และหน่วยงานย่อยของสมาคมฯ ให้ผู้ฟังได้ทราบถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาของสมาคมฯและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสมาคมฯว่ามีสิ่งใดบ้าง มีความก้าวหน้าอย่างไร และจะใช้ประโยชน์อย่างไรกับความก้าวหน้าเหล่านั้น นอกจากนี้นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพยังมีคอลัมน์มากกว่านิตยสารมิตรสนิท มีเรื่องราวสาระความรู้ความบันเทิงต่างๆเพิ่มขึ้น อาทิ เรื่องสั้น สารคดีต่างๆ เป็นต้น

4.4 เป็นสื่อที่เหมาะสมกับกลุ่มคนตาบอดที่ไม่มีโอกาสอ่านหนังสือ หรือได้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรคนพิการหรือองค์กรคนตาบอดมากนัก เป็นกลุ่มคนตาบอดที่ไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับทำงานอยู่ในแวดวงคนตาบอดด้วยกัน ซึ่งทำให้ไม่ได้รับข่าวสารหรือขาดความสัมพันธ์ไป ดังนั้นนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพจึงถือเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่จะช่วยเชื่อมโยงคนกลุ่มนี้กับสังคมคนตาบอดโดยรวม

4.5 สำหรับนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพที่เพิ่งออกมาใหม่ และกลุ่มตัวอย่างยังไม่ได้รับบริการนั้น เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างบางคนยังไม่มีโอกาสทราบรายละเอียดว่าเนื้อหา มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างไรบ้าง และยังไม่มีความเข้าใจที่ห้องสมุดแถบเสียงที่สมาคมฯ ส่วนบางคนไม่สนใจจะใช้บริการเท่าใดนัก เนื่องจากตนเองทำงานหรือติดต่อเกี่ยวข้องกับสมาคมฯอยู่เป็นประจำ จึงทราบข่าวสารต่างๆเกี่ยวกับองค์กรคนตาบอดอยู่แล้วทุกกระยะ และที่เคยรับนิตยสารมิตรสนิทฉบับก่อนๆที่ผ่านมา ก็รู้สึกเฉยๆกับเนื้อหา คิดว่าไม่น่าสนใจเท่าใดนัก และตนเองมีโอกาสด่านหนังสือที่สนใจจากสื่ออื่นอยู่แล้ว จึงคิดว่าไม่จำเป็นต้องเปิดรับนิตยสารฉบับนี้

5. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพที่ออกมาใหม่ครั้งหลังสุด

จากการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว พอจะสรุปลักษณะการเปิดรับและความคิดเห็นที่มีต่อนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพที่ออกมาใหม่ ได้ดังนี้

1 การให้บริการ สมาชิกสื่อสัมพันธ์ภาพจะเสียค่าสมาชิกประมาณ 200 บาทต่อปี โดยทางห้องสมุดแถบเสียงจะให้ม้วนเทปเปล่าแก่สมาชิกเพื่อนำมาใช้หมุนเวียนอัดสำเนานิตยสารได้ที่ห้องสมุด หรือผู้ที่สนใจจะนำม้วนเทปเปล่ามาอัดสำเนาไปเป็นครั้งคราวก็ได้โดยเสียค่าบริการเล็กน้อย ทั้งนี้ไม่มีการจัดส่งให้สมาชิกทางไปรษณีย์ จึงจัดได้นิตยสารฉบับนี้เป็นสื่อประเภทตั้งรับ ที่ผู้รับสารต้องเข้ามาใช้บริการสื่อด้วยตนเอง ซึ่งหากผู้รับสารไม่มีเวลาร่าง หรือมีสิ่งอื่นที่ต้องให้ความสนใจมากกว่า ก็จะทำให้ขาดการติดตาม ไม่เข้าไปรับนิตยสารดังกล่าวได้

2. เนื้อหา

2.1 เนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวกับคนตาบอดไม่น่าสนใจ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ทราบมาแล้วเป็นส่วนใหญ่ จากการเข้าไปคลุกคลีกับหน่วยงานคนตาบอดอยู่เป็นประจำ ทำให้ทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆในแวดวงคนตาบอด อาทิ เรื่องระบบการทำงานของคนตาบอด ห้องสมุด การประชุม และการทำงานของคณะกรรมการห้องสมุด เป็นต้น แต่สำหรับผู้ที่ไม่ได้เข้ามาคลุกคลีไม่ค่อยทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆในแวดวงคนตาบอด ก็น่าจะมีความสนใจในเนื้อหาส่วนนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีเนื้อหาในส่วนที่นิตยสารมิตรสนิทไม่มี อาทิ เรื่องสิทธิต่างๆของคนตาบอด การต่อสู้เรียกร้องของคนตาบอด เป็นต้น

2.2 เนื้อหาในส่วนที่เป็นเกร็ดความรู้ต่างๆ มีมากพอสมควร และมีความน่าสนใจส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาทางวิชาการ เน้นการให้ความรู้ผู้ฟังผู้อ่าน เป็นเนื้อหาที่น่าสนใจคล้ายวารสารแถบเสียงของสมาคมสตรี น่าจะออกนิตยสารเทปอย่างนี้มากๆ

2.3 กลุ่มตัวอย่างบางคนต้องการให้มีเนื้อหาที่กว้างขึ้น อาทิ เนื้อหาในส่วนที่เป็นบันเทิง มีการสัมภาษณ์ดารา นักการเมืองที่น่าสนใจ โลกรอบตัวทั้งที่เกี่ยวกับคนตาบอดและคนทั่วไป ความรู้ทั่วไปทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ การค้นพบใหม่ๆ วัตถุโบราณ แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ต้องการให้มีเนื้อหาความรู้ที่กว้างมากขึ้น

3. ด้านเทคนิค การอัดสำเนาเสียงชัดเจน ชวนฟัง แต่หากเครื่องอัดสำเนาของสมาคมมีการใช้งานมากคุณภาพเสียงจะไม่ค่อยดี ทำให้เสียงทึบ ไม่ชัดเจน ควรมีการปรับปรุง

4. ความสม่ำเสมอ นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพควรออกให้สม่ำเสมอ ไม่ใช่ออกๆหยุดๆ เพราะขณะนี้ยังไม่ออกฉบับใหม่มา และสมาชิกก็ไม่ได้รับแจ้งว่าเป็นเพราะสาเหตุใด

จากการสัมภาษณ์ คุณกิติพงศ์ สุทธิ เลขาธิการสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย (23 พ.ย. 2541) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเปิดรับนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพของคนตาบอดไว้ดังนี้

“ ในส่วนที่เขาไม่ทราบว่ายางสมาคมฯและห้องสมุดแถบเสียงได้ออกนิตยสารเทปนี้ อาจเป็นเพราะขาดการประชาสัมพันธ์ แต่เดิมเราทำนิตยสารออกมาต่อเนื่องอยู่หลายปีเหมือนกัน แล้วก็หยุดหายไป แล้วก็กลับมาทำใหม่ แล้วก็หยุดหายไปอีก แล้วก็พยายามกลับมาทำใหม่ อีก แต่ทุกครั้งที่ทำออกมา ปริมาณผู้ใช้ก็ไม่ได้มากเท่าไร แต่ผมคิดว่าถ้ามีคนสนใจใช้บริการ ประมาณ 50 คนก็พอแล้วสำหรับการจะทำต่อไปได้ ส่วนสาเหตุที่ทำให้มีคนสนใจใช้บริการน้อย อาจเป็นเพราะ

1. ระยะเวลาที่ไม่แน่นอน ทำให้คนไม่ได้คอยติดตามแล้ว ไม่ได้คิด และให้ความสำคัญกับมันแล้ว พอบอกว่ามีออกมาใหม่ก็เลยไม่ตื่นเต้น ไม่ได้ติดตามเท่าไรนัก
2. การประชาสัมพันธ์ อย่างแรกติดต่อไปยังสมาชิกเก่า ซึ่งอาจจะเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีแล้ว เพราะออกๆหายๆ เลยยังไม่ได้มาตอบสนองต่อฉบับใหม่ที่ออกมา และการประชาสัมพันธ์ ทั่วๆไปก็ยังน้อยอยู่ ซึ่งเป็นปัญหาต่อเนื่องจากห้องสมุดมา “

ความคิดเห็นและความต้องการในการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์ปกติทั่วไป มีอยู่หลากหลายประเภททั้งหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ตลอดจนเอกสารต่างๆ และในแต่ละประเภทก็ยิ่งแยกย่อยออกไปเพื่อให้บริการเนื้อหาที่หลากหลายตามกลุ่มผู้รับสารที่ต่างกันด้วย นอกจากนั้นสื่อสิ่งพิมพ์ยังเป็นสื่อที่มีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้ของคนทั่วไปจากตำราวิชาการต่างๆ ไปจนถึงการศึกษาหาความรู้เฉพาะด้าน ความรู้รอบตัว และข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความบันเทิงที่จะได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ อีกด้วย แต่เนื่องจากคนตาบอดไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์ปกติเหล่านี้ได้ ผู้วิจัยจึงได้สำรวจความคิดเห็นและความต้องการในการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ของคนตาบอด โดยแบ่งตามสื่อสิ่งพิมพ์ที่สำคัญๆ ได้ 3 หมวดดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์
2. สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร
3. สื่อสิ่งพิมพ์ทั่วไป

ความคิดเห็นในการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์

เนื่องจากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่ง ซึ่งจัดได้ว่าเป็นแหล่งข่าวสารที่สำคัญ เน้นการนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและนอกประเทศ กลุ่มคนตาบอดเองก็ให้ความสนใจข่าวสารในหนังสือพิมพ์เช่นเดียวกับคนทั่วไป แต่ไม่สามารถเปิดรับได้ แม้ผู้มีสายตาเลือนลางระดับปานกลางใช้แว่นขยายช่วยก็ยังไม่เห็นตัวหนังสือค่อนข้างเบลอ เพราะตัวหนังสือในหนังสือพิมพ์นั้นค่อนข้างมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทอื่นๆ ดังนั้นสื่อหนังสือพิมพ์จึงเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่คนตาบอดแทบจะไม่สามารถเข้าถึงได้เลย

อย่างไรก็ตาม สถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์บางสถานีที่มีการนำหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์หลายๆฉบับมาอ่านออกอากาศ และบางรายการให้รายละเอียดกับบางหัวข้อข่าวที่น่าสนใจด้วย ซึ่งรายการส่วนใหญ่จะออกอากาศตั้งแต่เวลาเช้านี้ อาทิต ที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวี และสถานีวิทยุทั้งในระบบเอฟเอ็มและเอเอ็ม เช่น ที่สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย รายการเก็บตกข่าว และรายการบันทึกสถานการณ์ ที่สถานีอสมท.100.5 Mhz รายการเปิดประเด็นข่าว และรายการก้าวทันข่าว ที่สถานีกองพล เอเอ็ม 1350 รายการกระเจกเงาข่าวดัง หรือที่สถานีทหารอากาศ เอเอ็ม 1251 เป็นต้น ซึ่งคนตาบอดส่วนใหญ่ให้ความสนใจเปิดรับรายการประเภทนี้เป็นอย่างมาก (ดูความสนใจในการเปิดรับสื่อวิทยุ) ถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งของคนตาบอดในการเปิดรับสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ โดยจะเปิดรับเมื่อมีการถ่ายทอดให้ไปอยู่ในรูปแบบที่เป็นสื่อเสียงแล้วนั่นเอง (เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไปที่ถูกถ่ายทอดให้อยู่ในรูปแบบของหนังสือเทป - ดุสือเฉพาะกิจ) และ

กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นถึงข้อดีและข้อด้อยของการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์ไว้ดังนี้

ข้อดีของการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นต่อการนำข่าวจากหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ มาอ่านทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์ให้ฟังนั้น มีผลดีสำหรับคนตาบอดอยู่หลายประการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นไว้ พอจะสรุปได้ 3 ประการดังนี้

ประการแรก เมื่อคนตาบอดไม่สามารถเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ได้ด้วยตนเอง และแทนที่จะอาศัยบุคคลอื่นให้ช่วยอ่านให้ฟังทุกวัน คนตาบอดส่วนใหญ่มักอาศัยการฟังข่าวสารจากสื่อวิทยุที่เอาหนังสือพิมพ์มาอ่านให้แทน ซึ่งถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยให้คนตาบอดสามารถได้รับข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ได้อย่างรวดเร็ววันต่อวันเช่นเดียวกับที่คนทั่วไปมีโอกาสเปิดรับ

ประการที่สอง ทุกวันนี้มีหลายสถานีหลายรายการให้เลือกฟังทั้งในระบบเอเอ็มและเอฟเอ็ม เนื้อหาที่นำมาเสนอ ส่วนใหญ่จะเป็นการนำหัวข้อข่าวต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับมาอ่านให้ฟัง ทำให้ทราบประเด็นหัวข้อข่าวหลากหลายที่น่าสนใจ มีทั้งข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา ข่าวราชการ และอื่น ๆ ซึ่งครอบคลุมข่าวต่าง ๆ อาจไม่ครบถ้วนแต่ก็ได้บ้างพอสมควร นอกจากนี้ยังมีการเจาะบางหัวข้อข่าวที่ดัง ๆ อยู่ในความสนใจ โดยอ่านจากบทความที่คัดมาจากหนังสือพิมพ์หลาย ๆ ฉบับ ซึ่งการนำเสนอในลักษณะดังกล่าวนี้ถือได้ว่าพอจะทดแทนในสิ่งที่คนตาบอดไม่สามารถอ่านจากหนังสือพิมพ์ได้เองในระดับหนึ่ง อย่างน้อยก็ช่วยให้คนตาบอดทราบว่าข่าวในวันนั้นจะไปทิศทางใด ได้ทราบแนวโน้มของหนังสือพิมพ์ว่ามองกระแสอย่างไร

ประการที่สาม ด้วยคุณลักษณะของสื่อวิทยุประการหนึ่งคือ สามารถนำติดตัวไปได้สะดวก รับฟังได้ทุกสถานที่ และแม้ขณะปฏิบัติงานหรือประกอบกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมักจะฟังการอ่านข่าวในช่วงเช้าขณะที่เตรียมตัวเพื่อจะไปทำงาน อาทิ ตอนอาบน้ำ-แต่งตัว รับประทานอาหารเช้าหรือแม้ในขณะที่ระหว่างเดินทางไปทำงาน ก็จะไปฟังในรถได้ ซึ่งหากเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ต้องอาศัยการอ่านคงจะไม่สะดวกในการเปิดรับเท่าที่ควร

ข้อดีของการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์

ถึงแม้กลุ่มตัวอย่างจะมีความเห็นว่าการที่สื่อวิทยุและโทรทัศน์มีการนำเสนอข่าวจากหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ มาอ่านให้ฟังนั้น เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยให้คนตาบอดสามารถได้รับข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ได้ แต่วิธีการดังกล่าวก็ยังมีข้อจำกัดอีกหลายประการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นไว้ พอจะสรุปได้ 3 ประการดังนี้

ประการแรก ในปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ จัดเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับต่างพยายามแข่งขันกันขายข่าว มีการนำเสนอเรื่องราวให้ดูน่าสนใจ สร้างความอยากรู้อยากเห็นแก่ผู้อ่าน ผลก็คือข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ มักจะมีการนำเสนอทั้งเรื่องราวและถ้อยคำที่ออกจะเกินจริง และเมื่อนักจัดรายการวิทยุหยิบยกมานำเสนอ โดยบางคนจะมีการพูดแต่งเติม หรือใส่ความคิดเห็นของตนเพิ่มเข้าไปด้วย ซึ่งอาจจะทำให้ข่าวยังมีความเบี่ยงเบนมากขึ้น และสามารถสร้างความเข้าใจผิดให้กับผู้ฟังได้

ประการที่สอง สืบเนื่องจากคุณลักษณะและข้อจำกัดของสื่อแต่ละประเภทที่ต่างกัน กล่าวคือ หนังสือพิมพ์เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งซึ่งโดยคุณสมบัติของสื่อประเภทนี้มีคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งคือ ผู้รับสารไม่จำเป็นต้องใช้เนื้อมันที่ สามารถจะใช้เมื่อไรก็ได้ตามแต่สะดวก และสามารถซ้ำซ้ำได้อีก ในขณะที่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นสื่อกระจายเสียงและภาพอย่างวิทยุและโทรทัศน์กลับมีข้อจำกัดที่เป็นคุณสมบัติที่ตรงกันข้ามกับสื่อสิ่งพิมพ์คือ ไม่คงทนถาวร ใช้แล้วหมดไป ไม่สามารถกลับมาย้อนฟังได้อีก (ถ้าไม่บันทึกเทปไว้) เวลาของการรับสารขึ้นอยู่กับผู้ส่ง มิได้ขึ้นอยู่กับผู้รับสาร ผู้รับจะรับได้เฉพาะเวลาที่กำหนดออกอากาศไว้เท่านั้น นับเป็นข้อจำกัดเรื่องเวลาและความถี่ในการสื่อสารนั่นเอง

“ การนำข่าวจากหนังสือพิมพ์มาอ่านในวิทยุ แล้วเราจะมีเวลาฟังตลอดหรือ วิทยุต้องฟังเฉพาะเวลาที่มันออกอากาศ ”

ประการที่สาม สืบเนื่องจากคุณลักษณะและข้อจำกัดของสื่อแต่ละประเภทที่ต่างกันอีกเช่นกัน กล่าวคือ สื่อสิ่งพิมพ์มีคุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ สามารถบรรจุข่าวสารได้ปริมาณมากกว่าสื่อกระจายเสียงและภาพประเภทวิทยุและโทรทัศน์ สามารถให้รายละเอียดได้มากกว่า สอดแทรกความลึกซึ้งของเนื้อหาได้ อีกทั้งมีความยืดหยุ่นในการส่งเนื้อหาของสารมากกว่าสื่อประเภทอื่น ด้วยการเพิ่มหน้าพิเศษหรือใบแทรกเมื่อต้องการได้ ในขณะที่สื่อกระจายเสียงจะมีเวลาจำกัดในการเสนอข่าวสาร จึงให้รายละเอียดได้น้อยกว่า

ด้วยเหตุนี้ลักษณะการนำข่าวจากหนังสือพิมพ์มาอ่านทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างจึงต่างมีความเห็นว่าการไม่สามารถเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ได้โดยตรงนั้นมีส่วนทำให้ไม่ได้ข่าวที่ละเอียดและเจาะลึก เพราะวิทยุและโทรทัศน์ไม่ได้เสนอทุกเรื่องทุก

คอลัมน์ที่ลงในหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่จะเลือกมาเพียงบางเรื่องที่น่าสนใจ เป็นการนำหัวข้อข่าวมาอ่านให้ฟัง ให้รู้ว่ามีเรื่องราวอะไรเกิดขึ้นบ้างมากกว่าจะได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ดังผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความเห็นไว้ดังนี้

“ ข่าวที่อ่านทางวิทยุอ่านน้อยไป ไม่ค่อยละเอียด ได้รู้แนวโน้มหนังสือพิมพ์ว่าเค้ามอง กระแสยังไง จริงๆฟังก็ไม่ได้เนื้อหาอะไรมาก นำหัวข้อข่าวพาดหัวมาอ่านให้ฟัง ได้รู้กระแสเท่านั้น ”

ความต้องการในการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ต่างมีความเห็นว่าในปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับคนตาบอดยังมีน้อยมากเมื่อเทียบกับคนตาดี ดังนั้นจึงควรมีการจัดทำเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ซึ่งคนตาบอดไม่สามารถรับได้เลย แต่พวกเขาต่างมีความสนใจที่จะเปิดรับข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนี้เช่นกัน เพื่อตนเองจะได้ติดตามข่าวสารทันกับเหตุการณ์ปัจจุบันได้ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้มีการผลิตสื่อหนังสือพิมพ์สำหรับคนตาบอดขึ้น เพราะปัจจุบันไม่มีสื่อเฉพาะกิจประเภทนี้ให้บริการคนตาบอดอยู่เลย เป็นหนังสือพิมพ์ที่ออกรายวันหรือรายสัปดาห์ ในรูปแบบที่คนตาบอดสามารถรับได้ เพื่อจะได้สามารถเปิดรับตามที่ตนสนใจ และได้ข้อมูลละเอียด เจาะลึก เช่นเดียวกับที่คนทั่วไปได้รับจากหนังสือพิมพ์ทั่วไป เพราะการจะอาศัยบุคคลอื่นมาอ่านหนังสือพิมพ์ให้ฟังทุกวัน คงเป็นเรื่องที่ไม่สะดวกทั้งในแง่ของการหาคนอ่านและในแง่ของการรบกวนเวลาของผู้อื่นด้วย หรือการรับฟังจากสื่อวิทยุก็จะมีข้อจำกัดดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

หนังสือพิมพ์สำหรับคนตาบอดนั้นอาจผลิตออกมาในรูปแบบที่เป็นเบรลล์หรือเทปหรือรูปแบบอื่นใดก็ได้ อาทิ รูปแบบหนึ่งในต่างประเทศมีให้บริการแก่คนตาบอด ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งได้ยกตัวอย่างไว้ดังนี้

“ ที่สวีเดนคนตาบอดจะมีโน้ตบุ๊กประจำที่บ้าน ข้อมูลข่าวสารจะออกมาเป็นเสียง เลือกฟังได้เต็มที่ เหมือนเค้าอ่านหนังสือให้เราฟัง ต่อคล้ายๆไม่เต็มไปทุกบ้านที่มีคนตาบอดอยู่ จะมีเครื่องโน้ตบุ๊กให้เครื่องหนึ่งสามารถเลือกรับรู้ข่าวสารจากตรงนั้นได้เลย เหมือนนั่งอ่านนสพ.คนเดียว ข้อมูลข่าวสารมาจากหนังสือของคนตาดี ”

รูปแบบหนังสือพิมพ์สำหรับคนตาบอด

กลุ่มตัวอย่างได้เสนอรูปแบบของหนังสือพิมพ์ที่คนตาบอดสามารถเปิดรับได้ไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบที่เป็นเบรลล์

2. รูปแบบที่เป็นเทป
3. รูปแบบในระบบโทรศัพท์
4. รูปแบบในระบบอินเทอร์เน็ต

1. หนังสือพิมพ์เบรลล์

รายละเอียดการจัดทำหนังสือพิมพ์เบรลล์นั้น กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการจัดทำหนังสือพิมพ์บางฉบับออกมาเป็นเบรลล์ โดยออกเป็นรายวันหรือรายสัปดาห์ก็ได้ ขึ้นกับความสะดวกในการผลิต ในระยะแรกอาจเริ่มด้วยการจัดทำเป็นหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ก่อน เพราะการจะออกหนังสือพิมพ์เบรลล์ทุกวันคงทำได้ยาก ส่วนเนื้อหาที่นำมาทำนั้นกลุ่มตัวอย่างบางคนต้องการให้มีเนื้อหาเหมือนกับหนังสือพิมพ์ปกติทั่วไป ในขณะที่บางคนเห็นว่ามีเฉพาะในส่วนที่เป็นสาระ และตัดบันเทิงออกก็ได้ เพราะหนังสือพิมพ์ปกติมีเนื้อหาค่อนข้างมาก การแปลงเป็นหนังสือพิมพ์เบรลล์ทั้งฉบับจะเล่มใหญ่มาก ไม่สะดวกทั้งในการอ่านและการพกพา ตัวอย่าง ในต่างประเทศจะมีเป็นหนังสือพิมพ์เบรลล์วางจำหน่ายอยู่ทั่วไป ซึ่งเนื้อหาจะมีแต่เฉพาะข่าวที่สำคัญๆ ต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูง ซึ่งในประเทศไทยคนตาบอดส่วนใหญ่อาจจะไม่สามารถซื้อได้หากจำหน่ายในราคาที่สูง ดังนั้นรัฐน่าจะเข้ามาช่วยให้บริการในส่วนนี้บ้าง โดยไม่จำเป็นต้องออกเป็นหนังสือพิมพ์รายวันก็ได้

หนังสือพิมพ์ที่จะนำมาผลิตอาจขึ้นกับความสมัครใจที่จะให้การสนับสนุนของบริษัท หนังสือพิมพ์ใดที่จะสะดวกทำให้อาதி หนังสือพิมพ์ที่เป็นที่นิยมมียอดจำหน่ายสูงอย่าง ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน เป็นต้น โดยโรงพิมพ์กับหน่วยงานที่มีเครื่องพิมพ์อักษรเบรลล์ น่าจะได้มีการประสานงานกัน และหาทางในการผลิตเท่าที่พอจะเอื้อต่อคนตาบอดได้ อาทิ ให้ความสนับสนุนโดยสื่อประเภทนี้ปกติเนื้อหาจะเก็บอยู่ในรูปของแผ่นดิสก์ ซึ่งสามารถมอบแผ่นดิสก์ให้นำไปส่งพิมพ์เป็นเบรลล์ออกมาได้เลย เป็นต้น

2. หนังสือพิมพ์เทป

รายละเอียดการจัดทำหนังสือพิมพ์เทปนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการให้มีการผลิตหนังสือพิมพ์บางฉบับออกมาในรูปแบบที่เป็นเทป เนื่องจากชอบและสะดวกในการฟังมากกว่าการอ่าน สามารถทำกิจกรรมอย่างอื่นไปพร้อมกันได้ หรือบางคนไม่สามารถอ่านเบรลล์ได้หรืออ่านไม่คล่องนัก จึงต้องการหนังสือพิมพ์ในรูปแบบเทปมากกว่า และต้องการให้จัดทำเป็นหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ หรือให้เร็วขึ้นหากผู้ผลิตสามารถทำได้ การจะทำออกมาเป็นหนังสือพิมพ์รายวันคงทำได้ยากเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์เบรลล์ เพราะต้องผ่านขั้นตอนการบันทึกเสียง การอัดสำเนา รวมทั้งขั้นตอนการส่งหนังสือพิมพ์เทปไปยังสมาชิกอีกด้วย ซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควร และอาจทำให้ล่าช้าไป แต่น่าจะผลิตได้เร็วกว่าการทำหนังสือพิมพ์เบรลล์ เพราะสิ่งสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างต้องการจากหนังสือพิมพ์คือ ข่าวสารที่รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ไม่ใช่ข่าวที่ล่าช้าไปแล้ว เนื้อหาของหนังสือพิมพ์เทปรายสัปดาห์ อาจเป็นเนื้อหาที่เหมือนกับหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ทั่วไป

หรือในลักษณะเก็บตกข่าว เล่าสู่กันฟัง สรุปรายข่าว สรุปรายเรื่องในรอบสัปดาห์ บทวิเคราะห์ ข่าวทั่วไป หรือเกี่ยวกับคนตาบอดบ้าง

3. หนังสือพิมพ์ในระบบโทรศัพท์

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ทางสำนักพิมพ์อ่านหัวข้อข่าวสำคัญๆ ลงในเทป แล้วทำเป็นโทรศัพท์อัตโนมัติเลือกเฉพาะเนื้อหาข่าวย่อๆ และเปิดบริการสำหรับสมาชิกที่เป็นคนตาบอดหรือบุคคลทั่วไป ที่ประสงค์จะโทรเข้าไปฟังเนื้อหาข่าวเหล่านั้นได้ในเวลาที่ตนสะดวก

การผลิตสื่อในรูปแบบดังกล่าวนี้ ในหลายๆ ประเทศมีการดำเนินการมานานแล้ว เรียกว่าระบบ AUDIO TEXT ช่วยทำให้คนตาบอดสามารถอ่านหนังสือพิมพ์ทางโทรศัพท์ได้ โดยนำหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ มาบันทึกเสียงไว้ในโทรศัพท์ และเมื่อโทรเข้ามาที่ศูนย์ เครื่องโปรแกรมก็จะทำหน้าที่เชื่อมโยงโทรศัพท์ของเขาเข้ากับระบบเข้าไปค้นหาข้อมูลในนั้นได้ ข้อมูลก็จะออกมาเป็นเสียง เช่น สมมติในประเทศไทย เราต้องการอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐกดหมายเลข 1 มติชน กด 2 เมฆฤกษ์ กด 3 อ่านข่าวการเมือง กด 1 ข่าวเศรษฐกิจ กด 2 เป็นต้น ซึ่งรูปแบบนี้จะทำให้คนตาบอดควบคุมการรับรู้ข่าวสารได้ด้วยตนเอง รับสิ่งที่ตนเองสนใจและจำเป็นกับตนเองได้

4. หนังสือพิมพ์ในระบบอินเทอร์เน็ต

ในปัจจุบันมีหนังสือพิมพ์บางฉบับจัดทำเว็บไซต์ออกมา เช่น เดอะ เนชั่น บางกอกโพสต์ ที่เป็นฉบับภาษาอังกฤษ ส่วนหนังสือพิมพ์ฉบับภาษาไทยอย่างไทยรัฐ เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์อื่นๆ จะทำเว็บไซต์ของตนออกมาเพิ่มขึ้นด้วย แต่อย่างไรก็ตามคนตาบอดจะสามารถอ่านเว็บไซต์ที่เป็นภาษาไทยได้ก็จะต้องมีโปรแกรมสำหรับอ่านภาษาไทยก่อน เพื่อนำมาใช้อ่านข้อมูลที่เป็นภาษาไทยให้ออกมาเป็นเสียง ซึ่งในขณะนี้การผลิตโปรแกรมดังกล่าวยังอยู่ในระหว่างการพัฒนา ยังไม่สามารถใช้การได้ดีเท่ากับโปรแกรมอ่านภาษาอังกฤษที่เรารับมาจากต่างประเทศ แต่เมื่อใดก็ตามที่โปรแกรมดังกล่าวได้รับการพัฒนาจนใช้การได้ดี คนตาบอดก็จะสามารถเปิดรับข้อมูลที่เป็นภาษาไทยทางอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งในจุดนี้ คนตาบอดจะสามารถเข้าไปอ่านข่าวสารประเภทหนังสือพิมพ์รายวันได้ อาจไม่เต็มฉบับ มีเพียงบางคอลัมน์ บางหัวข้อข่าวที่สำคัญๆ พร้อมเนื้อหาข่าวย่อๆ แต่อย่างไรก็ตามก็ถือเป็นทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้คนตาบอดสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารความรู้ต่างๆ เพิ่มขึ้นได้

ความต้องการในการเปิดรับสื่อชนิดยสาร

นิตยสารปกติของคนทั่วไปที่มีออกวางจำหน่ายทั้งในปริมาณที่มากและหลากหลายประเภทอย่างมาก ซึ่งคนตาบอดแทบจะไม่ได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทนี้เลย และในปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับคนตาบอดยังมีน้อยมากเมื่อเทียบกับของคนทั่วไป กลุ่มตัวอย่างเกินกว่าร้อยละ 80 จึงต้องการให้มีการผลิตนิตยสารหรือวารสารสำหรับคนตาบอดออกมาอีกหลายประเภท นอกเหนือจากที่มีอยู่ในปัจจุบันซึ่งน้อยเกินไป เพราะจำนวนคนตาบอดที่ออกมาใช้ชีวิตอยู่ใน

สังคมมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จะได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้อย่างทั่วถึงขึ้น เช่นเดียวกับที่คนทั่วไปมี นิตยสารที่หลากหลายอ่านกัน กลุ่มคนตาบอดก็ต้องการเช่นเดียวกัน และต้องการให้มีการ สสำรวจความต้องการของคนตาบอดก่อนจะมีการจัดทำ มีการเปิดรับสมัครสมาชิก หากใคร ต้องการให้แจ้งความจำนงไปยังหน่วยงานที่จัดทำ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า **ความต้องการของกลุ่ม ตัวอย่างทางด้านนิตยสาร คือ ความต้องการให้มีการเพิ่มปริมาณการผลิตนิตยสารเล่ม ใหม่ ๆ ออกมาให้มีความหลากหลายขึ้นนั่นเอง**

ข้อดีของสิ่งพิมพ์ในรูปแบบของนิตยสารคือ สามารถให้ข้อมูลรายละเอียดที่เจาะลึก วิพากษ์วิจารณ์ และให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านได้ดีกว่าหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยัง ต้องถูกบีบด้วยระยะเวลาในการผลิตและการจัดจำหน่าย ที่จะต้องรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่ง ทั้งนี้กว่าจะผ่านขั้นตอนการผลิตออกมาในรูปแบบที่คนตาบอดเข้าถึงได้ ก็อาจจะล่าช้า ทำให้ ชาวไม่ทันสมัยได้ ในขณะที่นิตยสาร จะมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาน้อยกว่า เพราะสามารถออกเป็น รายบักษ์หรือรายเดือนได้ และเนื้อหาที่ไม่ขึ้นกับเวลามากนัก

รายละเอียดการผลิตนิตยสารที่กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะ ต่างๆไว้ดังนี้

รูปแบบนิตยสาร

กลุ่มตัวอย่างได้เสนอรูปแบบของนิตยสารที่คนตาบอดสามารถเปิดรับได้ไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบที่เป็นเบรลล์
2. รูปแบบที่เป็นเทป
3. รูปแบบทั้งที่เป็นเทป, เบรลล์ และอื่นๆ

1. นิตยสารเบรลล์

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการทำนิตยสารใหม่ ๆ ออกมาในรูปแบบที่เป็นเบรลล์โดยให้ เหตุผลว่าการทำเป็นเบรลล์ดีกว่าในแง่ของการเก็บรักษา คงทนถาวรกว่า เพราะเทปเมื่อฝุ่นลง จะเสียได้ง่าย และจะหยิบอ่านได้ง่ายสะดวก ช่วยฝึกการอ่าน ทำให้รู้ตัวสะกด ฝึกการใช้มือ และ ชอบที่จะอ่านเองมากกว่าให้ผู้อื่นอ่านให้ฟัง

2. นิตยสารเทป

กลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งมีความเห็นว่าขั้นตอนการผลิตนิตยสารเบรลล์เป็นเรื่องที่ค่อนข้าง ยุ่งยากและใช้เวลาในการผลิตค่อนข้างมาก อีกทั้งต้นทุนการผลิตสูง และยังมีคนตาบอดอีก จำนวนมากที่อ่านเบรลล์ไม่ได้หรือไม่คล่อง ไม่ถนัด และไม่ชอบอ่าน จึงต้องการให้มีการผลิต นิตยสารใหม่ ๆ ออกมาในรูปแบบของเทปมากกว่า เพราะคนตาบอดทุกคนสามารถใช้ได้ บรรจุ เนื้อหาได้เยอะขึ้น อาจเท่ากับนิตยสารตาดีทั่วไป ผลิตได้จำนวนมาก สามารถนำมาอัดทับเวียน

ใช้ได้ใหม่อีก ในขณะที่เป็นเบรลล์จะต้องใช้ปริมาณกระดาษมาก เล่มหนาใหญ่ น้ำหนักมาก และพกพาไม่สะดวก นอกจากนี้ขั้นตอนการผลิตเทปจะง่ายกว่า รวดเร็วกว่า ไม่ต้องผ่านขั้นตอนการพิมพ์ที่ใช้เวลานาน ข่าวสารจึงทันเหตุการณ์กว่า เพราะออกได้เร็วกว่าเบรลล์ ถ้าเป็นนิตยสารเทปน่าจะออกได้เร็วขึ้น อาจเป็นรายสัปดาห์ หรือ รายปักษ์ หรือรายเดือน ซึ่งเมื่อเทียบกับนิตยสารมิตรสนิทที่เป็นนิตยสารเบรลล์ราย 3 เดือนแล้ว ถือได้ว่าเร็วกว่ามาก

3. นิตยสารในรูปแบบที่เป็นเทป, เบรลล์ และอื่นๆ

กลุ่มตัวอย่างเสนอว่าควรมีการจัดทำนิตยสารออกมาในหลายรูปแบบ เพื่อความสะดวกในการเปิดรับของผู้ใช้แต่ละกลุ่มที่มีความถนัด และความชอบที่ต่างกันไป อาทิ จัดทำออกมาในรูปแบบเทป เบรลล์ และเว็บไซต์ และหนังสือปกติ เป็นต้น และต้องการให้มีความถี่ในการออกเหมือนนิตยสารทั่วไป หรืออย่างน้อยเริ่มแรก 2 เดือน /ฉบับ และเร็วขึ้นเป็นรายเดือน และหากเป็นไปได้ให้มีการออกเป็นรายปักษ์หรือสัปดาห์

ตัวอย่าง นิตยสารของ World Blind Union ซึ่งเป็นองค์กรใหญ่ของคนตาบอดทั่วโลก ที่มีการออกนิตยสารทุก 45 วันต่อฉบับ มีทั้งรูปแบบที่เป็นเบรลล์ เทป และนิตยสารปกติ มีภาพสวยๆ มีเรื่องราวหลากหลาย มีข่าวเกี่ยวกับ WBU มีคอลัมน์ประจำ และกฎหมายใหม่ๆของสหรัฐที่เกี่ยวกับคนพิการ เป็นต้น การผลิตออกมาในรูปแบบนิตยสารปกติให้คนตาดีอ่านด้วยนั้น เป็นผลดีในการที่จะเผยแพร่เรื่องราวของคนตาบอดให้สังคมทั่วไปได้รับทราบด้วย มิใช่เป็นการผลิตสื่อเพื่อมุ่งเน้นให้แต่เพียงคนตาบอดได้รับรู้เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตนเองเท่านั้น

เนื้อหาของนิตยสาร

กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของนิตยสารเล่มใหม่ๆที่จะผลิตขึ้นสำหรับคนตาบอดไว้ 2 ลักษณะด้วยกัน

1. เนื้อหาที่เหมือนนิตยสารทั่วไป กล่าวคือ มีลักษณะเนื้อหาที่ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับคนตาบอด เป็นเนื้อหาในเรื่องต่างๆไป อาทิ ต้องการให้มีการจัดทำนิตยสารประเภทสารคดี ความรู้ทั่วไป วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิทยาการต่างๆ บันเทิง ข่าวดารานักกร้อง กีฬา ฟุตบอล มวยด้วย เกร็ดความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มารยาทการเข้าสังคมต่างๆ เศรษฐกิจการเงินการคลัง บทวิเคราะห์บทความต่างๆ ความรู้แปลกๆ หลากหลายเนื้อหาที่คัดมาจากนิตยสารปกติทั่วไป ซึ่งหากในระยะแรกยังไม่สามารถออกเป็นนิตยสารเฉพาะด้านได้ ก็ควรเป็นนิตยสารที่มีเนื้อหาหลากหลายอยู่ในฉบับเดียวกัน สำหรับกลุ่มผู้หึงอาจจะเป็นคล้ายๆกับนิตยสารดิฉันหรือสกุลไทย เป็นต้น

2. เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอด แต่ไม่เห็นข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับองค์กร คือไม่ยึดติดกับองค์กร หรือหน่วยงานคนตาบอด แต่นำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายกว้างออกไป อาทิ เป็นนิตยสารที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีหรือข้อมูลข่าวสารความรู้อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอด ที่เป็นประโยชน์กับคนตาบอดทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ สวัสดิการสำหรับคนพิการ การศึกษา การจ้างงาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น

การผลิตนิตยสารสำหรับคนตาบอด

กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะแนวทางในการผลิตนิตยสารสำหรับคนตาบอด ไว้หลายประการ ดังนี้

1. การจะช่วยให้คนตาบอดมีโอกาสได้เปิดรับสื่อประเภทนี้ได้อย่างกว้างขวาง ควรจะมีการจัดการในรูปแบบของ Public Service กล่าวคือ ลิขสิทธิ์ของหนังสือแต่ละฉบับนั้น ควรให้อนุญาตในเรื่องของลิขสิทธิ์ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อสำหรับคนตาบอดสามารถนำข้อมูลที่ผลิตแล้วพิมพ์ออกมาในรูปแบบใดๆที่คนตาบอดสามารถเปิดรับได้ เชื่อว่าหากมีบริษัทใดบริษัทหนึ่งอนุญาตให้นำหนังสือของตนไปจัดทำได้ จะต้องมีการขอขออนุญาตหรือภาคภูมิใจดีเข้ามารับทำให้ และดำเนินการจัดส่งให้แก่สมาชิกที่เสียเงินค่าสมัครไว้แล้ว หรืออีกกรณีหนึ่งคือ ให้บริษัทหนังสือดังกล่าวเป็นผู้บริหารจัดการทั้งหมด คือ ดำเนินการผลิต รับผิดชอบต่อสมาชิก และการจัดส่ง เช่นเดียวกับการบริหารนิตยสารปกติของตน ตัวอย่างเช่น นิตยสารอิมเมจ อาจใช้วิธีอนุญาตลิขสิทธิ์ให้หน่วยงานอื่นไปจัดการ หรืออีกกรณีอิมเมจอาจจะมีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งของตนมาดำเนินการผลิตแปลงเนื้อหาของนิตยสารอิมเมจปกติให้เป็นเบรลล์หรือรูปแบบอื่น และอิมเมจจะเป็นคนจัดการเรื่องการบอกรับสมาชิก เช่นเดียวกับการบอกรับสมาชิกทั่วไป และสมาชิกที่เป็นคนตาบอดนี้จะได้รับนิตยสารอิมเมจฉบับที่เป็นเบรลล์ไป

2. หากบริษัทหนังสือไม่ต้องการดำเนินการเอง แต่ยินดีให้ลิขสิทธิ์แก่หน่วยงานอื่นไปจัดทำ ในกรณีเช่นนี้ ก็ควรมีการประสานงานกันระหว่างรัฐบาลและหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อเพื่อคนตาบอด กล่าวคือ ในปัจจุบันกำลังมีการจัดตั้งศูนย์ผลิตสื่อสำหรับคนตาบอดอยู่ที่รามอินทรา เป็นงบซึ่งได้รับจากรัฐบาลเป็นจำนวนเงิน 13 ล้านบาท เป็นหน่วยงานใหม่ที่ตั้งขึ้น เพื่อเข้ามารับผิดชอบในการผลิตสื่อให้คนตาบอด โดยในระยะแรกเริ่มจะผลิตสื่อทางการศึกษาก่อน คือ หนังสือตำราเรียนตั้งแต่ระดับประถมถึงระดับอุดมศึกษา ดังนั้น ในส่วนของห้องสมุดคอลฟิลด์ซึ่งตลอดเวลาที่ผ่านมามีต้องรับผิดชอบในการผลิตสื่อตำราเรียนต่างๆป้อนให้กับนักเรียนตาบอดทั่วไป ซึ่งก็มีขีดจำกัดในการผลิตค่อนข้างมาก เนื่องจากขาดงบประมาณ เงินทุน บุคลากร และอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ แต่หากโอนความรับผิดชอบดังกล่าวไปให้กับหน่วยงานใหม่ที่ตั้งขึ้นได้ ห้องสมุดคอลฟิลด์ก็จะสามารถผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น เช่น

นิตยสารใหม่ๆให้กับคนตาบอดทั่วไปได้ หรืออาจจะเป็นการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหลายหน่วยงาน อาทิ สมาคมคนตาบอดฯ มูลนิธิต่างๆ บริษัทเอกชนที่รับผลิตงานอักษรเบรลล์อยู่แล้ว เพื่อร่วมกันจัดทำสื่อสำหรับคนตาบอดให้ออกมาในหลายรูปแบบทั้งที่เป็นเทป เบรลล์ หรืออื่นๆแต่ในระยะยาว รัฐบาลก็ควรจะเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการผลิตสื่ออื่นๆที่นอกจากตำราเรียนด้วยเช่นกัน

ความต้องการในการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ

นอกจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารซึ่งเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทสื่อมวลชนที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการที่จะเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสื่อดังกล่าวแล้ว ยังมีสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทอื่นๆที่กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้มีการดำเนินการจัดทำให้อยู่ในรูปแบบสื่อที่พวกเขาสามารถเข้าถึงได้เช่นกัน ประกอบไปด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ดังต่อไปนี้

- ตำราเรียนวิชาการ
- เอกสารต่างๆ
- หนังสือทั่วไป
- สิ่งพิมพ์ทุกประเภท
- บริการข้อมูลข่าวสารความรู้ทางระบบโทรศัพท์

ตำราเรียนวิชาการ

กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นและความต้องการในการเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทตำราเรียนวิชาการ ไว้ดังนี้

1. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสื่อการเรียนการสอนประเภทตำราวิชาการต่างๆ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการทางการศึกษาของคนตาบอดนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าหน่วยงานรัฐควรเป็นหลักในการดำเนินการให้บริการทางด้านนี้ อาทิ กรมวิชาการ กรมการค้าองค์การคุรุสภา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผลิตหนังสือเรียน ควรเข้ามามีบทบาทในการจัดทำหนังสือเรียนเหล่านี้ให้อยู่ในรูปแบบที่คนตาบอดสามารถรับได้ เช่น ในรูปแบบอักษรเบรลล์ หรือมอบข้อมูลที่เป็นไฟล์ตำราเรียนซึ่งเก็บอยู่ในรูปของแผ่นดิสก์ให้กับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อนำไปผลิตโดยแปลงเป็นตำราเรียนอักษรเบรลล์ได้โดยง่าย

2. ต้องการได้คู่มือเรียน หนังสือเสริมวิชาต่างๆ เนื่องจากหนังสือเรียนเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะใช้สอบ จำเป็นต้องรู้อีกกว่าในหนังสือเรียนจึงจะสอบได้ ซึ่งในหนังสือเสริมต่างๆจะมีแนวข้อสอบ ซึ่งเหมาะจะใช้อ่านสรุปในเวลาใกล้สอบ ไม่จำเป็นต้องอ่านตำราเรียนทั้งเล่มหนาๆทุกวิชา หนังสือต่างๆเหล่านี้ซึ่งเด็กนักเรียนปกติสามารถศึกษาหาอ่านได้อย่างสะดวก แต่สำหรับเด็กนักเรียนตาบอดนั้นไม่มีเลย โดยเฉพาะหนังสือคู่มือเอ็นทรานซ์

3. ต้องการให้มีการผลิตเทปความรู้อิเล็กทรอนิกส์ ตำราเรียนวิชาต่างๆออกมา ประเภทเทปภาษาไทย เทปฝรั่งเศส เทปคู่มือเรียน ในราคาที่ไม่สูงจนเกินไป เนื่องจากนักเรียนมัธยมที่ต้องไปสอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา การจะไปเรียนพิเศษตามโรงเรียนกวดวิชาเหมือนเด็กนักเรียนทั่วไป คนตาบอดก็ไม่สามารถเรียนได้ เพราะจะต้องดูวิดีโอ และห้ามอัดเทปด้วย

เอกสารต่างๆ

เอกสารประชาสัมพันธ์ต่างๆที่กรมประชาสัมพันธ์ออกเป็นจุลสารของสำนักงานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ซึ่งออกเป็นระยะแต่จัดทำเป็นเอกสารปกติ คนตาบอดซึ่งเป็นคนพิการประเภทหนึ่งและถือว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายของเอกสารดังกล่าวเช่นกัน แต่ไม่สามารถรับทราบข่าวสารจากสื่อดังกล่าวได้เลย หรือแม้แต่ประกาศรับสมัครงาน จ้างงานคนพิการ ที่สถานประกอบการต่างๆส่งมาที่กรมประชาสัมพันธ์ ก็ควรมีการจัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่คนตาบอดสามารถรับรู้ได้เช่นกัน

ในส่วนของผู้วิจัยเองมีความเห็นว่า นอกจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอดโดยตรงดังข้างต้นแล้ว เอกสารประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆทุกประเภทที่ประชาชนทั่วไปควรได้รับทราบ ไม่ว่าจะออกจกหน่วยงานหรือองค์กรใด ก็ควรมีการจัดทำในรูปแบบที่คนตาบอดสามารถรับทราบให้เช่นกันในฐานะเป็นพลเมืองของประเทศ

หนังสือทั่วไป

1. สิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ ควรจะมีการผลิตออกมาในรูปแบบของเทปด้วย ซึ่งนอกจากคนตาบอดจะได้ใช้ประโยชน์ได้แล้ว หนังสือในรูปแบบของเทปน่าจะสะดวกสำหรับคนทั่วไปในยุคปัจจุบันด้วย อาทิ ในสภาพการจราจรที่ติดขัด ขณะขับรถคงไม่สามารถอ่านหนังสือไปด้วยได้ แต่ถ้าผลิตออกมาเป็นเทปก็น่าจะสะดวกกว่า ฟังไปในระหว่างเดินทางได้ และยังสามารถทำงานไปด้วยฟังไปด้วยได้ เนื่องจากปัจจุบันคนทำงานส่วนใหญ่ไม่สามารถหาเวลาว่างอ่านหนังสือได้ หรือต้องการพักผ่อนสบายๆมากกว่าการมานั่งอ่านหนังสือ แต่หากเป็นเทปก็สามารถพักผ่อนอิริยาบถไปด้วยพร้อมกับฟังไปด้วยได้ ด้วยข้อดีดังกล่าวน่าจะมีคนให้ความสนใจซื้อมาฟังทั้งกลุ่มคนตาบอดและคนทั่วไป

อย่างไรก็ตาม ราคาของหนังสือเทปก็ไม่น่าจะสูงกว่าราคาหนังสือปกตินัก หรืออาจจะมีบริการลักษณะให้เช่าหนังสือเทปเหมือนกับการเช่าวิดีโอ ในราคาที่ไม่สูงนัก ซึ่งผู้เช่าอ่านไม่จำเป็นต้องเสียเงินเพื่อซื้อหนังสือมาอ่านซึ่งเมื่อจบแล้วก็เก็บไว้หรือทิ้งไป และในด้านผู้ให้บริการเมื่อหนังสือเรื่องใดๆไม่มีคนนิยมอ่านแล้วก็ยังสามารถนำเทปสำเนาไปใช้อัดเรื่องใหม่ๆได้อีก

2. หนังสือส่วนใหญ่ที่วางจำหน่ายตามท้องตลาดปัจจุบัน หากเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ มักจะมีให้เลือกหลายรูปแบบ หรือบางทีก็มีคู่กันมาเลย คือ บางครั้งมีทั้งที่เป็นหนังสือเล่ม เทป และที่เป็นแผ่นดิสเก็ต มาด้วย หรือถ้าเนื้อหาเหมือนกันจะเป็นซีดีรอมมาด้วย จะมีทั้งที่เป็นเรื่องราว เอ็นไซโคลปีเดีย ความรู้ทั่วไป ดิกชันนารี ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ นิยาย การ์ตูน วรรณกรรม บันเทิงคดี ข่าวคราว นิทาน สารานุกรมต่างๆ ซึ่งหากมีการทำหนังสือภาษาไทยประเภทต่างๆ เหล่านี้ออกวางจำหน่ายด้วยก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่คนตาบอด

สิ่งพิมพ์ทุกประเภท

1. สิ่งพิมพ์ที่พิมพ์ออกจำหน่ายทั่วไปตามท้องตลาดควรมีการบริจาคให้สมาคมคนตาบอด ๔ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อเพื่อคนตาบอด จะได้นำมาคัดเลือกว่าสิ่งพิมพ์ใดเหมาะสมจะนำมาแปลงเป็นสื่อในรูปแบบที่คนตาบอดสามารถเข้าถึงได้เร็วที่สุด ซึ่งรูปแบบหนังสือสำหรับคนตาบอดผู้พิการทางการมองเห็น อาทิ ม้วนเทป วิกิทัศน์ ซีดีรอม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในรูปของแผ่นดิสเก็ต อักษรเบรลล์ อักษรขยายใหญ่ สื่อต่างผิวสัมผัส ขรุขระ แฉก (สื่อสัมผัส) เป็นต้น การจะให้คนตาบอดลงทุนซื้อหนังสือทั่วไปและนำมาทำการแปลงอีกทอดหนึ่งนั้น คนตาบอดจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นกว่าคนทั่วไปอีกหลายเท่าตัว หรือจะให้สมาคมฯ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงทุนเพื่อซื้อสิ่งพิมพ์ต่างๆ มาไว้ให้บริการคนตาบอดก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายเช่นกัน ดังนั้นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาทั่วไปจึงควรให้การสนับสนุน

ประเทศในยุโรปจะมีกฎหมายกำหนดสำหรับผู้พิมพ์ผู้โฆษณา เมื่อมีการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ใด ๆ ออกมา จะพิมพ์ในแผ่นดิสก์ แล้วอนุญาตให้หน่วยงานคนตาบอดนำไปพิมพ์เป็นอักษรเบรลล์ได้โดยไม่ต้องเสียค่าลิขสิทธิ์ ช่วยให้คนตาบอดได้อ่านเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ไปพร้อมๆ กับคนตาดี ตัวอย่างเช่นหากสมาคมคนตาบอดมีสมาชิก 30,000 คน ก็ได้รับลิขสิทธิ์พิมพ์ได้ 30,000 ฉบับ เป็นต้น

2. สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ผลิตขึ้นสำหรับคนตาบอดยังมีน้อยมาก และคนตาบอดแทบจะไม่ได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งพิมพ์ปกติทั่วไปเลย รัฐบาลไทยควรตั้งโรงพิมพ์อักษรเบรลล์ขึ้นเช่นเดียวกับในต่างประเทศและมีการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ต่างๆ ออกมาเป็นประจำ ในปัจจุบันโรงพิมพ์ส่วนใหญ่ที่มีอยู่เป็นของเอกชน มูลนิธิ รัฐบาลยังไม่มีการสนับสนุนเท่าที่ควร

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ห้องสมุดรัฐสภาจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดพิมพ์เอกสารต่างๆ อาทิ กฎหมายใหม่ๆ ที่ออกมา จะต้องมีการจัดพิมพ์ให้คนตาบอดด้วย ซึ่งในประเทศไทยยังไม่มีการตรากฎหมายในลักษณะดังกล่าวออกมาบังคับใช้ เพื่อช่วยให้คนตาบอดได้รับบริการทางสื่ออย่างทั่วถึงเช่นเดียวกับคนปกติเลย

3. อีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ คือ ควรจะมีรายการวิทยุหรือทีวีที่เอื้อต่อสิ่งเหล่านี้ด้วย เช่น มีรายการวิทยุ ที่อ่านหนังสือเรื่องต่างๆ บทความ สารคดี การเมือง เป็นชั่วโมงต่องกันไป อ่านจากนิตยสาร วารสารต่างๆ เป็นคลื่นที่มีการอ่านในลักษณะดังกล่าวนี้ตลอดเวลา เช่นเดียวกับคลื่นจส.100 เพื่อการจราจรตลอดทั้งวัน แต่คลื่นดังกล่าวนี้จะคลื่นสำหรับคนที่มีความรู้ด้านการอ่านหนังสือ อาทิ คนตาบอด คนชรา คนพิการที่อ่านหนังสือแล้วมีปัญหาเกี่ยวกับประสาทกลับบางส่วน ทำให้อ่านหนังสือไม่ได้ แต่ฟังได้ และได้รับความรู้เช่นกัน ลักษณะเดียวกับรายการสวนอักษร คลื่น 100.5 MHz ซึ่งออกอากาศในเวลา 4.00 – 5.00 น. เป็นรายการที่มีการนำหนังสือแนวต่างๆมาอ่านให้ฟังสลับกันไป 7 วัน 7 เรื่อง ทั้งนี้ต้องการให้เป็นคลื่นวิทยุเฉพาะ โดยออกอากาศทั้งวัน และได้รับลิขสิทธิ์หนังสือเพื่อการกุศล หรือสาธารณประโยชน์

บริการข้อมูลข่าวสารความรู้ทางระบบโทรศัพท์

ต้องการให้มีบริการข้อมูลข่าวสารความรู้ทางโทรศัพท์ อาทิ คู่มือการดำเนินงาน ฟังข่าวสารประจำวัน ความบันเทิง เกร็ดความรู้ต่างๆ เหมือนสายบริการข้อมูล ซึ่งเปิดกว้างทางโทรศัพท์ ดังที่ในต่างประเทศมีให้บริการอยู่ทั่วไป ในลักษณะหยอดเงินก็มี ต้องการอ่านนสพ ก็กดปุ่ม เสียงก็จะออกมา ต้องการฉบับไหน เรื่องใดก็อ่านให้ ช่วยให้ผู้ตาบอดสามารถเปิดรับได้

ในปัจจุบันมีการให้บริการข้อมูลข่าวสารความรู้ทางโทรศัพท์ของหลายๆหน่วยงานองค์กร ทั้งในรูปแบบที่ต้องเสียค่าบริการและที่ให้บริการฟรี ทั้งแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป อาทิ บริการของโทรศัพท์ระบบพีซีที เพจเจอร์ สมุดโทรศัพท์หน้าเหลือง เป็นต้น

ตัวอย่าง การให้บริการของสมุดโทรศัพท์หน้าเหลือง ซึ่งมีบริการเยลโล่ทอล์ค Yellow Talk บริการรูปแบบออดิโอเท็กซ์ ที่ให้ข้อมูลอัตโนมัติฟรี เกี่ยวกับสินค้าและบริการรวมทั้งสารพันสาระและบันเทิงผ่านทางโทรศัพท์และโทรสาร ตลอด 24 ชั่วโมง เพียงกดหมายเลข 271-9399 เพื่อเข้าสู่ระบบ มีข้อมูลให้บริการ 4 หมวด คือ

1. Talking Ad ให้รายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่น่าสนใจของบริษัท และห้างร้านต่างๆ แยกเป็นประเภทสินค้าและบริการ
2. Info Guide สารพันเรื่องราวทั้งสาระและความบันเทิงที่หลากหลาย อาทิ ทำนายทายทัก เอ็นเตอร์เทนเมนต์ไกด์ พากินพาเที่ยว มุมสบายคลายเครียด กรุงเทพสัญจร สารพันเรื่องราว
3. Consumer Guide เกร็ดความรู้รอบตัวและเคล็ดลับที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อาทิ เกี่ยวกับชีวิตและสุขภาพ อาหารและเครื่องดื่ม บ้านและที่อยู่อาศัย รถยนต์ เครื่องมือและอุปกรณ์สื่อสาร ผู้หญิงและความงาม

4. Buyer Tips ที่ปรึกษาในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ให้ได้อย่างถูกต้องคุ้มค่างบเงินที่ต้องจ่ายไป ซึ่งแบ่งออกเป็นหมวดสุขภาพและชีวิตประจำวัน บ้านและที่อยู่อาศัย แม่และเด็ก การศึกษา รถยนต์ สำนักงาน บริการทางธุรกิจ

อย่างไรก็ตามบริการประเภทดังกล่าว ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของสมาชิกสินค้าหรือบริการของหน่วยงานองค์กรใดองค์กรหนึ่งจึงจะสามารถใช้บริการได้ ที่ให้บริการฟรีแก่บุคคลทั่วไปยังมีน้อย และเป็นการให้ข้อมูลเพียงบางประเภท ดังตัวอย่าง เอลโล่ทอล์คข้างต้น จะมุ่งเน้นให้บริการข้อมูลทางด้านการศึกษาและบริการเป็นหลัก เช่นเดียวกับการให้บริการข้อมูลของสมุดโทรศัพท์หน้าเหลืองนั่นเอง และเสริมด้วยสาระความรู้ความบันเทิงทั่วไป แต่ไม่มีข้อมูลประเภทข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแทบจะไม่มีเลยที่ทราบว่าใช้บริการเอลโล่ทอล์คนี้ ทั้งๆที่เป็นการให้บริการข้อมูลความรู้ในรูปแบบที่คนตาบอดสามารถเข้าถึงได้ อาจเป็นเพราะไม่มีการประชาสัมพันธ์มากพอ และมีได้มีความตั้งใจที่จะประชาสัมพันธ์มาที่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนตาบอดด้วย เนื่องจากไม่มีสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใดที่คนตาบอดสามารถจะรับทราบได้ ตัวอย่างเช่น หมายเลขโทรศัพท์ที่ใช้โทรเข้าสู่ระบบเอลโล่ทอล์คซึ่งพิมพ์ไว้ในสมุดโทรศัพท์หน้าเหลืองก็เป็นตัวหนังสือและตัวเลขปกติ ไม่ใช่อักษรเบรลล์ ซึ่งเมื่อคนตาบอดต้องการเปิดหาหมายเลขดังกล่าวเพื่อจะใช้บริการเอลโล่ทอล์คก็ไม่สามารถจะทราบได้

สรุปพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ

ประเภทของสื่อเฉพาะกิจ

การแบ่งประเภทสื่อเฉพาะกิจของคนตาบอดออกตามเนื้อหาที่นำเสนอได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับคนตาบอดโดยเฉพาะ เช่น รายการวิทยุคนตาบอด
2. สื่อที่มีเนื้อหาที่เป็นเรื่องทั่วไป เช่น หนังสือเทป และหนังสือเบรลล์
3. สื่อที่นำเสนอเนื้อหาทั้งสองประเภทข้างต้น เช่น วารสารแถบเสียง นิตยสารสื่อสัมผัส ภาพ และนิตยสารมิตรสนิท

การแบ่งประเภทสื่อเฉพาะกิจของคนตาบอดออกตามรูปแบบการนำเสนอได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบอักษรเบรลล์ ได้แก่ นิตยสารมิตรสนิท หนังสือเบรลล์
2. รูปแบบวัสดุเก็บเสียง ได้แก่ หนังสือเทป วารสารแถบเสียง นิตยสารสื่อสัมผัส ภาพ
3. รูปแบบการกระจายเสียง ได้แก่ รายการวิทยุคนตาบอด

ข้อดีของสื่อเฉพาะกิจ

สื่อเฉพาะกิจมีข้อดีหรือข้อได้เปรียบหลายประการเมื่อเทียบกับสื่อมวลชน อาทิ

1. สื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อที่มีการผลิตให้อยู่ในรูปแบบที่คนตาบอดรับได้ เนื่องจากคนตาบอดไม่สามารถเปิดรับสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ปกติได้ ดังนั้นคนตาบอดต้องเปิดรับด้วยมือและหูแทน นั่นคือ อาศัยการอ่านโดยใช้มือสัมผัสไปตามตัวอักษรเบรลล์ และใช้หูฟังเสียงจากวัสดุที่เก็บเสียง ซึ่งสื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภทที่ผลิตมาให้บริการก็อาศัยหลักการดังกล่าว จึงเป็นสื่อที่คนตาบอดจะไม่มีปัญหาในการเปิดรับ

2. การให้บริการสื่อเฉพาะกิจ ไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ หรือเสียในราคาที่ต่ำมาก อาทิ การสมัครเป็นสมาชิกห้องสมุดทั้งสองแห่งไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ การใช้บริการยืมคืนหนังสือเทป และหนังสือเบรลล์ ให้บริการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด นิตยสารมิตรสนิท เป็นนิตยสารแจกฟรีแก่สมาชิกที่แสดงความจำนงไว้ ส่วนผู้สมัครสมาชิกสมาคมสตรีตาบอดแห่งประเทศไทยเสียค่าสมัครเพียงปีละ 100 บาท และได้รับวารสารแถบเสียงแจกฟรีตลอดปี ยกเว้นนิตยสารสื่อสัมผัส ภาพเพียงฉบับเดียวที่กลุ่มตัวอย่างคนตาบอดต้องเสียค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อยเป็นค่าเทปเปล่า และค่าบริการถ่ายสำเนาให้กับห้องสมุดแถบเสียง

3. มีบริการส่งถึงสมาชิกโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสื่อหนังสือเทป หนังสือเบรลล์ นิตยสารมิตรสนิท วารสารแถบเสียง ไม่ว่าจะเป็นการยืม-คืนหรือแจกฟรี โดยบริการจัดส่งทางไปรษณีย์ เพราะจัดเป็น “เครื่องอ่านสำหรับคนเสียจักษุ (Literature for the Blind) การส่งทาง

ไปรษณีย์ได้รับยกเว้นไม่เสียค่าไปรษณียากร และเวลาสมาชิกส่งหนังสือคืน ก็ใช้แบบฟอร์มจำหน่ายที่ทางห้องสมุดแนบไปให้ส่งกลับคืน ไม่ต้องเสียค่าไปรษณีย์เช่นกัน

ส่วนรายการวิทยุคนตาบอดก็สามารถเปิดรับได้ทางวิทยุทั่วไป ยกเว้นนิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพที่ต้องไปถ่ายสำเนาที่ห้องสมุดแถบเสียงเอง

การรับรู้ของคนตาบอดเกี่ยวกับสื่อเฉพาะกิจ

ถึงแม้ว่าสื่อเฉพาะกิจจะถูกผลิตขึ้นมาเพื่อให้บริการแก่คนตาบอดโดยเฉพาะ แต่จากการวิจัยพบว่าไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างทุกคนที่จะทราบว่ามีการผลิตสื่อเฉพาะกิจอะไรบ้างออกมาให้บริการแก่พวกเขา โดยมากจะทราบอยู่เพียงไม่กี่สื่อเท่านั้น หากแบ่งสื่อเฉพาะกิจออกตามจำนวนผู้ที่รู้จักสื่อแต่ละประเภทจะแบ่งได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

1. สื่อที่กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างรู้จัก ได้แก่ หนังสือเทป ร้อยละ 96.7 หนังสือเบรลล์ ร้อยละ 91.7 รายการวิทยุคนตาบอด 88.3 นิตยสารมิตรสนิท 80.0 สื่อในกลุ่มนี้ เป็นสื่อที่มีการผลิตมานาน และผลิตค่อนข้างต่อเนื่อง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงค่อนข้างรู้จัก

2. สื่อที่กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยรู้จัก ได้แก่ นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ ร้อยละ 23.3 วารสารแถบเสียง ร้อยละ 11.7 สื่อในกลุ่มนี้ เป็นสื่อที่เพิ่งมีการผลิตออกให้บริการเมื่อไม่กี่ปีมานี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยรู้จัก ประกอบกับแทบจะไม่มีมีการประชาสัมพันธ์สื่อมากเท่าใดนัก

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจในอดีต

ถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะรู้จักสื่อเฉพาะกิจบางประเภท เคยได้ยินว่ามีสื่อดังกล่าวอยู่ แต่กลุ่มตัวอย่างที่เคยเปิดรับสื่อเฉพาะกิจบางประเภทมาก่อน และได้รู้จักสื่ออื่นๆว่ามีลักษณะรูปแบบเนื้อหาเป็นอย่างไรกลับมีจำนวนไม่มากนัก หากเรียงลำดับสื่อตามจำนวนผู้ที่เคยเปิดรับจากมากไปน้อย จะได้ดังนี้ หนังสือเทป ร้อยละ 86.7 รายการวิทยุคนตาบอด ร้อยละ 70.0 นิตยสารมิตรสนิท ร้อยละ 66.7 หนังสือเบรลล์ ร้อยละ 56.7 วารสารแถบเสียง ร้อยละ 11.7 นิตยสารสื่อสัมพันธ์ภาพ ร้อยละ 11.7 แสดงว่าถึงแม้กลุ่มตัวอย่างจะทราบว่ามีการผลิตสื่อขึ้นให้บริการแก่คนตาบอดโดยเฉพาะ แต่กลุ่มตัวอย่างก็ไม่มี ความสนใจเพียงพอที่จะลองเปิดรับสื่อเหล่านั้นๆดู เนื่องด้วยเหตุผลต่างๆกันไป

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจในปัจจุบัน

จากพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในอดีตของกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีปริมาณไม่มากนัก ในปัจจุบันกลับยังมีปริมาณการเปิดรับที่น้อยมาก โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนหลายๆประเภทที่มีปริมาณสูงมาก แสดงให้เห็นว่าถึงแม้กลุ่มตัวอย่างจะได้เคยเปิดรับหรือทดลองเปิดรับสื่อเฉพาะกิจบางประเภทแล้ว แต่ด้วยเหตุผลต่างๆกันไปทำให้ไม่สามารถหรือไม่มี ความสนใจที่จะเปิดรับสื่อเฉพาะกิจของพวกตนต่อไป ซึ่งจากผลการวิจัยจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจน้อยมากในแทบทุกประเภท คือมีการเปิดรับในสื่อ

แต่ละประเภทไม่ถึงร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ยกเว้นสื่อหนังสือเทปเพียงประเภทเดียว หากเรียงลำดับสื่อตามปริมาณการเปิดรับจากมากไปน้อยจะได้ดังนี้ หนังสือเทป ร้อยละ 53.3 นิตยสารมิตรสันทิต ร้อยละ 48.3 หนังสือเบรลล์ ร้อยละ 23.3 รายการวิทยุคนตาบอด ร้อยละ 11.7 วารสารแถบเสียง ร้อยละ 31.7 นิตยสารสื่อสัมผัสภาพ ร้อยละ 5.0

ข้อด้อยของสื่อเฉพาะกิจสำหรับคนตาบอด

ถึงแม้ว่าสื่อเฉพาะกิจดังกล่าวข้างต้นจะเป็นสื่อที่ผลิตขึ้นมาเพื่อคนตาบอดโดยเฉพาะ แต่มีปัจจัยหลายประการที่ทำให้ปริมาณการเปิดรับที่ค่อนข้างน้อยมาก โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับสื่อมวลชนซึ่งไม่ได้มีการผลิตขึ้นสำหรับกลุ่มคนตาบอด แต่กลับมีการผลิตโดยไม่ค่อยจะคำนึงถึงผู้รับสารกลุ่มนี้ด้วยซ้ำ แต่กลุ่มคนตาบอดกลับมีการเปิดรับสื่อมวลชนในปริมาณที่ค่อนข้างสูงมาก ผู้วิจัยจึงพอจะประมวลถึงข้อด้อยของสื่อเฉพาะกิจสำหรับคนตาบอดได้บางประการ ดังนี้

1. สื่อเฉพาะกิจของคนตาบอดที่มีอยู่ในปัจจุบันมีปริมาณน้อย คือมีเพียง 6 สื่อเท่านั้น และในแต่ละสื่อก็มีอัตราการผลิตในปริมาณที่ไม่มากนัก กล่าวคือ
 - หนังสือเทปรวมทั้งสองห้องสมุดมีเพียง 2248 เรื่อง ซึ่งก็มีบางเรื่องซ้ำกัน
 - หนังสือเบรลล์มีเพียง 800 เรื่อง
 - นิตยสารมิตรสันทิต และวารสารแถบเสียง ออก 3 เดือน/ฉบับ ปีละ 4 ฉบับเท่านั้น
 - นิตยสารสื่อสัมผัสภาพ ออกรายเดือน แต่ล่าสุดออกได้เพียงฉบับเดียว ก็หยุดการผลิตไปแล้ว จึงอาจกล่าวได้ว่าในขณะนี้ไม่มีสื่อเฉพาะกิจชนิดนี้ออกให้บริการแก่คนตาบอด
 - รายการวิทยุคนตาบอด ที่กระจายเสียงในเขตกรุงเทพมหานครทั้งสองรายการ ก็มีเวลาออกอากาศเพียงครั้งละ 30 นาทีสัปดาห์ละ 1 และ 2 ครั้งเท่านั้น รวมแล้วในหนึ่งสัปดาห์มีการออกอากาศเพียง 1.30 ชั่วโมงเท่านั้น
2. สื่อเฉพาะกิจของคนตาบอดแต่ละประเภทมีเนื้อหาไม่หลากหลาย กล่าวคือ
 - วารสารแถบเสียง ออกครั้งละ 2 ม้วน แต่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาคมสตรีตาบอดแห่งประเทศไทยอยู่ด้วยพอสมควร
 - นิตยสารสื่อสัมผัสภาพ ออกครั้งละ 2 ม้วน แต่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับคนตาบอด 1 ม้วน
 - นิตยสารมิตรสันทิต ความหนาประมาณ 50 กว่าหน้าเบรลล์ ซึ่งเทียบได้กับนิตยสารปกติที่มีความหนาประมาณ 20 หน้าเท่านั้น จึงบรรจุเนื้อหาได้เพียงประมาณ 5-8 คอลัมน์เท่านั้นซึ่งน้อยมากเมื่อเทียบกับนิตยสารทั่วไป
 - หนังสือเทป มีหนังสือในหมวดนวนิยายมากกว่าหนังสือประเภทอื่นๆ

- หนังสือเบรลล์ เน้นการผลิตตำราเรียนเป็นหลัก
- รายการวิทยุคนตาบอด เน้นเนื้อหาเรื่องราวที่เกี่ยวกับคนตาบอดเท่านั้น

เมื่อเทียบคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นของสื่อเฉพาะกิจกับสื่อมวลชนแล้ว จะยิ่งเห็นว่าสื่อเฉพาะกิจมีข้อด้อยอย่างมากในเรื่องของปริมาณที่น้อยกว่าและเนื้อหาที่ไม่หลากหลายเท่า อาทิ หนังสือเทป หนังสือเบรลล์ นิตยสาร วารสาร ซึ่งเป็นสื่อเฉพาะกิจประเภทสิ่งพิมพ์ (เนื้อหาแบบสิ่งพิมพ์) เมื่อเทียบกับสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ นิตยสาร วารสาร หรือแม้แต่หนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อมวลชนทั่วไปแล้ว นับได้ว่าสื่อเฉพาะกิจที่ผลิตออกมาให้บริการอยู่นี้มีปริมาณน้อยมากและไม่หลากหลายทั้งในประเภทและเนื้อหาของสื่อ ดังนั้นจึงเป็นการลดโอกาสของผู้รับสารหรือในที่นี้คือคนตาบอดที่จะเกิดความสนใจและต้องการที่จะเปิดรับ เพราะประเภทเนื้อหาที่ตนชอบอาจไม่มีหรือมีในปริมาณที่ไม่มากนักเมื่อเทียบกับการได้รับจากสื่อมวลชน

3. สื่อเฉพาะกิจประเภทที่เป็นอักษรเบรลล์ คนตาบอดส่วนหนึ่งจะเปิดรับไม่ได้ เพราะไม่มีความรู้ความชำนาญในการอ่านอักษรเบรลล์ ดังนั้นนิตยสารมิตรสนิท และหนังสือเบรลล์ จึงเป็นสื่อที่คนกลุ่มดังกล่าวเปิดรับไม่ได้ ก็จะเหลือสื่อที่เปิดรับได้เพียงหนังสือเทป นิตยสารสื่อสัมผัส พันทรรพ วารสารแถบเสียง และรายการวิทยุคนตาบอดเท่านั้น

4. สื่อเฉพาะกิจของคนตาบอดขาดความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอในการผลิต อาทิ นิตยสารสื่อสัมผัส พันทรรพ หยุดการผลิตและมีการผลิตใหม่ 3 ครั้งมาแล้ว และในขณะนี้ก็หยุดไป อีก รายการวิทยุคนตาบอด เมื่อถูกเรียกเวลาดิจนจากสถานีก็หยุดไป และรองจนกว่าจะได้เวลาใหม่จากสถานีใดๆ นิตยสารมิตรสนิท ปกติระยะเวลาการออก 3 เดือนฉบับ แต่บ่อยครั้งที่ล่าช้าออกไปกว่านั้น